

LOVEC 2

Glasilo Lovske zveze Slovenije • Februar – Svečan 1993

Hans Fanzo

Borovlje-Ferlach
Puškarna in lovska oprema
A 9170 Borovlje

Telefon 9943-4227-2283
Telefax 9943-4227-2867

SAFARI CLUB INTERNATIONAL

Najstarejši proizvajalec lovskega orožja ima stalno na zalogi:

- * ekspres dvocevke Falke (Avstrija) kal. 9,3x74 R (side by side) z ejektorji; neto cena je 45000 ATS;
- * španske bokarice 12/12 (special trap) ali 20/20; neto cena 7500 ATS – 8000 ATS;
- * malokalibrske puške in karabinke kal. .222 in .223, 7x64, .30 – 06, 8x68 idr.;
- * lovske dvoglede, strelne daljnoglede 6x40, 4x32, 4x12;
- * spektivi 20x60 45 COMBI TIP;
- * Lovske bock šibrenice Falke z ejektorji (en ali dva sprožilca); neto cena od 7500 – 8000 ATS;
- * vse vrste nabojev, šibrenih in krogelnih (Hirtemberger, RWS) – ter diable za zračne puške (tekmovalni diabol RWS in Haendler & Nattermann);
- * montažne dele za strelne daljnoglede.
- * Pri nas lahko kupite tudi vse vrste lovskih rogov.

VSEM ČLANOM LZS PRIZNAMO 10% POPUST!

PO UGODNIH CENAH VAM OMOGOČAMO TUDI LOV V AFRIKI
(TANZANIJA IN ZIMBABVE). SE PRIPOROČAMO!

LOVEC

glasilo
Lovske zveze Slovenije
– revija za lovstvo –
letnik LXXVI., št. 2
februar – svečan 1993

Izdajatelj Lovska zveza Slovenije
Tisk Tiskarna Ljudske pravice p.o.
v Ljubljani

Poštšina je plačana pri pošti
61102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:
Glavni urednik Borut Ingolič
Odgovorni urednik Boris
Leskovic

Andrej Dvoršak, Branko Galjot,
Konrad Sajdl, Jože Perko, Marjan
Toš

Lektorica in korektorica Jana
Unuk
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovce izhaja praviloma vsak
mesec.
Ta številka je izšla
v 24.100 izvodih.

Po mnenju Ministrstva za
informiranje št. 23/247-92 sodi
LOVEC med proizvode
informativnega značaja iz 13.
točke tarifne številke 3, za katere
se plačuje 5% prometni davek.

Naročnino na glasilo je potrebno
plačati vnaprej na žiro račun
Lovske zveze Slovenije.

Izvod revije stane 200 SIT.
Za druge naročnike
je letna naročnina 2300 SIT,
za tujino 63 DEM.

Gradivo (tipkopis!) za objavo
pošljite
Uredništvu glasila Lovec,
Župančičeva 9 – p.p. 505
61001 Ljubljana
Telefon (061) 214-948.

Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo!

Cene malih oglasov:
do 15 besed 400 SIT, od 15 do 25
besed 520 SIT, od 25 do 30 besed
720 SIT.
Za vsako nadaljnjo besedo 24 SIT.

Za člane lovskih organizacij
v R Sloveniji velja polovična
cena.

Male oglase je treba plačati
vnaprej na žiro račun
Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9,
Ljubljana 50101-678-47158.
Devizni račun
50100-620-010-25731-3090/2
Telefax (061) 217-994

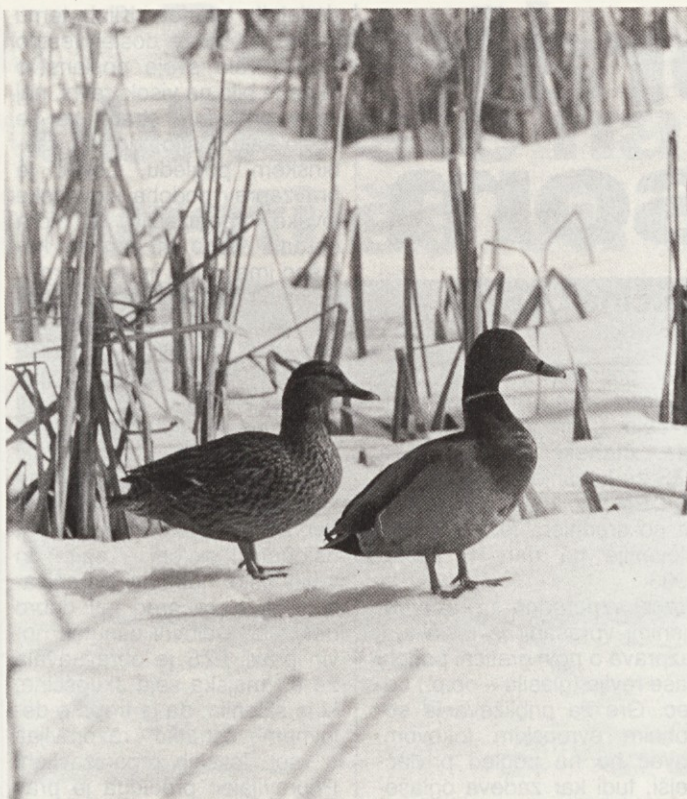

Foto: B. Galjot

IZ VSEBINE

M. Toš:	
V korak s časom	40
B. Leskovic:	
Po novi obliki ste na vrsti	41
F. Poredoš:	
Pevci in rogisti – pomem-	
ben del kulturnega	43
R. Žargi:	
Steklina	45
B. Ličina:	
Natančnost orožja je od-	
visna tudi od pravil-	
nega čiščenja	46

Mnenja in kritike

M. Rebec:	
Zahtevamo viadukta!	47
M. Bauman:	
Je to tovarištvo?	48
V. Dvoršek:	
Nekoliko drugačne res-	
nice	48
S. Lenardič:	
Kje smo lovci v slovenski	
kulturi?	49
Iz dnevnega tiska	50
Po lovskem svetu	51
Z. Timarac:	
O selekciji pri muflonih	51
L. Števanec:	
V Afriki, II. del	56

Lovska organizacija

S. Peteh:	
LD Adlešiči ima končno	
svoj dom	61
R. Sluga:	
Obnova lovske kočice na	
obronkih Javornikov	61

O. Rožanc:

Lovstvo na kmetijsko-ži-	
vilskem sejmu v Gornji	
Radgoni	61
M. Skale:	
LD Loka pri Žusmu od-	
prla svoj lovski dom	62
M. Toš:	
Nasmejana Diana	62
E. Krois:	
Zahvala LD Ormož za	
petnajstletno sodelo-	
vanje!	63
Jubilanti	63
Lovski optrnik	64
J. Podgornik:	
Večer na Meserocah	64
N. Pann:	
Skrivnostni invalid	65
B. Kanižar:	
Lisjak	65

V spomin

Lovska kinologija

P. Pečnik:	
Organizacija in izvedba	
praktičnih tečajev za	
vodnike lovskih psov	67
A. Razpet:	
Brakada prijateljstva	68
V. Priher:	
Lovci LD Lendava so se	
izkazali	68
KZS:	
Predvidena legla lovskih	
psov	69

Na naslovnici:
VOLK – Foto KODIA –
JACANA

V FEBRUARJU zakon dovoljuje
lov na vso nezaščiteno divjad (li-
sica, pižmovka, siva vrana, sraka,
šoja) ter na tu navedeno in prika-
zano divjad. Vendar le, če je od-
strel planiran in lovska organiza-
cija (LD, ZLD, LZS, LGO) s svojim
sklepom lovne dobe na kako div-
jad ni skrajšala oziroma lova ni
prepovedala vse leto. Upoštevati
moramo tudi sprotne odločbe, ki jih
izda ministrstvo za kmetijstvo, goz-
darstvo in prehrano.

medved

divji prašič
do 15. II.
ozimci in lanščaki
celo leto

zlatica, belica
do 15. II.

dihur
do 15. II.

FEBRUAR

	SV	SZ	LV	LZ
1. Po	8.10	17.07	6.56	14.52
2. To	8.08	17.09	7.22	16.01
3. Sr	8.06	17.11	7.43	17.11
4. Če	8.05	17.13	8.00	18.21
5. Pe	8.03	17.15	8.14	19.31
6. So	8.01	17.17	8.27	20.41
7. Ne	7.59	17.19	8.41	21.52 ☺
8. Po	7.58	17.21	8.55	23.05
9. To	7.56	17.23	9.11	–
10. Sr	7.54	17.25	9.31	0.20
11. Če	7.52	17.27	9.58	1.37
12. Pe	7.50	17.29	10.34	2.53
13. So	7.48	17.31	11.24	4.04 ☺
14. Ne	7.46	17.33	12.30	5.04
15. Po	7.44	17.35	13.51	5.52
16. To	7.42	17.37	15.20	6.27
17. Sr	7.40	17.39	16.52	6.53
18. Če	7.38	17.41	18.24	7.15
19. Pe	7.36	17.42	19.52	7.33
20. So	7.34	17.44	21.19	7.50
21. Ne	7.32	17.46	22.43	8.08 ☺
22. Po	7.29	17.48	–	8.27
23. To	7.27	17.50	0.04	8.51
24. Sr	7.25	17.52	1.21	9.20
25. Če	7.23	17.54	2.31	9.57
26. Pe	7.21	17.56	3.31	10.43
27. So	7.18	17.58	4.19	11.39
28. Ne	7.16	18.00	4.57	12.42

V korak s časom

Z 10. seje skupščine LZS

Zadnja, 10. seja skupščine Lovske zveze Slovenije (19. 12. 1992) je minila v znamenju tradicionalno dolgih, razgibanih in po svoje tudi polemičnih razprav o finančnem načrtu LZS in višini članskega prispevka za letošnje leto. V bistvu je bilo zadnje zasedanje nadaljevanje zgodbe izpred nekaj let, ko so se delegati vselej najbolj osredotočali na vprašanja financiranja in na problematiko, ki se v zvezi s tem poraja. Zanimiv je bil podatek, ki smo ga sicer slišali med vrsticami, da sta se v zadnjih nekaj letih kar dobri dve tretjini časa porabili za razglabljanja o financah in samo slaba tretjina za poglobljena razmišljanja o vlogi in nalogah organizacije na področju varstva in gojitve divjadi, skrbi za izboljšanje naravnih razmer za nekatere vrste, gospodarjenju v loviščih, sodelovanju z drugimi uporabniki prostora in podobno. Takšni oceni so pritrdili številni delegati iz posameznih področnih ZLD, ki so si bili enotni v zahtevah, da naj se v prihodnje veliko več pozornosti posveča strokovnim temam in da naj lovška organizacija resnično stopi v korak s časom. S tem bi dokazali, da znamo in zmoremo opraviti naloge, ki jih tudi sicer deklarativno razglavamo za prednostne in temeljne. Lahko bi se namreč zgodilo, da bi jih prevzel kdo drug. Čas, v katerem živimo in za katerega ocenjujemo, da lovski organizaciji ni najbolj naklonjen, pa tega seveda nikakor ne dopušča. Kljub vsemu pa bi lahko zapisali, da je bilo zadnje skupščinsko zasedanje plodno in da so polemične razprave o finančnem načrtu in programu dela Lovske zveze Slovenije za letošnje leto vnovič opozorile na potrebo po čistih računih. Morda bi kazalo v prihodnje pri pripravljanju tega materiala upoštevati dosedanje pripombe, gradivo nekoliko poenostaviti in ga narediti preglednejšega. Ne nazadnje je bilo precej nerazumevanja prav zaradi nejasnosti in slabega prikazovanja podatkov in šele po dodatnih obrazložitvah se je pokazalo, za kaj pravza-

prav gre. Kakorkoli že, razprava je mimo, finančni načrt in delovni program sta sprejeta, **članski prispevek za LZS** za letošnje leto pa znaša **33 DEM** v tolaški protivrednosti po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 4. januar 1993.

Precej vzporedno s prej omenjenimi vprašanji je tekla tudi razprava o novi grafični podobi naše revije (glasila – op.p.) Lovc. Gre za približevanje sodobnim evropskim tokovom, Lovc bo na pogled privlačnejši, tudi kar zadeva oglaševanje, ki lahko prinese precej

dodatnih tolarjev. Kljub temu da je glasilo že doslej vestno izpolnjevalo svoje poslanstvo in da je bilo na visoki ravni, naj se v prihodnje stremi za še večjo kakovostjo, zlasti v vsebinskem pogledu. Lovc je pravzaprav podoba slovenske lovske organizacije, ki mora ohraniti vlogo in pomen, kakršno ima doma in na tujem.

Sicer pa so delegati na zadnji seji skupščine Lovske zveze Slovenije **sprejeli tudi predlog novih pravil LZS**. V bistvu so se strinjali z ugotovitvijo mag. Dušana Dougana, ki smo jo lahko prebrali v decembrski številki Lovca, da želimo v lovski organizaciji z novimi pravili popraviti napako (neučinkovit delegatski sistem – op.p.) in vrniti tisto notranjo organizacijo, ki je že pred leti dobro delovala. Delovni osnutek novih pravil LZS je obravnavala že 9., majska seja skupščine, ki je sklenila, da je treba o delovnem osnutku razpravljati v vseh lovskih organizacijah. Pripravljalet predloga je prav zaradi tega sprejel veliko pri-

pomb, ki so jih posredovale področne ZLD in ki so jih bolj ali manj tudi vse upoštevali. Nekaj dodatnih pripomb je bilo slišati tudi na samem skupščinskem zasedanju, po medsebojnih usklajevanjih pa so bile praktično vse v takšni ali drugačni obliki upoštewane in v glavnem tudi sprejete. Po vsebini bi pripombe lahko razdelili na splošne in konkretne. Veliko ZLD je predlagalo, da bi z novimi pravili počakali do sprejema nove lovske zakonodaje. Vendar sta posebna delovna skupina, ki je pripravljala nova pravila, in izvršni odbor LZS menila, da za odlašanje ni pravih razlogov, saj novi zakon o lovu ne bo bistveno vplival na organiziranost lovske organizacije. Predlog novih pravil je na skupščini dobil tako rekoč soglasno podporo, z novimi »pravili igre« pa naj bi v prvi vrsti dobili učinkovit sistem dogovarjanja in odločanja, ali bolje in poenostavljeno povedano, s Pravili »želimo vzpostaviti fleksibilno in učinkovito organizacijo, ki jo lovstvo v tem trenutku prav gotovo potrebuje«. Če držijo nekatera predvidevanja, da naj bi z novo organiziranostjo (pri tem so seveda Pravila zelo pomembna in predvsem potrebna – op.p.) dosegli večjo učinkovitost delovanja na vseh ravneh, potem smo na dobri poti, da resnično sledimo zahtevam časa in da, simbolično zapisano, stopimo v korak z njim. Pripravljene so tudi podlage za nova pravila področnih ZLD in LD, s čimer bomo dobili celovit ustroj delovanja in odločanja. To pa pomeni, da bomo lahko oblikovali enotno politiko odločanja in skrbi za varstvo naravnega okolja in divjadi, ki je njegov neločljivi sestavni del. Nova organiziranost bo enostavnejša, vendar, kot že rečeno, učinkovitejša, vključevala pa bo tako kot doslej vse segmente dejavnosti in življenja lovske organizacije, tudi prizadevanja s področja publicistike, založništva, vzgoje in izobraževanja ipd.

Skupščinsko zasedanje je prineslo tudi nekaj koristnih pripomb in predlogov, med drugimi takšnih, ki se nanašajo na potrebo po poglobljenejšem razpravljanju o strokovnih vprašanjih. In še tole, **skupščina je sprejela tudi poslovnik za kandidiranje in volitve organov LZS**. Volitve so tako rekoč pred vrati, volili pa naj bi že maja letos. Do takrat pa bo treba dobro kadrovati in se odločiti za ljudi, ki bodo sposobni in ki bodo tudi v prihodnosti zmogli veliko breme, ki je pred nami.

Marjan Toš

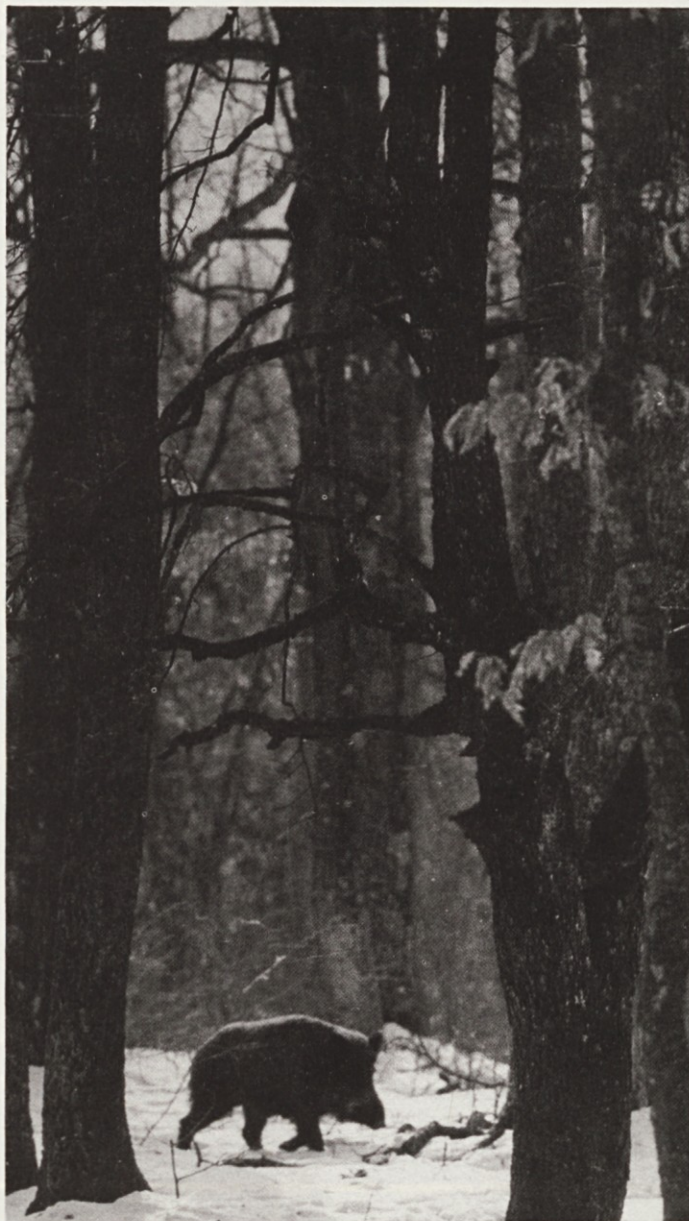

Foto: J. Črnač, Diana

Po novi obliki ste na vrsti še vi!

Foto: J. Černač, Diana

nimi barvnimi slikami, ki niso nič slabše od slik v inozemskih lovskih revijah. Z njimi je želelo uredništvo nekako izzvati domače foto lovce, člane Kluba Diana in druge naravoslovne fotografe. V sodelovanju z zasebno agencijo za distribucijo fotografije KODIA d.o.o. iz Ljubljane, ki sodeluje s pariško JACANO, smo naročili in objavili 50 barvnih slik za opremo vaših pisnih prispevkov. Veliko raje bi uporabili enakovredne vaše, če bi jih priložili, torej imate v bodoče priložnost takšne slike (biti pa morajo brezhibno ostre!) dodati prispevku ali poslati posebej. Če bodo sporočilno zanimive, umetniško dovršene in kakovostne, jim bo uredništvo dalo prednost pred tujimi, sicer pa si bomo tudi v bodoče pomagali z dejavnostjo KODIE (lastnik Andrej Jerovšek iz Ljubljane). Vemo namreč, da ima večina članov Kluba Diana dobre posnetke (dia) doma, mi pa bi jih radi izbrali na sedežu Kluba Diana, s katerim sodelujemo že od njegovega začetka! Do lani, ko smo mesečno potrebovali le okrog 8% barvnega gradiva, smo bili sicer redkejši gosti Diane, in zdaj dalje pa bomo vsak mesec potrebovali kar 60% več tovrstnega gradiva, zato vam bo sekretarka Diane **Marija Fabiani** rada vzela v svojo »banko diapozitivov« več kakovostnih diapozitivov, ki pa morajo biti opremljeni s podatki: ime in priimek fotografa, naslov avtorja, žival, ki jo posnetek predstavlja (zaželeno tudi latinsko ime), datum fotografiranja (vsaj letni čas) in kraj

fotografiranja. Vse to lahko napišete s tušem na okvirček, ki naj bo čimbolj enostaven. Diapozitive, lahko tudi brez okvirčka, vložite v plastično folijo in na nalepko napišete podatke. Vse izbrane in objavljene fotografije bomo honorirali v enaki višini, kot sicer plačujemo za objavo posnetkov agenciji KODIA.

Pa še to: za sodelovanje z domačimi naravoslovnimi fotografi se zelo zanimata tudi agencija KODIA in Klub Diana! Ker izdatki za tisk, barvne slike in avtorske honorarje niso majhni, si bo uredniški odbor tudi v bodoče prizadeval za povečanje oglasno ekonomske propagande in trženje dela prostora v reviji. Ker imamo odslej možnost tržiti tudi z barvno skalo, upamo na večji ekonomski uspeh. Čeprav smo v teh ozirih kadrovsko šibki, bomo navezali tudi stike z zainteresiranimi organizacijami, ki se s to dejavnostjo ukvarjajo profesionalno, in jim za njihove storitve priznali poslovno provizijo. Če nam bo to uspelo, se bo drugo leto gotovo poznalo tudi pri ceni revije, saj naša naklada ni takšna, da bi se je sramovali, nasprotno, v teh ozirih se je celo dobro zavedamo.

Že pri zbiranju ponudb za tisk Lovca v tem letu smo se prepričali, da smo za tiskarne zanimivi, saj smo dobili do 20. 11. 1992 11 ponudb: iz Ljubljane, Novega mesta, Kočevja, Nove Gorice in tudi od zasebnih grafičnih podjetij. Izbrali smo seveda najcenejšo ponudbo za barvno verzijo, ko so

jo potrdili uredniški odbor, IO LZS in skupščina LZS. Povemo lahko tudi to, da je črno-bela varianta, ki smo jo imeli do konca 1992. leta, le 15% cenejša! Mislim, da je komentar odveč!

Do sedaj povedano se suče v glavnem okrog grafičnega videza in z njim povezanih možnosti. Ne pozabimo pa, da je morda še bolj pomembna **vsebina revije!** Te pa uredništvo brez vaše pomoči in sodelovanja ne more kaj bistveno izboljšati. Svojih razmer in problematike naše divjadi ne moremo zamenjati s tujimi! Poleg vaših dobrodošliih mnenj in kritik, bralci-lovci, potrebujemo tudi **vaših konkretnih izdelkov!**

Ne govorite mi, kot navadno slišim: »Oh, jaz nisem za pisanje!« Nobenega prispevka ne bomo vrgli v koš (tudi če ga ne objavimo takoj, ga hranimo). Morda bo le malo počakal. »Urednik je kot zidar, iz slabe malte ne more narediti trdne hiše,« je že zapisal nekdanji urednik Lovca inž. Mirko Šušteršič. To velja še danes! Lovstvo je v današnjem času kot poglavitno sprejelo naravovarstveno vsebino, ki je pomembnejša od katerekoli druge sodobne. Koliko izziva za pisanje pa tudi za zagovor aktivnega lova nudi samo ta sklop vprašanj! Sklopov pa je toliko! Naj tudi ne pozabim tu ponovno javno povabiti k sodelovanju znane slovenske lovske strokovnjake, ki so zadnja leta kar nekam utihnili (razen redkih izjem). Brez obnavljanja bomo njihovim dobrim in **dovolj jedrnatim**, poljudno napisanim člankom dali prednost pred priredbami in prevodi tujih člankov, na katere se včasih jezijo, čeprav jih večina bralcev rada prebira. Vsi bralci bodo nadvse veseli tudi dobro napisanih beletrističnih sestavkov, ki sproščajo in kulturno bogatijo naše lovstvo. Kar se uredništva tiče, se bomo potrudili tudi v bodoče, da bodo vsa kakovostna avtorska dela zagledala luč sveta čimprej. Le občasno, ko se nabere več gradiva (da bi se ga vsaj!), bomo prosili za strpnost, saj se obsega revije žal ne da uravnati z dodatkom enega lista, ker bi bilo predrago. Strani Lovca so vam na voljo za vse pripombe in dobronamerno, konkretno kritiko. Prispevki pa morajo biti kratki in jedrnat. Le predolgih člankov (nad 4 tipkane strani) se bomo vedno branili, saj slabijo pestrost našega glasila. Vabljeni k sodelovanju s persom v roki!

Boris Leskovic
odgovorni urednik

Pred vami je že 2. letošnja številka Lovca, rekli bi, v novi notranji »obleki« oziroma v novi grafični podobi. Po naših željah, potrebah in možnostih jo je priredil oblikovalec (sicer pa tudi lovec) **Milan Samar** iz Škofljice. Ni imel lahkega dela, saj smo ga oborožili z zapisniki in sklepi IO LZS ter uredniškega odbora, pa še sam sem mu navrgel nekaj povsem operativnih želja. Zanimarili nismo tudi vaših dobronamernih mnenj in pripomb v Lovcu, za katere je dal izhodišče Bojan Fink v svojem članku. No, nekateri ste se nad večino njegovih dobronamernih pripomb kar malo pretirano razburili. Objavili smo vse pripombe brez izjeme, sicer pa jih veliko tudi niste poslali.

Če na kratko, kot bivši »tehnični urednik« po sili razmer in predvsem kot odgovorni urednik, pokomentiram novo grafično podobo, bi povedal, da bomo zaradi štirikolonske oblike lahko objavili od 20 do 30% več gradiva (pretežno člankov, ki jih najraje berete, pa tudi komercialnih oglasov, ki so ekonomska nujnost). Zavedamo se, da oglasi niso vedno pisani »na kožo lovem«, vendar s sredstvi, ki jih dobimo za njihovo objavo, lahko znatno blažimo podvajane cene tiskarskih repromaterialov in piscem dobrih prispevkov nakazujemo ne ravno sramotne honorarje. Revija, upam, da jo boste tako ocenili tudi vi, bo s takšno obliko stopila pošteno ob bok drugim srednjeevropskim lovskim glasilom in revijam. Z njo smo dejansko pridobili več prostora za vaše pisne prispevke in uspele fotografije! **Pišite**, vabljeni ste k sodelovanju! Res je, da imamo glede gradiva za objavo tudi v uredništvu Lovca občasna »sušna obdobja« ali »poplave«, a nobenega prispevka ne vržemo v koš. Ne-kateri, nevesče napisani le dalje čakajo na priredbo ali predelavo. Od »suše« ali »poplave«, pa seveda od aktualnosti napisanega, je odvisno, kdaj bo zagledalo luč sveta. Uredniški odbor ni prestrog, ima pa začrtane sprotne trimesečne programe vodilnih tem, ki se jih držimo.

Da se ne oddaljim, glasilo Lovca v obliki revije ima torej štiri barvni ovitek (4 strani), 50% črno-belega dela (16 strani), ki bodo v vsaki reviji enako razporejeni. Zato tudi ne bo mogče prav vseh barvnih slik, ki jih boste poslali s članki, objaviti v barvah. Skupaj imamo torej na voljo 20 barvnih in 16 črno-belih strani.

Upam vsaj, da se vas je mnogo navdušilo nad izjem-

Kako v lovski družini zavarovati članu pravico do lova divjadi?

Možen tudi ukrep odvzema lovišča

V letih po uveljavitvi Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (Ur. l. SRS, št. 25/76) ter po novi ureditvi disciplinskega kaznovanja v lovskih družinah in postopku pred samoupravnimi sodišči pri zvezah lovskih družin in Lovski zvezi Slovenije so bile pravice članov lovskih družin, ki izhajajo iz članskih razmerij, zlasti pravica do članstva v lovski družini, znatno bolj varovane kot po predpisih, ki so v republiki Sloveniji veljali pred sprejetjem navedenega zakona.

Predvsem je pomembno, da je izključenemu članu v disciplinskem postopku v lovski družini zagotovljeno sodno varstvo, ker lahko zahteva, da o izključitvi odloča samoupravno sodišče pri Zvezi lovskih družin oziroma na pritožbo tudi razsodišče pri Lovski zvezi Slovenije. Pravnomočno odločbo samoupravnega sodišča pa na zahtevo za preizkus zakonitosti presoja še vedno pristojna sodišča združenega dela (na I. in II. stopnji).

V lovskih družinah pa imamo že nekaj primerov, ko samoupravna sodišča s svojimi (pravnomočnimi) odločbami sicer odpravijo disciplinsko kazen izključitve iz članstva v lovski družini v disciplinskem postopku in tako izključenemu članu vrnejo pravico do članstva, ne morejo pa mu zagotoviti, da mu bo lovska družina kot članu še nadalje omogočala izvajati pravico lova v tej lovski družini, če mu to pravico kratijo njeni organi.

Zakon o samoupravnih sodiščih je sicer določil, da pravnomočne odločbe samoupravnih sodišč praviloma izvršujejo redna sodišča, vendar je izvršba omogočanja izvajanja pravice lova divjadi v lovski družini nemogoča (neizvršljiva). Taki člani lovskih družin se dejansko znajdejo v nemogočem položaju. Formalnopravno se sicer še štejejo za člane lovske družine, niso pa jim vrnjene pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz članstva v lovski družini. Pritožujejo se oziroma iščejo pomoč pri raznih organih: območnih zvezah lovskih družin, sodiščih združe-

Foto: P. Adamič, Diana

nega dela, upravnih organih, pristojnih za lovstvo, v občini in republiki; *toda nihče jim ne zna oziroma ne more pomagati!*

Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo (inšpektor za lovstvo in ribištvo) republike Slovenije je v primeru, kadar se je nanj obrnil občinski upravni organ, pristojen za lovstvo, zaradi pritožbe člana, ki mu je lovska družina krtila pravico do lova divjadi (t.j. če LD ni upoštevala odločbe samoupravnega sodišča, ki je razveljavilo izključitev), zavzelo stališče, da v takih primerih upravni organi niso pristojni za ukrepanje iz razloga, ker ima LD status društva in zaradi tega ni možen kakršenkoli upravni postopek pred temi organi; prizadeti član lovske družine pa lahko uveljavlja svoje pravice le pri pristojnem sodišču združenega dela.

Takšno stališče republiškega upravnega organa se nam zdi pravno nevzdržno, zlasti iz naslednjih razlogov:

– LD nima samo statusa društva, ampak tudi poseben status družbene organizacije, ki upravlja in gospodari v lovišču oziroma z divjadjo, ki je še vedno družbena lastnina in kot dobrina splošnega pomena uživa posebno zakonsko varstvo, ki ga praviloma izvajajo organi družbenopolitične skup-

nosti, ki LD daje lovišče v upravljanje;

– član lovske družine, ki mu LD neutemeljeno krati pravico do izvajanja lova, nima zagotovljenega sodnega varstva za to pravico, temveč je možen kvečjemu ukrep proti lovski družini, in sicer – **odvzem lovišča**, o čemer v konkretnem primeru presodi in odloči skupščina občine, ki je dala lovišče v upravljanje.

Če torej LD svojemu članu v disciplinskem postopku izreče disciplinski ukrep izključitve iz članstva lovske družine, ki pa je nato v postopku pred prvostopenjskim (ali tudi drugostopenjskim) samoupravnim sodiščem pravnomočno odpravljen, to pomeni, da članu članstvo v lovski družini ni prenehalo oziroma traja še naprej in pravno ne more biti sporno. Izključeni član in LD sta torej v tem primeru v disciplinskem in sodnem postopku izčrpala vsa pravna sredstva in tak postopek je pravnomočno zaključen.

Ker pa vodstva nekaterih LD ne upoštevajo *pravnomočnih odločb samoupravnih sodišč oziroma jih ignorirajo* in članom, ki jih niso mogla izključiti, ne omogočajo izvajanja vseh pravic in dolžnosti, ki izhajajo iz članstva, še zlasti pa pravice do lova na divjad, nastane v teh primerih zopet nova

pravna situacija oziroma razmerje med lovskimi družinami in njihovimi člani. Ni več pravno sporna pravica do članstva v lovski družini, temveč do izvajanja pravice lova, ki jo članu krati LD oziroma njeni organi! Pravico do lova divjadi občanu zagotavlja zlasti 8. člen že navedenega lovskega zakona, ki pravi: »*Pravico do lova divjadi ima občan, ki izpolnjuje pogoje, določene s tem zakonom, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in s samoupravnimi splošnimi akti lovske organizacije.*«

Steklina na območju Slovenije

V času od 1. do 31. decembra 1992 je bilo iz območja 32 občin v naši republiki laboratorijsko preiskanih na steklino 145 živali, in sicer: 122 lisic, 5 psov, 8 mačk, 2 kuni, 4 glave srnjadi, 1 govedo, 1 medved, 1 muflon in 2 jazbeca.

Odsek za virologijo Veterinarske fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri živalih iz območja 10 občin, in sicer: Brežice 1 jazbec, Krško (2), Lendava (1), Ljubljana Vič-Rudnik (4) in 1 glava srnjadi, Murska Sobota (1), Nova Gorica (4), Novo mesto (1), Škofja Loka (4) in Tolmin (2).

Ljubljana, 5. 1. 1993

dr. Armin Tomašič,
dr. vet. med.
(repub. veter. inšpektor)

Pravica do lova divjadi je nedvomno pravica posebne vrste: ni eksistenčna oziroma premoženjska pravica, ne izhaja iz delovnega, temveč članskega razmerja, ni osebna pravica, marveč pravica do športno-ljubiteljske in rekreativne dejavnosti.

Čeprav LD preko izvajanja lova v lovišču tudi gospodari in s prodajo divjačine in trofej pridobiva tudi dohodek za uspešno varstvo in gojitev divjadi, pa za posameznega člana lovske družine pravica lova ne pomeni pridobivanja dohodka oziroma sredstev za preživljanje, temveč le zadovoljevanje društvene in ljubiteljske dejavnosti.

V LD nastanejo med LD (organi) kot pravno osebo in njenimi člani *članska razmerja*, ki jih na načelni ravni urejata Zakon o društvih in Lovski zakon, na tej podlagi in v tem okviru pa jih podrobneje uredi vsaka LD sama s svojimi internimi pravnimi akti (pravila, poslovnik), katerih usklajenost s splošnimi predpisi oceni pristojni organ za notranje zadeve.

Lovski zakon lovskim družinam nalaga, da morajo svojo dejavnost – še zlasti glede izvajanja lova v dodeljenem lovišču – opravljati v skladu z določbami tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, dogovori in sporazumi, kar nadzoruje predvsem občinska in republiška lovska inšpekcija. Lovski inšpektor je upravičen uvesti določene časne ukrepe, če LD opravlja svojo dejavnost v nasprotju s predpisi, oziroma LD in njene odgovorne osebe prijaviti sodišču za prestopke oziroma sodniku za prekrške za ugotovljene kršitve. Pomembna pa je zlasti *določba 6. točke 77. člena navedenega lovskega zakona*, ki lovskemu inšpektorju nalaga dolžnost, da mora pristojne organe obveščati o opaženih nepravilnostih in zahtevati njihovo intervencijo, če sam nima pravice ukrepati. Lovski zakon pa na žalost nima natančnih določb, v kakšnem postopku in kdo je pristojen ukrepati proti LD, ki svojemu članu krati pravico do lova, ko mu jo izrecno zagotavlja *8. člen* tega zakona. Takšna kršitev ni opredeljena niti kot prestopke oziroma prekršek niti ni dano zakonsko pooblastilo za ukrepanje lovskemu inšpektorju.

Lovska družina, ki svojemu članu neutemeljeno onemogoča izvajanje lova divjadi, tega tudi praviloma nima opredeljenega v svojih internih aktih, ampak gre preprosto za šikanozen in ignorantski odnos

do člana, ki je bil po odločbi samoupravnega sodišča po njihovem mnenju nasilno vrnjen v članstvo njihove lovske družine, potem ko mu je lovska družina izrekla disciplinsko kazen izključitve iz članstva. Zaradi tega tudi ni možen postopek za oceno ustavnosti in zakonitosti internega akta lovske družine pred ustavnim sodiščem, niti ne gre za kratenje pravice, ki bi uživala sodno varstvo, ki bi ga prizadeti lahko uveljavljal pri sodišču združenega dela ali rednem sodišču. V vseh takih primerih najdemo oporo za ukrepanje proti LD samo v *širši razlagi 27. člena lovskega zakona, ki daje občinski skupščini kot ustanoviteljici lovišča, ki je bilo dano v upravljanje lovski družini, pravico, da to lovišče lovski*

družini odvzame na podlagi 1. točke tega člena, ki se glasi: »če ne izpolnjuje s tem zakonom in sporazumom določenih pogojev«.

Občinski upravni organ, pristojen za lovstvo, bo torej na podlagi ugotovitve, da LD ne spoštuje pravno močne odločbe sodišča oziroma da neutemeljeno onemogoča lovcu izvajanje pravice lova, najprej opozoril LD na kratenje zakonskih pravic članu lovske družine, če pa to ne bo zaleгло, bo predlagal občinski skupščini **ukrep odvzema lovišča**.

Občinska skupščina je nedvomno zainteresirana, da LD, ki ji je dala lovišče v upravljanje, spoštuje veljavne predpise in da vsem članom, ki izpolnjujejo pogoje, enako omogoča izvajanje pravice do lova div-

jadi, saj je le lovska družina, v kateri vladajo zdravi odnosi, sposobna pravilno in uspešno gospodariti v lovišču oziroma z divjadjo v njem.

Če bomo še nadalje tolerirali šikanozne odnose vodstev v nekaterih lovskih družinah do tistih njihovih članov, ki so se jih iz različnih (osebnih) razlogov želeli znebiti tako, da so jim naprtili disciplinske kršitve, ki pa so se v postopku pred samoupravnim sodiščem izkazale za neutemeljene oziroma vsaj nezadostne za izključitev iz članstva, bomo odprli pot samovolji določenih skupin v lovskih družinah in podrejanju članov njihovim osebnim interesom.

dr. Anton Skobir

član statutarno-pravne komisije LZS

Pevci in rogisti – pomemben del kulturnega utripa

Želja, da bi napisal ta prispevek, je tlela v meni že dalj časa. Sem namreč član LPZ Prekmurje od leta 1985, t.j. od njegove ustanovitve. Kot drugi sem tudi jaz doživljal začetne težave zborovskega petja, jih bolj ali manj uspešno premagoval, dobršen čas z veliko tremo nastopal na raznih prireditvah, kljub vsemu pa z velikim veseljem prisostvoval vsem vsakoletnim srečanjem LPZ in rogistov. Ubrane, v srce segajoče zvoke lovskih rogov sem doživel že 2. septembra 1972. leta ob praznovanju zlatatega jubileja prekmurskega lovstva, prvi stik z zborovsko lovsko pesmijo pa šele 3. junija 1978 na petem srečanju LPZ v Mariboru. Mariborska LZ je ob tej priložnosti izdala knjižico, v uvodu katere je pisatelj Tone Svetina zapisal tudi: *»Lahko predvidevamo, da se bo ustanavljanje lovskih pevskih zborov in vokalnih ansamblov nadaljevalo, saj je 400 slovenskih lovskih družen z 18.000 člani ogromen kulturni potencial, ki se bo širil v vseh smereh, tudi v umetniškem snovanju.«* Nedvomno čudovite misli, vendar še po štirinajstih letih ne v celoti uresničene, celo nasprotno: če lovska organizacija kot celota ne bo čimprej naredila ustreznih korakov, se lahko število aktivnih pevskih zborov in rogi-

stov zmanjša, ne pa poveča. V nadaljevanju bomo videli, s kakšnimi težavami se namreč ubadajo pri svojem poslanstvu lovski pevci in rogisti!

Tradicionalna srečanja pevcev in rogistov sem vselej skušal izkoristiti za razgovore s člani drugih zborov, spoznati njihove uspehe, se seznaniti z njihovimi morebitnimi težavami, pa tudi izvedeti, katere žalostinke npr. pevci pojo oziroma katere melodije rogisti igrajo na pogrebih umrlih lovskih tovarišev. Vedno sem bil namreč mnenja, da moramo umrlemu lovcu zapeti v slovo predvsem lovske žalostinke, in ne le narodnih, saj nas to vendar loči od drugih – nelovskih pevskih zborov. To moje mnenje potrjujejo dva stavka iz zapisnika sestanka aktiva LPZ in rogistov z 21. marca 1987. leta: *»Zadnje vejice v slovo slehernemu umrlemu slovenskemu lovcu naj bodo položene v grob ob lovski žalostinki in ob poslednji melodiji lovskega roga. Prav ti lovski pogrebi so močan odraz odnosov med lovci in so zelo odmevni tudi med ostalim prebivalstvom, ki se sicer neposredno ne ukvarja z gojitvijo in lovom!«* Leta 1979 je LZS izdala lovsko pesmarico, ki jo je uredil komponist Radovan Gobec in v kateri je skupno 31 pesmi, od teh le ena žalostinka.

V roke pa sem dobil žalostinko avtorja Janeza Kranjca iz leta 1970, ki pa v pesmarici ni objavljena. Tako sem sklepal, da je morda kje le še kaka lovska pogrebna pesem, vendar zanjo ve le ožji krog lovcev.

Medtem ko smo pevci dobili svojo pesmarico, pa rogisti še kaj takega niso imeli. Melodije za rogove je prvi začel komponirati Jože Grlec, kmalu nato pa še Dane Namestnik in drugi. Notno gradivo se je pošiljalo novoustanovljenim skupinam rogistov, toda albuma z vsemi obstoječimi melodijami ni bilo. Da bi tudi rogisti dobili svojo »pesmarico«, sem na sestanku aktiva 26. marca 1988 predlagal, da se skladbe zberejo, razmnožijo ter razdelijo rogistom. Tako bi sčasoma tudi rogisti imeli svoj album melodij. Predlog je bil sprejet, vendar do danes neizveden.

Na srečanjih pa sem tudi ugotovil, da zbori ne delujejo po vseh ZLD, po drugi strani pa jih je v Sloveniji kar nekaj, ki niso več aktivni. Vprašal sem se, na kak način dobiti verodostojne podatke o razporejenosti zborov po ZLD, o njihovih problemih, predlogih za izboljšanje stanja, sodelovanju na lovskih pogrebih itd. Odločil sem se za enostavno anketo z osmimi vprašanji in jo razposlal na naslove, ki mi jih je posredovala naša ZLD. **Namenoma nisem**

zajel drugih aktivnosti zborov, razen sodelovanja na lovskih pogrebi, saj bi to zavzelo preveč prostora v Lovcu.

Delovanje pevcev in registrov od 1. oktobra 1991 do 30. septembra 1992, t.j. za obdobje enega leta, nazorno prikazuje preglednica, iz katere je razvidno, koliko LD in koliko članov LD je na območju določene ZLD, kateri pevski zbori in zbori registrov delujejo v določeni ZLD, koliko članov imajo in na koliko lovskih pogrebi so sodelovali v prej navedenem obdobju:

Preglednica 1:

Zap. št.	Naziv Zveze LD: Štev. LD – štev. čl. LD	Naziv LPZ-LO: Št. članov	Štev. pagr.	Naziv registrov: Štev. članov:	Štev. pagr.
1.	Maribor 62 – 3610	Peca, Mežica 9 Podgorje 9 Slovenjgoriški, Lenart (novi) 13	3 5 1	LD Muta 9 Pohorski, Hoče 9	2 12
2.	Savinjsko-kozjanska, Celje 47 – 2080	Škale 14	2	Celjski 9 Savinjski 10	15 10
3.	Ljubljana 42 – 2230	Suha krajina 8 Medvode 25	3 3	Domžalski 5	11
4.	Gorica 34 – 2180	Zlatorog, Vipava 18	5		
5.	Gorenjska, Kranj 28 – 1700	Škofjeloški 13	1		
6.	Posavje, Krško 25 – 1250	Globoko 29	15		
7.	Prekmurje, M. Sobota 24 – 860	Prekmurje 20	1	Prekmurski 8	13
8.	Ptuj 23 – 1050	Leskovec (novi) 7		Ptujski 7	12
9.	Obalno-kraška, Koper 23 – 1450	Dekani 19	5		
10.	Novo mesto 21 – 1160			Novo mesto 15	1
11.	Zasavje, Litija 20 – 1150	Zasavje, Trbovlje 26	14	Zasavski (ni podatkov)	
12.	Kočevje 15 – 810				
13.	Notranjskega LGO, Postojna 15 – 1010			Postojnski 6	4
14.	Notranjske, Cerknica 11 – 550			Notranjski 9	8
15.	Bela Krajina, Črnomelj 10 – 730	Bela Krajina, Črnomelj 15	6		
16.	Prlekija, Radenci 8 – 600			Prekmurski 6	
17.	Idrija 7 – 440			Idrijski (v ustanavljanju)	

K preglednici dajem naslednji pojasnili: LPZ Medvode je razen na treh lovskih sodeloval še na 23 drugih (nelovskih) pogrebi, v zboru prekmurskih registrov pa sodeluje tudi 6 članov iz prleške ZLD, tako da jih je skupno 14.

Iz prejetih podatkov izhaja, da je v drugi polovici oktobra in v prvi polovici novembra lanskega leta v 17 ZLD, ki združujejo 415 LD z 22.860 člani (podatek za september 1992), delovalo le 14 LPZ z 225 člani, ki so nastopili na 64 lovskih in 23

drugih pogrebi, ter 12 zborov registrov s 93 člani, ki so nastopili na 88 pogrebi. Podatki za registre niso popolni, ker nam en zbor kljub urgenci podatkov ni poslal. Tako je bilo lansko leto oktobra oziroma novembra aktivnih le 26 kulturniških skupin s 318 člani, to pa znese 1,39 odstotka od celotnega števila članstva lovskih družin v Sloveniji.

Podatki zajemajo zbir vseh ZLD na območju LZS, dejansko pa pet ZLD nima nobenega LPZ, nadaljnjih pet ZLD nobenega zbora registrov, ena

precej naslovov pesmi oziroma skladb, ki sem jih posredoval Lovski zvezi Slovenije z navedbo, od katerega zbora sem jih prejel in na koga naj se LZS obrne, če bo to potrebno. Na vprašanje, ali je potrebno, da bi LZS izdala novo, dopolnjeno pesmarico lovskih pesmi in album skladb za lovske rogo, so razen enega vsi drugi zbori menili, da je to nujno, in predlagali, naj zadevo vzame v roke LZS, kajti do sedaj se je o tem le govorilo, storilo pa nič! Odgovori na vprašanje, kdo podpira zbor pri njihovem poslanstvu in v kakšni obliki, so zelo raznoliki in so veren odraz odnosov posameznih ZLD in LD do lovske kulture. Zaradi pomanjkanja prostora navedem le nekatere:

– Podpira nas LD kot ustanoviteljica zbora, medtem ko nam ZLD ne prispeva nič.

– Podpirajo nas sponzorji, nekaj sredstev pa si pridobimo z javnimi nastopi.

– ZLD kot ustanoviteljica zbora nam povrne potne stroške za udeležbo na pevskih vajah, javnih in vsakoletnih srečanjih LPZ in registrov, honorira zborovodjo, nabavila nam je tudi enotne lovske srajce in lovske kroje.

– Podporo imamo samo v LD, in to pač v meri, kot ji dopušča. Večinoma delamo iz zanese-njaštva in na lastne stroške.

– Podpira nas ZLD z vedno skromnejšo letno dotacijo, v posameznih akcijah pa ZKO, katere član smo, ter večja podjettja s poravnavo stroškov prevozov, nabavo notnega gradiva, lovskih krojev ipd.

– Pri našem delovanju nas ne podpira nihče.

– Financiranje zborov v naši zvezi ni ustrezno rešeno.

– Izdatnejša bi morala biti tudi podpora LZS oziroma kulturnih organizacij v Sloveniji, saj smo tudi mi del kulturnega utripa v našem prostoru.

Zadnji navedeni odgovor je po svoji vsebini pravzaprav predlog za izboljšanje dela za lovsko kulturo. Anketirani zbori so

stavili tehtne predloge ne le za izboljšanje pogojev njihovega delovanja, temveč tudi za razširitev kulturne dejavnosti na celotno območje LZS. Nekatere njihove želje so izražene v naslednjih predlogih:

– V Lovcu je treba obširneje spregovoriti o pomenu LPZ in registrov, da bi se tudi lovci – nepevci zamislili o svojem poslanstvu, t.j. da lovci niso samo zato, da potešijo svojo lovske strast, kajti lovska pesem in zvok lovskih rogov sta veliko več, sta poleg drugih kulturnih dobrin tisto vodilo k srčni kulturi, ki oživlja in poživlja vse narode, posebej pa še našo mlado slovensko državo.

– Na ZLD za lovske kulturo zadolženi funkcionar naj se tesneje poveže z zborom in naj večkrat prisostvuje vajam, kar bi zelo ugodno vplivalo na počutje pevcev in registrov. Še posebno vzpodbudno bi bilo, če bi kdaj pa kdaj prisostvovala vajam in se s pevci in registri pogovorila o njihovem delu, uspehih in težavah predsednik skupščine in predsednik izvršnega odbora ZLD.

– Že ob sprejemu novih članov v LD bi morali izbirati pevce in glasbenike in jih usmerjati v zbor.

– Na radiu ali celo na TV naj se organizira mesečna polurna ali celo enourna oddaja o delu zelene bratovščine, v katero bi se vključevali tudi posamezni zbori, ki bi bili za to pripravljeni. Na ta način bi nelovsko javnost seznanjali s plemenito dejavnostjo lovske organizacije na področju varstva okolja, ohranjanja divjadi in lovske kulture.

– Pevcem in registrom naj bo v organih ZLD, ki urejajo lovske izobraževanje, kulturo in etiko, omogočeno enako sodelovanje, kot ga imajo člani izpitnih komisij.

– Svet za vzgojo, izobraževanje in propagando pri LZS naj v Lovcu prične z najširšo akcijo zbiranja lovskih besedil in napevov za strokovno obdelavo ter melodij za lovske registre.

Preglednica 2:

Zap. št.	Naziv zveze lovskih družin	Naziv LPZ oz. LO:	Naziv registrov:
1.	Maribor	Maribor Kungota Malečnik	
2.	SK Celje	SK ZLD Celje	
3.	Gorenjske, Kranj		Gorenjski
4.	Posavje, Krško	Pišce Studenec	Kostanjeviški
5.	Prekmurje, M. Sobota	Cankova	
6.	Zasavje, Litija	Šmarski	
7.	Kočevje	Sodražica	
8.	Notranjskega LGO, Postojna	Postojna	
9.	Idrija	Idrija	
10.	Bela Krajina, Črnomelj		Belokranjski

Akcija bo le na ta način lahko uspela, saj prejema Lovca vsak član lovske organizacije. Vse druge oblike zbiranja ne bi imele zelenega uspeha.

– LZS naj organizira seminar, posebej za pevce in posebej za rogiste, na katerem bi si lahko nabrali novih izkušenj in izmenjali notno gradivo.

– Želimo sodelovati na vseh lovske, kinološke in drugih prireditvah, vendar nas nanje ne vabijo.

– Pričakujemo, da bo ZLD v bodoče imela več posluha za delovanje LPZ in rogistov. Del privarčevanih sredstev za lovsko kulturo se lahko brez škode za slovensko lovsko organizacijo zagotovi z opustitvijo strelskih tekmovalnih na ravni ZLD in LZS. Kdor želi tekmovali na prvenstvu ZLD oziroma LZS, naj to financira iz lastnega žepa, ne pa da ti stroški, ki so kar precejšnji,

bremenijo vse slovenske lovske družine. Iz tako privarčevanih sredstev bi se lahko zbori financirali v tolikšni meri, da bi se lahko v celoti posvetili svoji kulturni dejavnosti in jim ne bi bilo treba moledovati za dodatna sredstva pri raznih sponzorjih itd. oziroma jim ne bi bilo treba posegati v lastni žep. Morda bi bilo primerno tudi zbiranje »kulturnega tolarja« z opustitvijo »raziskav«, ki so kje drugje že opravljene in so tako rekoč same sebi namen.

– Na seminarjih za lovske pripravnike naj bi bila v okviru predmeta lovsko kultura prikazana tudi pomembna vloga LPZ in rogistov.

– Zbori naj se ustanovijo po vseh ZLD, kjer še ne delujejo oziroma ne delujejo več, njihovo število pa naj bo odvisno od velikosti ZLD.

– Zbori so nam potrebni, spa-

dajo v naše okolje in naše lovske vrste, da ljudje v lovcu ne bi videli le ubijalca, temveč kulturnega človeka.

– Zborovodje naj na srečanjih LPZ in rogistov obvezno prisostvujejo izvajanju drugih zborov, strokovno ocenijo njihov nastop in ga primerjajo z nastopom lastnega zbora.

Za zaključek naj mi bo dovoljeno navesti nekaj tehtnih misli iz zapisnika sestanka aktiva SLPZ in rogistov z dne 26. marca 1988, ki so za nas ne le danes, temveč tudi v prihodnje zelo pomembne: »Sami lovci – pevci in rogisti bodo morali pri nepojočih solovcih, pri lovske družinah in področnih ZLD okrepiti zanimanje za to naše zanesenjaško delovanje. Poleg neučinkovitega tihega odobravanja bo treba doseči tudi kako bolj oprijemljivo (beri: finančno) pomoč. **Sredstva, vložena v lovsko kulturo, so**

vrnjena v lovišče, četudi le posredno. O tem govori tudi dejstvo, da je lov smisel le z enim pogojem: da z vso doslednostjo **vnesemo v naše vrste znanje in na zakonitostih narave utemeljeno lovsko etiko**. Tega pa je sposoben le kulturno osveščen lovec.«

Vsem anketiranim zborom sem se dolžan zahvaliti za njihove odgovore, predvsem za predstavitev njihovih težav in predlogov za njihovo rešitev, z željo, da bi pevci in rogisti kot zanesenjaki te zvrsti lovske kulture v lastni organizaciji pa tudi v širšem slovenskem kulturnem prostoru dobili tisto mesto, ki jim z ozirom na njihovo poslanstvo pripada. Že danes je treba storiti vse, da v bodoče zborovska lovsko pesem in zvoki lovske rogove ne bodo zamrli.

Feri Poredoš

ZOONOZE

Steklina

V našem glasilu stalno bemo obvestila republiškega veterinarskega inšpektorja o laboratorijskih preiskavah divjih živali, ki so bile sumljive za steklino. Na odseku za virologijo Veterinarske fakultete ugotavljajo, koliko in v kateri občini so bile razne živali, tako divje kot domače, stekle. Zato se mi zdi prav, da ponovno napišemo kratek sestavek o steklini.

Steklina je zoonoza; navadno prehaja na človeka z ugrizom stekle lisice, psa ali druge divjadi. Danes je steklina najbolj razširjena pri lisicah.

Steklina je nasploh najstarejša bolezen, kar jih pozna zgodovina medicine. Čas, ki preteče od ugriza do prvih

znakov bolezni, je različno dolg: odvisen je od virulentnosti (strupenosti) in količine virusov, ki so prišli v rano, pa tudi od tega, kje rana leži (obraz, noga in drugo).

Bolezen se pojavlja v dveh oblikah: v besni (furiozni) in tihi (paralitični).

Pri prvi, besni, je glavni in najbolj očitni znak bolezni strah pred vodo: pri vsakem poskusu požiranja se pojavijo krči v požirnih mišicah. Bolnika pri tem muči huda žeja, vendar zaradi krčev ne more piti. V poznejšem času se pojavijo krči že ob pogledu na vodo oziroma že, če bolnik sliši teči vodo. Pravimo, da ima strah pred vodo. Bolnik se pri tem močno slini in neprestano pljuva. Krči pre-

hajajo tudi na druge mišice, npr. na mišice za dihanje, zato sledi zadušitev.

Še prej pa postaja bolnik vedno bolj nemiren in zmešan ter popadljiv. Nazadnje se umiri, je obnemogel, pojavijo se različne ohromitve, in kot smo že omenili, če ohromijo dihalne mišice, sledi zadušitev. To se zgodi v dveh do treh dneh po prvih znakih bolezni.

Redkejša je tiha oblika z ohromitvami in z naslednjimi znaki: visoka temperatura, ohromitve udov, ohromitve očesnih in obraznih mišic in motnje pri dihanju. Pri tej obliki bolnik nima strahu pred vodo.

Stekline ni težko prepoznati, če upoštevamo podatke, ki nam jih pove ali bolnik ali njegov svojec (ugriz stekle živali) in naše prve znake bolezni.

Ker je bolezen vedno smrtna, moramo tembolj upoštevati preprečevalne ukrepe; to je preventivno cepljenje živali,

npr. psov in lisic, kar že izvajamo istočasno kot v (več) sosednjih državah. S takimi preprečevalnimi posegi je steklina pri človeku v naših krajih praktično izginila. To drži predvsem za urbano (mestno) steklino, ki jo prenašajo psi. Človeka, ki ga je ugriznila za steklino sumljiva žival, preventivno cepimo. Danes izdelujemo na gojiščih že tako neškodljivo cepivo proti steklini, da se za takšno cepljenje lahko pri takšni poškodbi odločimo veliko hitreje kot nekoč, ko je bilo že cepivo samo od sebe lahko nevarno. Cepimo v petih, preventivno pa v treh odmerkih predvsem veterinarje, gozdarje, lovske čuvaje, laboratorijske delavce in druge.

S takimi preventivnimi ukrepi bo tudi gozdna steklina pri nas povsem izginila, pa tudi (kar je glavno) stekline bo vedno manj, če bomo cepili tudi divje živali (na primer lisice).

prof. dr. Rado Žargi

Natančnost orožja je odvisna tudi od pravilnega čiščenja

Nemalokrat nanese pogovor v krogu lovcev na natančnost naših pušk. Večina jih začne govoriti o strelivu, o debelih strelskih cevah, o nateganju sistemov v kopitu in drugih vzrokih. Le malokdo pa omeni enega od glavnih, če ne kar glavnega vzroka za nenatančnost orožja – **čiste cevi!** Če govorimo o natančnosti, vemo, da so najbolj natančne puške, s katerimi streljajo tekmovalci v BENCH REST SHOOTING-u

V ta namen so vsekakor najboljši razni spreji, **Dewet-77, Balistol, Hoppes** ali še kaki drugi, ki bodo gotovo služili svojemu namenu in preprečili rjavenje našega orožja.

Ko pridemo z lova domov in se preoblečemo, posvetimo vsaj 30 minut še naši dragoceni ali najljubši puški, s katero smo lovili.

Postopek naj bi bil sledeč:

1. Če smo puško uporabili in nato zaščitili (ali tudi, če je ni-

6 do 10-krat, vendar **samo do ustja cevi – nikoli izven!** To je napaka, ki jo največkrat zagrešijo nepoznavalci, saj čistijo cevi s porivanjem šibk izven ustja cevi. Samo še en način čiščenja je slabši – način, katerega so nas učili pri vojaki (vendar so tudi tu pametni uporabljali nastavke na ustju cevi), in sicer s čistilno vrvico, ki jo je bilo treba vleči naprej in nazaj v cev. S takim čiščenjem brez nastavka, če smo se seveda potrudili, uničimo preciznost cevi že po nekaj čiščenjih! Po čiščenju s šibko in ščetkico (iz medenine) cev očistimo s čisto krpico.

3. Nato namestimo novo krpico, ki jo tokrat namočimo v čistilno olje za odstranjevanje bakra. Za enega najboljših čistilnih olj je pri nas veljal **Balistol**. To je res dobro čistilno olje, vendar so se v novejšem času pojavila že dosti boljša, predvsem pa bolj učinkovita. V začetku so si strelci sami

z javnimi poskusi pokazali svojo prevlado v kemiji, uporabljeni v teh izdelkih. Tako je čistilo **Accubore** nekajkrat hitreje raztopilo bakrene lističe kot do sedaj najboljšo čistilo Shooters Choise. Seveda pa zato to čistilo ne deluje kvarno na cevi.

Ko notranjost cevi namočimo s solventom ali kakim drugim odstranjevalcem bakra (tudi svinca in smodnika), počakajmo 1,5 do 5 minut (glej navodila), nato pa s čisto belo krpico preverimo učinkovitost teh sredstev. Če je krpica pri vrhu modrikasta, je to znak odstranjevanja bakra iz cevi. Postopek ponovimo, dokler barva ne izgine.

4. Ko na krpici ni več nečistih sledov, namočimo čisto krpico v olje za konzerviranje in z njim namažemo notranjost cevi, če puške ne mislimo uporabljati vsaj 14 dni. Če pa jo nameravamo uporabiti naslednji teden ali čez 10 dni, jo lahko pustimo

(to je sede, z naslonom in s puško na posebnih podstavkih, postavljenih na mizah). Ti gosposdije streljajo prav neverjetno natančno (5 strelav na 300 m – 8.1026 mm grupa – Jack Sutton-La Fayette N. Y.).

Tudi sam sem bil član IBRSA (Mednarodnega združenja B. R. strelcev). Ker iz dneva v dan poslušam slabe nasvete, kako se orožje pravilno čisti, in ker se novo orožje uničuje zaradi neznanja, sem se odločil napisati nekaj napotkov, ki sem jih sam preizkusil in o njih tudi precej prebral. Upam, da bom s tem člankom dosegel vsaj to, da bodo bralci-lovci, ki jim je kaj do orožja, po lovu zaščitili cevi in kovinske zunanje dele orožja s kakim protikoroziivnim sredstvom, če ga že ne morejo povsem očistiti.

smo), začnemo vedno s čisto krpico, namočeno v čistilno olje, in jo s šibko porinemo skozi cev. Šibka naj bo obložena v plastiko z jeklenim jedrom-sredino. Če imamo le jekleno šibko, je priporočljivo, da imamo na njej vodilo šibke, da le-ta ne bi poškodovala notranjosti cevi. Taka vodila si lahko naredimo sami ali pa jih kupimo. Naredimo jih iz plastike. Šibko porinemo **vedno le** z zadnje strani (to pomeni najprej skozi vodilo zaklepa in nabojišče). Prvo krpico potisnemo previdno popolnoma skozi cev, tu odvijemo nastavek s krpico in šibko povlečemo nazaj samo. Če je krpica zelo umazana, to ponovimo.

2. Na šibko namestimo ščetko iz medenine (ne jekleno) ter jo pomočimo v navadno čistilno olje. Skozi cev jo potisnemo od

mešali čistila za odstranjevanje bakrenih ostankov v cevah, pozneje pa so proizvajalci začeli veliko delati pri razvoju teh olj, ki bi odstranjevala baker in druge ostanke v cevah. Ena uspešnejših tovarn je bila Penguin Industries, Inc. Na tržišče je dala solvent **Hoppes št. 9**, ki so ga prodajali kot odstranjevalec smodnika, vendar je zelo dobro odstranjeval tudi baker in svinec. Raziskave pri omenjeni tovarni so se seveda nadaljevale in na tržišču je sedaj zelo dobro čistilno olje **Hoppes Bench-Rest št. 9**. Znana čistilna olja so tudi: **Kleen Bore No. 10, G. 96 Nitro, Shooters Choise**. Shooters Choise je bilo do pred 3 leti najboljše čistilno olje. Tedaj pa se je na tržišču pojavila kanadska firma RTI s svojimi izdelki **Accupro**. Ti izdelki so

tudi suho. V prvem primeru cev očistimo pred lovom, v drugem pa čez suho cev porinemo čisto krpico. V obeh primerih pa vidimo, kako dobro smo očistili orožje pred dnevi. Kako dobro čistimo orožje, je seveda odvisno od nas samih. Za primerjavo povejmo, da strelci v B. R. S. čistijo orožje po vsaki 5 streljih. – Uganili ste, cel postopek! Če uporabljamo svinčene krogle (.22 lr ali šibreno strelivo), je čiščenje takega orožja manj zahtevno. Cev na začetku očistimo umazani in nato z vato ali krpico, namočeno v čistilno olje (Balistol zelo dobro odstranjuje svinec!), porinemo do ustja cevi. Na ustje cevi naslonimo čisto krpico, do katere porinemo šibko. To ponovimo do 10-krat. Nato namestimo novo vato ali krpico in jo porinemo skozi do

ustja cevi. Ko jo izvlečemo, preverimo čistost cevi. Če ta ni zadovoljiva, postopek ponavljamo vse do čiste vate ali krpice. Na koncu cev namažemo ali pustimo suho, odvisno od naslednje uporabe. Pri šibrenicah si včasih za dobro odstranjevanje svinca pomagamo s kovinskimi ščetkami. Priporočljivo je upoštevati nasvet proizvajalcev in cevi ne čistiti z jeklenimi ščetkami (zaradi ri-

sov, posebno pri zadržanih cevi) ali pa to izjemoma lahko počnemo le pri kromanih ceveh.

Opisani način je klasičen način čiščenja orožja. Obstajajo seveda tudi alternativni načini (tudi taki, kjer cevi sploh ne čistijo). Eden najbolj zanesljivih pa je čiščenje s pomočjo električnega toka. Trenutno obstajata dve napravi (Outers). Delujeta na osnovi

elektrolize. Na ohišju se nahajajo diode, ki nam kažejo, če naprava še čisti. Ko ugasnejo, je orožje čisto. Napravi sta pravi hit. Edina pomanjkljivost je cena, ki res ni majhna. Morebitnim interesentom naj povem, da artikla, ki so bili opisani v članku, lahko naročite tudi pri nas, in sicer: zastopnik za Penguin Industries (Hoppe) je podjetje DERU (061) 573-631, za Accupro in Outers pa

L. B. & Co, P. O. Box 3, 61117 Ljubljana.

Boro Ličina

Opozorilo: Solventi so agresivni in večinoma topijo lakirane dele kopit. Zato pri uporabi pazite ali pa snemite kopito s kovinskih delov orožja. Preden napolnite orožje, se prepričajte, da ležišče naboja ni mastno, saj vam prav to lahko poškoduje orožje!

MNENJA IN KRITIKE

Zahtevamo viadukta!

Delo z dne 2. 12. 1992 je na 12. strani objavilo tudi članek V Sežani zavračajo ponujene spremembe, ki se nanaša na izgradnjo avtoceste (AC) na odseku od Razdrtega preko Čebulovice do Sežane.

V sklopu istega članka je priobčena tudi notica v debelem tisku, ki se nanaša na načelno soglasje sežanske vlade na spremembe izvedbe AC na odsekih Goli vrh in Bandera, kjer sta bila po načrtu predvidena viadukta, sedaj pa bosta verjetno zamenjana z nasipoma. In prav ta notica me je, ob že poprejšnjih najavah spremembe po časopisju, spodbudila k temu pisanju. Kot domačin in lovec lahko rečem, da mi je okolje obeh predvidenih viaduktov ter celotne trase AC do Sežane kar dobro znano. Obenem pa mi je znana tudi problematika tako imenovanih selitvenih oziroma migracijskih koridorjev velike divjadi, še posebno medveda, risa, jelenjadi, divjih prašičev in srnjadi. Širši javnosti pa je tudi dobro znana vsakodnevna problematika naletov osebnih vozil na divjad, pa ne samo na javnih cestah, temveč tudi na AC, in to kljub žičnati ograji in kljub t.i. »prehodom za divjad«, ki so pod AC na posameznih odsekih.

Prav ti problemi mi dajo veliko misliti ob napovedani spremembi projekta, ki je izključna posledica pomanjkanja finančnih sredstev za izvedbo osimskih AC! Tako je bilo vsaj napisano v vašem časniku ob razgovorih našega in italijanskega ministra za ceste. Žal se zopet potrjuje stara praksa, da se vsi problemi – tudi in mogoče predvsem **naravovarstveni!** – podrejajo denarju in njegovemu kroničnemu pomanjkanju, ne oziraje se na to, kakšna nepopravljiva, **trajna škoda**

bo s tem storjena. AC se pač ne gradi vsak dan in tudi ne samo za eno generacijo! Hočem reči, da bodo posledice takih, verjetno prenatrjenih odločitev, ki jim seveda botruje predvsem politika, trajne in jih niti kasnejši – upajmo, da bogatejši – rodovi ne bodo več mogli popraviti!

Pa se povrnimo k **viaduktoma Bandera in Goli vrh**: prav na teh področjih oziroma v teh dolinah, ki jih sedaj že seka koridor nove AC, potekajo namreč prдавne selitvene poti velike divjadi, ki jih ne bi smela preprečiti oziroma prekiniti niti tako prepotrebna AC! Sedaj bodo poti z nasipi popolnoma prekinjene, kar je seveda nedopustno. Tudi »**podhodi za divjad**« **ne bodo koristili**, to bi pač morali sprediti že iz starih izkušenj na drugih odsekih AC, kjer divjad raje prepleza ali preskoči ograjo in s tem zelo ogroža varnost prometa, pri čemer pa je tudi sama neizogibna žrtev naše civilizacije. Edina resnična rešitev tega problema na takih mestih je,

kjer sama konfiguracija terena to dopušča, **viadukt**. Le-ta resnično omogoča divjadi prost gibanje po njenih tisočletnih selitvenih poteh in stečinah, ki jih nikakor nimamo pravice prekinjati in uničevati! V ravninskih predelih pa to žal ni možno, zato je treba poiskati drugačne sprejemljive rešitve. Mislim, da bi si vsi skupaj morali resno prizadevati, da omogočimo živalskim populacijam normalno življenje vsaj tam, kjer nam že narava sama to omogoča. Žal moram reči, da se do narave obnašamo vse preveč mačehovsko in brezobzirno, kot bi bili samo mi edina živa bitja na tem svetu. Tudi izgovori na trenutne finančne (ne)zmožnosti niso oziroma ne bodo nikakršno opravičilo za poznejše rodove. Zelo se bojim, da nas bodo preklinjali! Drugi velik problem pri takih velikih nasipih je, da bodo neizogibno povzročili velike spremembe mikroklima in sprožili posledice, ki jih danes verjetno niti predvideti ne moremo. Da o podobi samega okolja niti ne

govorim (le pogledjte sedaj s cestninske postaje Razdrto proti Vipavski dolini!).

Podoben nasip je po projektu predviden tudi pri divaškem pokopališču, le da bo nekaj krajši. Tu bo zadeva še toliko slabša, saj bo preostalo polje praktično ukleščeno med nasipoma stare koprške ceste in nove AC. Žal se zdi, da projektantov to niti malo ne prizadene. Važen je le denar.

Mitja Rebec
(LD Divača)

P. S.

O reakciji okoliških lovskih družin in LZS na protestnem shodu, ki je bil 22. 12. lani na trasi bodoče avtoceste Razdrto-Čebulovice, so obširno pisala sredstva javnega obveščanja. Le upati je, da se bo sežanska vlada pred dokončnim pristankom resno zamislila in znala prisluhniti več kot utemeljenim naravovarstvenim hotenjem lovcev in ostalih, ki jim ni vseeno, kaj bo z našo naravno dediščino.

Uredništvo

Foto: B. Žele

Sem eden tistih lovcev, ki se od časa do časa radi oglasijo v našem glasilu s prispevkom s tega ali onega področja. Najraje seveda pišem o lepih in prijetnih doživljajih, ki jih na srečo v lovstvu zaenkrat ne manjka. Zadnji primer, ki sem ga doživel v svoji LD, pa po mojem prepričanju ne sodi v lovske vrste in je čisto druga skrajnost od tistega, kar je v zeleni bratovščini lepega in prijetnega. Lovsko javnost bi rad o dogodku obvestil predvsem zaradi tega, da dobim javen odgovor na postavljeno vprašanje, ki je v naslovu mojega prispevka. In sedaj k primeru:

V petek, 4. 12. 1992, sem se odpravil v lovišče, in sicer v revir Žitence, v katerega sem dodeljen že več kot 22 let. Zaradi realizacije načrta odstrela srnjadi (do tega dne je bil realiziran 58-odstotno) sem se odločil, da odstrelim glavo srnjadi, če najdem kaj primerne. Na zemljišču, ki je last člana naše LD **Ivana Križana** (ne bom rekel našega lovca, ker si tega naziva ne zasluži), sem opazil pet glav srnjadi na enem mestu. Srnjad sem ocenil in odstrelil mladiča ženskega spola. Ko sem šel k uplenjeni srnici, se je pripeljal na kraj uplenitve Ivan Križan. Postavil se je na vrhu hriba v smeri, v kateri sem vlekel mladiča, in mi dejal v njemu primernem tonu: »Sedaj pa samo pridi k meni!« Mi-mogrede povedano, s seboj sem imel tudi svojega lovskega psa ptičarja, ki ga vedno vzamem zraven, saj imam tako izšolanega, da me pri lovu na srnjad ne ovira. Ko sem s plenom prišel v njegovo bližino, je psička stekla k njemu, saj ga je po vsej verjetnosti poznala s skupnih lovov, ko mu je iskala in prinašala malo divjad. Na moje veliko prese-nečenje in ogorčenje jo je z vso silo brnil, tako da je zletela s ceste na travnik in močno zacvilila. Nato je nadaljeval s svojimi pretnjami in ogovarjanjem. Po njegovem mnenju sem največja baraba in vse drugo, česar si niti ne upam zapisati, saj je naše gla-silo vendarle ugledna in spoštovana revija, v katero takšne stvari ne spadajo. Med drugim me je opozoril, da je to *njegova divjad*, saj jo redi na svoji zemlji. Jaz namreč lahko lovim samo v Lenartu in na svoji zemlji (ki pa je na žalost nimam). Tudi moja psička se lahko sprehaja samo po zelo prometnem Lenartu. Za konec mi je z vso resnostjo zagrozil z najhujšim, če bom na tistem

področju odstrelil še eno samo glavo srnjadi. Ob tej priliki naj povem še to, da je imenovanemu dobro poznana dejavnost uničevanja lovskega lovskih naprav, in to tistih, ki stojijo na njegovem zemljišču. Prepričan sem, da si ne zna predstavljati, koliko delovnih ur je potrebnih, da napraviš prosto stoječe krmišče za srnjad, in to takšno, da je dotičnemu revirju dejansko v okras. Imenovani član naše LD si med drugim privošči tudi to, da če opazi, da kdo sedi na opazo-

čimo agresivnim in napadalnim članom, da bi izpeljali svoje pretnje, in to v dobro članstva lovske družine in njegovega ugleda.

Miroslav Bauman
(LD Jurovski Dol)

Pripis uredništva:

Žal se res vse pogostejše pojavljajo takšni primeri, kot jih je opisal M. Bauman. Menimo, da ni potrebno vedno ponovno

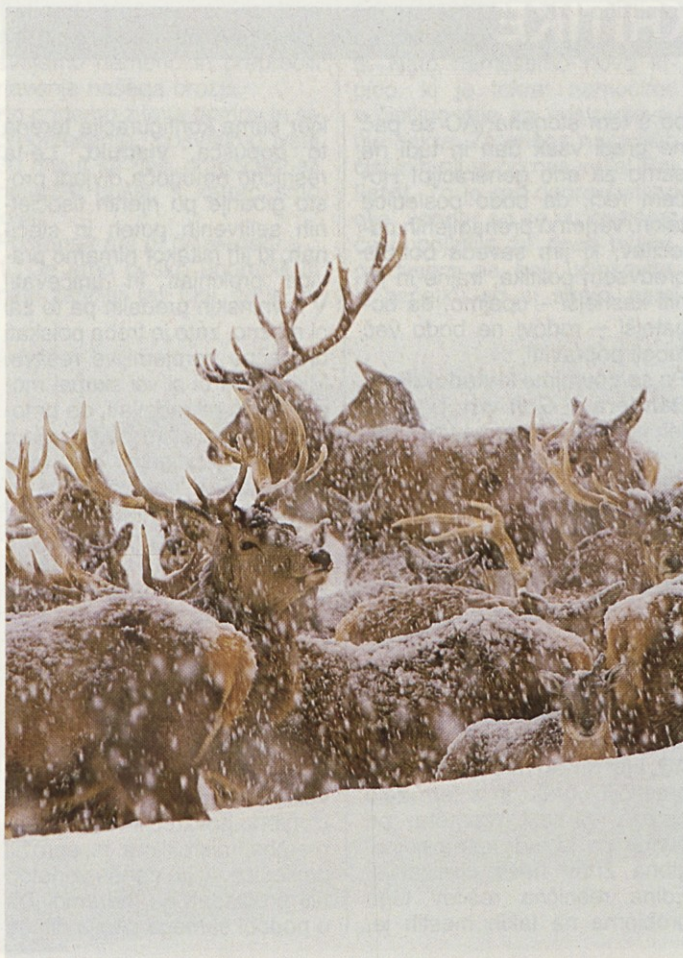

Foto: Kodla - Jacana

valnici za srnjad (mimo visoke preže vodi cesta do njegove hiše), vzame moped in se začne v trenutku, ko je najboljši čas za izstop srnjadi, voziti po travniku in tik pod prežo gor in dol. To sem doživel 13. junija 1992 ob 20.15. Takrat sem bil tudi prvič in zadnjič na tisti preži, kljub temu da smo jo skupaj še z dvema lovskima tovarišema (imenovanega ni bilo zraven) tudi postavili. O dogodku sem še isti večer obvestil starešino LD, ki si je tudi ogledal uplenjeno glavo srnjadi. Naslednji dan pa sem v pisni obliki obvestil o dogodku tudi IO LD. Menim namreč, da je tragedija, ki se je zgodila 7. junija 1992 v Jurovskem Dolu, dovolj velika šola za vse članstvo naše družine. Naloga vseh poštenih in vzornih lovcev pa je, da prepre-

poudarjati, da so za morebitne »skrajnosti« odgovorna tudi vodstva LD, ki niso pravočasno ukrepala, če so bila na to opozorjena. Pri pravičnem razsojanju in ukrepanju pa je do nove lovske zakonodaje še vedno potrebno upoštevati v takšnih primerih še veljavne člene Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč:

51. člen: *Brez sporazuma z lastnikom, uporabnikom oziroma imetnikom zemljišča se po njivah, vinogradih, vrtovih in intenzivnih kmetijskih nasadih ne sme loviti*

v skupinah od 1. marca dalje, dokler niso pospravljeni pridelki.

82. člen (točka 7):

Z denarno kaznijo... se za prekršek kaznuje posameznik, če kot lastnik, uporabnik oziroma imetnik zemljišča, na katerem je lovišče, ne dovoli lovske običajnih dejanj in ukrepov upravljanja lovišča, ki jih določa lovskogospodarski načrt (prvi odst. 42. člena).

42. člen: (1) Lastnik, uporabnik oz. imetnik zemljišča, na katerem je lovišče, je dolžan dovoliti lovske običajna dejanja in ukrepe upravljanja lovišča, ki jih določa lovskogospodarski načrt.

(2) Brez soglasja lastnika, uporabnika oz. imetnika zemljišča iz prejšnjega odstavka lovsko organizacija ne sme postaviti na kmetijskem zemljišču lovskih objektov in naprav.

Nekoliko drugačne resnice

V LOVCU 10/92 je opis dveh obiskovalcev z obiska mednarodne razstave orožja v Nuernbergu – IWA 1992 (Internationale Waffen Ausstellung). Ker je za obisk tega sejma med slovenskimi lovci vedno več zanimanja, je dobro vedeti naslednje: sejma je namenjen poslovnemu in sklepanju kupčij. Ob obisku se je pač treba izkazati z lastništvom lastnega podjetja, imeti povabilo kakšnega razstavljalca ali pa domače potrdilo, da ste strokovni sodelavec v kakšnem strokovnem timu, pa tudi kakšno potrdilo lovske družine bi bilo mogoče uporabiti za vstop; sicer lahko nastopijo težave. Kakšnih posebnih pripomb k članku nimam, je pa res, da se na sejmu najde vedno kaj novega. Moti pa me slabo poznavanje (predstavljanje) čistilnih sredstev, posebno balistol. Če lovci prisegajo na balistol, to počno upravičeno. Nisem prepričan, da je že toliko boljših čistilnih sredstev. Med temi boljšimi naj bi bil npr. tudi Hoppes No. 9. Ta je namenjen samo čiščenju ostankov barvastih kovin v cevi. Že približno 30 let mi leži v omari. Pa pogledimo, za kaj vse lahko balistol uporabimo: **Balistol** nevtralizira in z gotovostjo deluje proti ostankom smodnika, svinca, bakra, tom-baka, se ne strdi in se razleže v najmanjše pore. Raztaplja

stara smolnata olja, staro umazanje, čisti, neguje in konzervira leseno kopito. Je uporaben proti rjavenju kromiranih delov, preprečuje zmrzovanje avtomobilskih ključavnic itd. Balistol napravi trdo, hrupavo in pokajoče usnje zopet voljno in mehko, varuje proti plesni. Z njim lahko očistite in ološčite pohištvo. Naraven les regenerira. Razumljivo je, da je uporaben v industriji in obrti. Pri psih je uporaben za zaščito ran in za čiščenje zunanjih delov ušes in dlake, pri konjih za nego grive in kopit.

Uporabljal sem tudi druga sredstva, tudi taka, ki so zaradi agresivnosti smela biti v cevi največ dve minuti. Bolj ali manj pa so vsa najedala tudi usnje, les pa tudi jeklo. Zaradi vsega tega lovci ne prisegajo zastoni prav na balistol.

Pa še nekaj o največjem takšenem sejmu. Če ima IWA 600 razstavljalcev, jih ima največji takšen sejem v ZDA nad 1200. SHOT SHOW '93 bo v Houstonu v Texasu, ZDA, od 12. do 19. januarja 1993. Evropska strokovna združenja načrtujejo 4-dnevne izlete za obisk tega sejma.

* * *

V LOVCU št. 9 pa tudi v izdanem prospektu pa je o priboru za čiščenje in bruniranje orožja kar nekaj spornih trditev. Celotni članek in prospekt izve nita v samih superlativih, čeravno so nekatere stvari že splošno znane. Seveda pa je hvalevredno, da se je nekdo iz naših logov lotil izdelave teh zadev, čeravno so v inozemstvu že od nekdaj znane. Smodnika namreč ni mogoče ponovno iznajti!

Naj povem le nekaj pripomb na navedbe v članku in prospektu, ker ni vse res!

Vse to lahko trdi samo nekdo, ki ne pozna bruniranja, svetovnega trga, najbrž pa tudi ni lovec. Tudi, če bruniramo s pasto, moramo namreč puško razstaviti, pri kombiniranih je potrebno odstraniti tudi kopišček. Brez razstavljanja je mogoče brunirati samo dele puške z odrgnjeno brunuro.

V Evropi že lep čas poznamo paste pa tudi tekočine za bruniranje oziroma popravilo brunur kot komplet s pasto in vsem ostalim pod imenom Perma Blue, tekočino pod imenom Gun Blue iz ZDA, Nigrit iz Evrope, brunuro od Kettnerja, Gun Blue Kit, Plum Brown, Super Blue, Alu Black in še bi jih lahko naštevali. Vsak boljši laboratorij pa tudi more opraviti analize že obstoječih izdelkov in seveda potem tudi proizvajati.

Vrvica z zanko ne spada v komplet, ker uničuje ustje cevi. Časi, ko sta npr. dva vojska čistila puško z vrvico in jo vlekla sem in tja, so že zdavnaj minili. Nič boljše ni, če dela to eden.

Do sedaj še najboljša palica za čiščenje cevi je bila kopija nemškega izdelka VFG in jo je izdeloval domači puškar, ki pa je to proizvodnjo skoraj popolnoma opustil. Novost na tem področju so KLEEN BORE kompleti za čiščenje, ki prihajajo iz ZDA. Tudi tu ne bo mogoče ponovno iznajti smodnika. Orbis tudi pravilno ugotavlja, da so te brunure primerne za popravilo brunirnih plasti posameznih, predvsem poškodovanih delov puške.

O toplem in hladnem bruniranju sem dovolj obširno pisal že v LOVCU št. 2 leta 1990, zato ne bi stvari ponavljal, res pa je, da to bruniranje ni vsakomur dostopno. Trdim pa (iz lastnih izkušenj, pa tudi puškarji mi to potrjujejo), da hladna brunura, pa naj si bo kakršnakoli, po kakovosti ne more nadomestiti toplega bruniranja, pa tudi enakega tona barve ni mogoče vedno zadeti.

Valter Dvoršek

Kje smo lovci v slovenski kulturi?

Na prvi dan vsakega novega leta prirejajo na Dunaju tradicionalni novoletni koncert dunajskih filharmonikov. Prenos po TV mreži gleda in posluša na milijone ljudi po vsem svetu in tudi pri nas v Sloveniji. Na sporedu je priljubljena Straussova glasba, prikazujejo značilno dunajsko arhitekturo njegovega časa, balet in druge zanimivosti, ki bi jih Avstrijci želeli prikazati kot nekaj svojega, zanimivega, kulturnega. Ali se jim to posreči, je drugo vprašanje. Dejstvo pa je, da je to zelo privlačna, tradicionalna, lahkotna novoletna dunajska predstava, ki jo ljudje po vsem svetu radi gledajo.

Želel pa bi opozoriti na sestavo letošnjega novoletnega programa, ki je pritegnil tudi pozornost lovcev. Zanimivo je, da so organizatorji, ki so program pripravljali, vanj vključili tudi Straussovo skladbo Na lovu. Še več. Tudi lovsko puško so spremenili v instrument in jo s strelci harmonično vključili v splošno dobro razpoloženje in koncertno ozračje v starinski dunajski dvorani.

Kaj so hoteli s tem povedati organizatorji glasbeno-kulturne prireditve na visoki umetniški ravni? Verjetno med drugim tudi to, da je lov kultura in

Foto: Kodla - Jacana

da glasbeno-lovska kultura ni namenjena samo zaprtemu krogu ljudi; čim bolj se mora odpreti in predstaviti tudi navzen kot sestavni del splošne kulture. In to sporočilo prihaja iz evropske države z bogato kulturnozgodovinsko tradicijo. In kako je pri nas? Veliko se na splošno piše in govori, da moramo delati in se obnašati tako, da bi se čim hitreje približevali Evropi in se vključevali vanjo. Toda na žalost moramo ugotoviti, da del naših medijev, ki imajo določen vpliv na naše ljudi, kar zadeva lovsko kulturo, po miselnosti dokaj zaozstaja za prevladujočo evropsko miselnostjo na tem področju, in če hočete, tudi za duhom dunajskega novoletnega koncerta.

Resnici na ljubo je treba povedati, da imamo tudi v naši domovini številne lovske pevske zборе, zборе rogistov, in kar precej znanih glasbenih ustvarjalcev je uglasbilo lovske pesmi. Toda doslej je bila lovska glasbena kultura bolj ali manj zaprta v krogih ljubiteljev

lovske glasbe, premalo pa je znana zunaj njih, med preprostim ljudmi. Samo površno preglejmo, s kakšnimi pesmimi nastopajo na koncertih nekateri naši pevski zbori (ne mislim lovskih!), pa bomo ugotovili, da izbirajo pesmi z vseh celin, med domačimi pa ni nobene tipične domače lovske, kot da pri nas tega dela kulture sploh ni. Takšno je trenutno stanje pri nas kljub prizadevanju mnogih slovenskih lovcev, ki so bili že pred leti pobudniki posebnega tovrstnega lovsko-kulturnega gibanja na Slovenskem. Dunajskim filharmonikom pa se je zdelo potrebno, da v svoj mednarodni javnosti namenjen program uvrstijo tudi lovsko skladbo!

Po vsem tem lahko samo ugotovimo in opozorimo, da je vrsta evropskih držav v tej zvrsti glasbe pred nami, predvsem kar zadeva množičnost. Lahko se tolažimo, da smo na pravi poti. Končno pa je čas, da se vprašamo: »Kje smo...?«

Stane Lenardič
(LD Rakovnik)

Lovstvo med politiko in naravo

V 6. številki revije Slovenski svet je objavljen zanimiv članek o slovenskem lovstvu v tem trenutku. V njem **Andrej Dvoršak** med drugim ugotavlja, da je slovensko lovstvo na razpotju, ki je lahko odločilno za nadaljnjo usodo 24.000-članske lovske organizacije pa tudi za usodo divjadi v naših gozdovih in na poljih. Vse glasnejši so posamezniki, ki se na lovstvo ne spoznajo kaj prida, a si želijo »lastna« lovišča in jim niso mar osemdesetletni dosežki slovenskega lovstva. V sicer zanimivem in argumentiranem članku je tudi ugotovitev, da se je lovška organizacija v preteklosti obračala po političnem vetru. »Ko je bil ubit kralj Aleksander, so ga lovci nekaj mesecev objokovali. Ko je umrl Josip Broz, so izdali kar posebno barvno številko glasila Lovec,« piše Dvoršak. To je seveda resnica, a res je tudi, da so Tita »objokovali« tudi v kaki drugi reviji, na primer v tisti, ki jo je leta 1980 urejal **Lojze Peterle**, sedanji prvak stranke krščanskih demokratov. In zakaj ne bi? Ob Titovi smrti smo lahko prebrali tudi brzojavko papeža **Janeza Pavla II.**, po kateri je bila Titova smrt izguba za mednarodno skupnost. Generalni sekretar OZN **Kurt Waldheim** je z izbranimi besedami opisoval, kako je ob prvem srečanju s Titom občutil vso toplino njegove osebnosti in kako ga je kasneje bodril v najtežjih trenutkih... Revija Lovec potemtako ni bila nobena črna ovca!

Divjad izkorišča odprto mejo

Lovski organizaciji Slovenije in Madžarske sta sklenili sporazum in povečali odstrel divjadi, je poročal Dnevnik z dne 25. novembra lani. Po odstranitvi žične ograje na meji med obema državama se je vse več divjadi, predvsem velike, začelo seliti na drugo stran meje – v Slovenijo. Najbolj so oškodovani kmetje, zato so ukrepi na obeh straneh meje nujni. Delegaciji sta v pogovorih izrazili zadovoljstvo nad pozitivnimi rezultati sporazuma: škoda na poljščinah, gozdovih in travnikih na širšem obmejnem pasu se je že občutno zmanjšala.

Neusmiljeni čuvarji narave

Pod tem naslovom je Nedeljski dnevnik (29. 12. 92) objavil pismo **Andreja Groma** z Rakitne. V njem opisuje, kako je »čuvar divjadi in gozdov« ustrelil njegovega psa in ga pustil ob cesti. »Sprašujem se, ali naj objokanim otrokom povem, da vsi lovci niso kot tisti iz pravljice o Rdeči kapici, ali pa naj si izmislim novo pravljico,« piše v pismu. Psa je vzel s seboj, ko se je s traktorjem odpravil v gozd. Ker se pes nikoli ni veliko oddaljeval od traktorja, ni imel nobenega strahu, da bi se mu lahko pripetilo kaj takega.

Pernato tihotapstvo

Nedeljski dnevnik z dne 29. novembra lani je poročal o tihotapcih malih orličev. Budni cariniki so pregledali prtljago mladih Madžarov in se začudili, ko so zagledali mlade ptiče. Nemški ptičarji so orličem pomagali zrasti in razpeti krila. Po petih mesecih so jih izpustili – na Madžarskem. Vest je pomanjkljiva, ker ne pove, od kod so bili tihotapci. Morda z Balkana?

Tragičen lov pri Lokvi na Krasu

V soboto, 13. decembra lani, sta se brata iz Sežane odpravila na lov. Ko je **Miroslav Sto-**

par poskušal vzeti puško iz avtomobilskega prtljavnika, se je ta nepričakovano sprožila. Rane so bile tako hude, da je bil ponesrečenec takoj mrtev. Ne gre samo za splet naključij, kot piše Delo, kajti ve se, da puška z nabojem v cevi ne sodi v prtljžnik!

Proti gradnji nasipov

V torek, 22. decembra lani, so zeleni, lovci in drugi naravovarstveniki s slovenske in italijanske strani meje javno protestirali proti spreminjanju viaduktov na trasi bodoče avtoceste Razdrto–Čebulovice v nasipe. Med protestniki so bili tudi strankarski prvaki **dr. Dušan Plut**, **dr. Leo Šešerko**, **Zmago Jelinčič** in drugi. Zahtevali so varovanje narave in spoštovanje predpisov. Takšna sprememba bi bila po mnenju strokovnjakov grob in škodljiv poseg v naravo. Takšno mnenje je podprla tudi **Lovska zveza Slovenije** na svoji skupščini 19. decembra. **Andrej Levičnik**, ki sicer ni bil navzoč v funkciji odgovornega za slovenske ceste, je zagotovil, da se bo slovenska stran sporazuma zavzela za rešitev v skladu z zakonito sprejetimi načrti.

O protestu so poročali skoraj vsi časopisi. Po Slovencu in Dnevniku povzemamo glavne misli nekaterih izmed govornikov:

Dr. Miha Adamič: »Od maja do danes je na avtocesti poginilo pet medvedov, od tega trije takoj, dva pa sta se najbrž kam zavlekla in tam končala svoje življenje...«

Zmago Jelinčič: »Čeprav viadukti stanejo več, ne bomo

prodajali slovenske naravne in kulturne dediščine... Prav tako ne bomo dovolili nobenega popuščanja...«

Dr. Leo Šešerko: »Treba se je vprašati, kdo je kriv, da se gradnja viadukta še ni začela... Novi predlog je v nasprotju s pripravljenimi načrti, ki že tako ne zagotavljajo ustreznega varovanja divjadi...«

Marino Kontelj: »Mi smo sodobni lovci, lovci gojitelji, ne pa samo ubijalci. Z načrtovanimi nasipi bi presekali najbolj obljudene selitvene poti sesalcev med dinarskim in alpskim svetom...«

Polemika o nasipu se je razvnela tudi v pismih bralcev. Naj citiramo samo eno izmed njih: »Gospodje projektanti, le pogledjte k sosedom čez mejo! Pri Fernetičih in Proseku so nekateri useki pokriti celo v dolžini do 800 metrov. To je resnični prehod za divjad...«

Precej obširna je bila polemika z inž. **Joštom Rotarjem** (Cestni inženiring), ki je zagovarjal nasip kot gospodarnejšo in s stališča prometa tudi varnejšo rešitev.

Odgovor na javno pismo

Zeleni Gorenjske so v pismu, objavljenem v Dnevniku z dne 21. decembra 1992, pozdravili dejstvo, da se je Lovska zveza Slovenije distancirala od tistih posameznikov, ki v imenu lovcev napadajo in izsiljujejo stranko zelenih. Toda Zeleni Gorenjske so hkrati ponudili »rešitev«, ki lahko povzroči nove nesporazume. V pismu, ki ga je podpisal predsednik **Bojan Malovrh**, namreč pravi: »...težave prihajajo izključno s strani lovcev oziroma Lovske zveze, ker se naravovarstvenim zahtevam ne prilagajajo dovolj hitro...«

Mladoletni krivolovci

V isti številki Dnevnika je bila objavljena vest o 16-letnem mladoletnem krivolovcu **B. O.** s Plitviškega vrha, ki ga sumijo, da je v gozdu pri domačem kraju in v Lešinah z žično pastjo in kovinsko stopalko uplenil tri srne in 27 fazanov, s čimer je LD Apače oškodoval za 62.500 tolarjev.

O divjih lovcih so poročali tudi drugi časniki. Tako je Delo pisalo, da je lovski čuvaj v Robanovem kotu v gozdu našel mrtev gamsji par. Živali sta bili ustreljeni. Divjemu lovcu je očitno šlo samo za trofeje!

NEKATERI LOVCI SO RES TAKI

Gospod Bojan Fink je, kot kaže, v naglici prezrl nekaj besed in vejic in ni doumel smisla moje kritike v 12. številki Lovca.

Dejstvo je, da je pred gostiščem (ali je to kavarna ali gostilna, je navsezadnje vseeno) na glavnem trgu Novega mesta stala lada niva, da je imela na strehi prtljžnik in da je na njem ležal ustreljen jelen.

Novomeških ali katerihkoli drugih DOLOČENIH lovcev nisem označil za krivoloke in pijance, ampak sem zapisal, da ne razumem, zakaj se (mi) lovci sploh razburjajo, če nam potem kdo očita, da smo (mi) krivoloki in pijanci, da naša pot vodi skozi gozd v gostilno in podobno!

Vsekakor pa postajanje v kavarni, gostilni ali bifeju, saj je vseeno, z jelenom ali drugo divjadjo na prtljžniku, ob najbolj prometni mestni ulici ni ravno v prid spreminjanju javnega mnenja o nas lovcih. In ker me Bojan Fink opozarja na pometanje pred lastnim pragom – ne spomnim se, da bi kdaj kak lovski tovariš po uspešnem lovu zapeljal divjad pred gostilno v najbližje mesto. Zadnji pogon običajno opravijo v vaški gostilni. Mene načeloma ni poleg! Pa brez zamere in dober pogled!

Andrej Dvoršak, Ljubljana

Lov jelenjadi kot streljanje na race?

»Plana (na čez) ni težko izpolniti, načinov zmanjševanja stalaža divjadi pa je mnogo, ne le s puško. Strokovno opraviti

delo pa je težko – in to je tisto, kar mora slovenska družba zahtevati od lovcev, in predvsem lovci sami od sebe,« piše **T. B.** v Nedeljskem dnevniku z dne 3. januarja 1993. Povod za obširni članek je bil

skupni lov v LD Begunje pri Cerknici. **Janez Steržaj**, tajnik Notranjske lovske zveze, je povedal, da je to bil tihi pogon (pritisk) in da naj bi v soboto padli štirje jeleni, v nedeljo pa so odstrelili še štiri. Skupna bi-

lanca dveh dni je bila 8 glav jelenjadi, od tega dva jelena šilarja in en vilar. »Trop je prišel, in hvala bogu – gozdarji se vedno jezijo, da ne dosegamo plana – odstrel je bil pravi-

PO LOVSKEM SVETU

O selekciji pri muflonih

(Češke izkušnje)

Glede na starost muflonov je potrebno znati oceniti telesno kondicijo živali in njeno zdravstveno stanje, pri samcih – ovnih pa tudi zasnovo za razvoj močnih rogov. Pri muflonkah nam pri oceni pomaga videz, kakovost njenega mladiča (ali dveh).

Od vse parkljaste divjadi, ki živi v Evropi, zahteva muflon kot neavtohtona vrsta najostrejše kriterije pri selekciji z odstrelom. O tem je pisal docent inž. **Josef Lochman** (pred leti je o tem predaval tudi v Sloveniji) v Myslivosti 1/90.

da mati enako vpliva s svojo dednostjo na potomce kakor oče, velja tudi pri muflonu, ali celo: še posebej pri njih! S stališča prenašanja skrbi in izkušenj na potomce pa še toliko bolj kakor oče. Zato je povsem razumljivo, da se mora tudi muflonkam posvetiti posebna pozornost, kar se po loviških navadno ne dogaja in se nanje varljivo pozablja, misleč le na številčnost živali!

Gojitveni odstrel mora biti prvenstveno usmerjen na najmlajšo starostno kategorijo, tj. na muflončke oz. jagnjeta obeh spolov in nato na enoletne živali obeh spolov. Ta zahteva v nekaterih loviških ni vedno izpolnjena, zato se dandanes neredko srečujemo z nestrokovnimi nazori posa-

meznih praktikov, ki trdijo, »da je bolje leto ali dve počakati, da vidimo, kaj bomo dobili.« Takšno mišljenje je bilo na žalost kar nekajkrat objavljeno celo v lovskem strokovnem tisku, pravi **Lochman**, pojavlja pa se še danes, posebno med starejšimi lovci in njihovimi mlajšimi pristaši. To pa je povsem nelogičen in nestrokoven pristop, ker vodi v stanje populacije, kjer je prisotno preveliko število mlade divjadi te vrste na račun dozorevajoče in starejše, ki pa jo odstreljujejo. V začetku dozorevanja bi morala biti divjad zavarovana pred odstrelom, slabotne mlade živali pa zadržujejo v populaciji leto do dve, namesto da bi jih takoj odstrelili. **Pravilno je, da gojitveni od-**

Pri gojitvenem odstrelu muflonov je potrebno brezpogojno iz lovišča odstraniti vse slabotne, podpopvprečne in bolehe živali obeh spolov v vseh starostnih razredih. Vsako obnavljanje oziroma neodločnost pri odstrelu slabša končni gojitveni rezultat lovišča in njegovih zmogljivosti. Če se takšne neodločnosti ponavljajo iz leta v leto, zelo upade kakovost divjadi te vrste, zato tudi kasnejša rigorozna (intervencijska) selekcija ne pomaga dosti. Prvenstveno in nujno je potrebno upoštevati vsa v tem sestavku navedena pravila in gojitvene prijeme in to ponavljati večkrat. Neizogibno potrebno je stalno ocenjevati telesno kondicijo živali, njihov starostni habitus, zdravstveno stanje ločeno pri muflonih in muflonkah vseh starostnih razredov. Neprestano je potrebno imeti pred očmi, da moramo z odstrelom posegati enakomerno med oba spola. Če tega ne izvajamo, je kasneje prav to glavni vzrok neuspeha pri gojitvi muflonov. Tisti, ki se ukvarja v tem smislu le z moškim spolom kot s trofejno divjadjo, muflonkam pa prizanaša, ni strokovno pristopil k gojitvi, zato se kasneje ne sme čuditi slabim rezultatom! Tako kakor velja danes za splošno neizpodbitno resnico,

Foto: Kodla – Jacana

strel pri muflonih povsem ustavimo pri živalih v tretjem letu življenja. Seveda imamo še vedno možnost popraviti kakšno napako, če se izkaže, da smo jo spregledali v prvem in drugem letu. Muflone, stare od 4 do 6 (tudi 7) let, bi morali lovsko nekako »konservirati« in jih prepustiti lastnemu razvoju v danem okolju. Pustimo jih na miru, da v največji meri izkoristijo prehransko ponudbo, in jih pozimi dodatno krmimo.

Pri muflonkah so osnovni znaki ocenjevanja gojitvene vrednosti usmerjeni na telesno kondicijo, zdravstveno stanje in kakovost mladiča, ki ga vodi. Vse to ocenjujemo, seveda upoštevajoč tudi starost muflonke in mladiča. Pri muflonjih samcih pa poleg telesne kondicije in zdravstvenega stanja tudi po znakih, ki vplivajo na trofejno vrednost rogov (dolžina, razpon, obseg in zavoji). Pri obeh spolih pa prav tako presojamo tudi pomembnejša odstopanja od značilne obarvanosti dlake.

Na osnovi potrebne intenzitete selekcije v najmlajši starostni kategoriji odstrelimo letno 50% jagnjet obeh spolov. Starost jagnjet v času lova je 5 do 10 mesecev. V tej starosti zaje odstrel praviloma vsako drugo jagnje obeh spolov. Sicer je ta odstrel dokaj obsežen in neizprosni, vendar bi lahko z njim iz lovišča odstranili vse, kar ni dobro.

Dolžino rogov pri moških mladičih ocenjujemo glede na čas od skotitve. Pri gojitveno dobrih živalih mora znašati dolžina rogov v avgustu okrog 10cm, konec novembra okrog 20cm in konec januarja 30cm. To so spodnje meje za dobre gojitvene mladiče moškega spola. V nekaterih vrhunskih loviščih so prirastki rogov tudi znatno večji.

Na obliko in zavoje rogov (polžev) znatno vplivata čelna nastavka. Razvitost koščenih čelničnih nastavkov določa kot izraščanja in razpon rogov, ki nakazujeta skupen razvoj in bodočo trofejno vrednost.

Do sedaj je za optimalno veljalo, če je bil kot 90°, torej takšen, ki je dajal širok razpon polžev, obenem pa so imeli polži velik premer zavojev in končno visoko trofejno vrednost. Iz čeških meritev izhajajoč velja, da je optimalni kot izraščanja polžev na čelničnih nastavkih nekoliko nad 90° (praviloma 94–98°).

Za ocenjevanje gojitvene vrednosti jagnjet moškega spola v 1. letu življenja so prav tako pomembni zavoji rogov, ki jih ocenjujemo z boka.

Foto: Kodla – Jacana

Pri široko »nasajenem« kotu lahko predpostavljamo dobro končno dolžino in zadostno zavovitost; za razliko od rogov, ki že v tej razvojni stopnji nakazujejo slabotno zakrivljenost loka.

Glede na dejstvo, da moramo odstreliti vsako drugo jagnje, pustimo samo tista, ki so res perspektivni primerki in ki že na prvi pogled – brez vsakršne sumničavosti – kažejo dobro gojitveno kakovost. Če se nas

loteva sum, je bolje žival odstreliti! Samo po sebi se razume, da ta nasvet upoštevamo v bogatih okoljih za muflone, kjer nam gre za majhno številčnost, a za vrhunsko kakovost! Pri jagnjetih ženskega spola ocenjujemo prvenstveno telesno kondicijo in zdravstveno stanje. Zelo dober vodič je tudi kakovost starejših muflonov (praviloma sorodnih). Če nimamo dovolj časa za spremljanje stanja celot-

Foto: Kodla – Jacana

nega števila muflonov oz. tropov, nam preostane le še medsebojno primerjanje toletnih jagnjet glede na telesno kondicijo.

Pri muflonih v 2. življenjskem letu je nato potrebna še 30% selekcija, kar pomeni, da moramo odstreliti vsako tretjo žival v starosti od 17.–21. meseca; kar še vedno sodi v t.i. gojitveni odstrel. Dolžina rogov perspektivnih gojitvenih muflonov ob koncu drugega koldarskega leta življenja bi se morala gibati med 40 in 50cm. Razume se, da želimo kot med obema rogovoma takšen kot pri leto dni mlajših muflonih. Pri bočnem pogledu bi morali biti vrhovi rogov usmerjeni še bolj navzven in le malenkostno navzdol. Pri muflonih te starosti že precenimo na oko tudi obseg rogov na osnovi. Pri perspektivnih živalih se giblje okrog 80% kot pri najmočnejših obsegih trofejno zrelih muflonov.

Gojitveni odstrel dveletnih muflonk je nekoliko težji. Najprej poskušamo ugotoviti starost. Glavno merilo je še vedno telesna kondicija in zdravstveno stanje. Če se zgodi napaka in odstrelimo muflonko, ki je v tretjem letu, pa smo jo po telesu ocenili kot slabotno 2-letno, to seveda ni nobena tragedija in škoda. V primeru, da dveletna muflonka vodi mladiča, lahko njeno gojitveno vrednost ocenimo po kakovosti njenega mladiča. Možnosti selekcije triletnih muflonov obeh spolov so dokaj omejene. Gojitveni odstrel naj bi zajel samo vsako šesto žival. Pri muflonih v tretjem življenjskem letu imajo rogovi že zaviti glavni lok in dosežejo 2/3 predvidene celotne dolžine, tj. 60–65cm. Rogovi so usmerjeni postrani naprej in navzdol, razpon je že skoraj dokončen, kasneje se poveča za 2–3cm, vendar v tej starosti ne bi smel biti manjši od 45cm. Obseg rogov na prvi tretjini bi moral doseči 22–23cm.

Muflonke v tretjem letu so večinoma uspešne in skrbne matere; kljub temu pa ni izključeno, da ni potrebno odstreliti tudi v tej starosti še kakšno slabo muflonko, ki je prej nismo opazili.

Gojitveni odstrel muflonov obeh spolov bi se moral končati v tretjem letu starosti. To pomeni, da smo odstranili iz tropov vse živali, ki sem ne sodijo. Če tega nismo izpolnili zaradi neznanja ali neizkušenosti, pomanjkanja časa ali sentimentalnih razlogov, je bil trud odveč, kajti nikoli več ne bomo mogli doseči določenih gojitvenih ciljev.

Z. T.

Številka 1 v Evropi

Bolgarija si je zastavila za cilj, da postane lovska dežela št. 1 v Evropi, ne le po bogastvu in kakovosti divjadi, temveč tudi po kakovostnih storitvah v lovskem turizmu. Kakovost divjadi je posledica genetske osnove, odličnih življenjskih razmer, a ne nazadnje tudi skrbnega lovskega gospodarjenja. Kot dokaz je potrebno povedati, da so v jelenjem roku leta 1989 od 270 odstreljenih jelenov kar 150 rogovjem pripisali točke za zlato medaljo. Od teh so 4 rogovja zbrala prek 230 in 2 prek 240 CIC točk. Za mladega povprečnega merjasca imajo Bolgari živali, ki so stare okrog 4 leta, tehtajo pa od 150 do 380 kg, čekani pa dosegajo do 20 cm dolžine. To pa so zanje še vedno mlade, perspektivne živali. Za bolgarske razmere so zreli merjasci tisti (in nimajo jih malo), ki so težki od 250 do 380 kg, čekane imajo dolge 25 cm in več. Genetska predpostavka za to je križanje evropskega divjega prašiča s kavkaško geografsko raso (podvrsto). Bolgarija pa je kljub vsemu še vedno »terra incognita« v smislu lovskega turizma. To predvsem zato, ker se je sorazmerno pozno, leta 1974 in 1975, odprla za lovski turizem v primerjavi z ostalimi nekdanjimi socialističnimi deželami (Poljsko, Madžarsko, Češkoslovaško in Jugoslavijo). Lovne dobe na jelenjad v Bolgariji so sledeče (najpomembnejše vrste): navadni jelen in lopatar – od 1. 9. do 31. 1.; gams in muflon – od 1. 9. do 31. 12.; divji prašič od 1. 4. do 31. 1. (na pogon le od 1. 11.); rjavi medved od 1. 10. do 31. 11.; srnjak od 1. 6. do 30. 11.; divji petelin od 1. 4. do 5. 5.; poljska jerebica in kotorna od 1. 10. do 30. 11.; poljski zajec od 1. 10. do 15. 1.; fazan od 15. 10. do 31. 1. Ostala pernata divjad se v glavnem lahko lovi od 1. 9. do 31. 1.

Lov, ribolov

Golob grivar na Češkem

Med ptiče selivke spada tudi divji golob – grivar (*Columba palumbus*). Na Češko se vrača od polovice februarja in marca, odseljuje pa se od julija do oktobra. Glavno zimovališče čeških grivarjev je Sredozemlje, še posebej jugozahodna Francija pod Pireneji, del pa jih prezimuje v Španiji. Le majhen delež se odseli do Italije. Znani so tudi primeri, da so prezimili nekateri tudi na Češkem. Izgube na selitveni poti so velike, velik del ptic polovijo že v prvem letu starosti. Na Češkem je golob grivar cenjena mala pernata divjad, ki jo lovijo od 1. avgusta do 15. oktobra. V letu 1988 so v ČSFR odstrelili 13.647 grivarjev; v letu 1983 21.243. V sedemdesetih letih, ko je bila številčnost največja, pa so letno odstreljevali prek 100.000 ptic.

V zadnjih dvajsetih letih se opaža neprestano zmanjševanje števila teh ptic. Če primerjamo odstrel grivarjev v zadnjih letih z odstrelom iz leta 1933, 1935, ko so letno uplenili blizu 20.000 ptic, vidimo, da

sedanji letni odstrel odgovarja tistim pred tridesetimi leti.

Za zmanjševanje številčnosti teh ptic lahko navedemo več vzrokov (kragulj, kune), infekcijske in parazitske bolezni (*Variola avium*, *toksoplazmoza*, *trichomonoza*, *syngamoza* in druge). Največje izgube pa se pojavijo v zimovališčih, kjer po en lovec, kot pišejo tuji lovski časopisi, dnevno ulovi tudi do 100 grivarjev.

Myslivost 9/91

vidno približa mestom (predelom), kjer živijo gozdni jerebi, in s piščalko vabi (oponaša) samčka ali samičko. V večini primerov samček odgovarja, zasliši se ropot njegovih peruti, in se usede na drevo pred lovca. Često se zgodi, da se usede povsem blizu lovca, privzdigne čopek na glavi in z iztegnjenim vratom opazuje svojega lažnega tekmeča.

Ker jereb dobro vidi, strelec ne sme mencati. Če preplašeni sam-

primeru prično sovjetski lovci ptico naskakovati (podobno kot velikega divjega petelina). Tako ptice lovijo tudi v pozni jeseni, kadar se oglašajo na vabljenje, a ne priletavajo pred lovce. Jeseni se gozdne jerebe lovi tudi tako, da jih najprej dvignejo z mest, kjer se jata hrani z gozdnimi plodovi, nato pa gre lovec tja, kjer so se ptice zopet usedle. Pri vsakem naslednjem dvigu jerebi praviloma odletijo dalje. Lovijo jih tudi s pomočjo psov

Foto: Kodla – Jacana

Lov na gozdnega jereba v bivši ZSSR

Najrazširjeniji način lova na gozdnega jereba (*Tetrastes bonasia*) v bivši Sovjetski zvezi je s pomočjo vabila (piščalke). V osrednjem delu Rusije je najboljši čas od konca avgusta do sredine oktobra. Kasneje, ko z dreves odpade listje, se jerebi razbijajo na pare, in čeprav odgovarjajo na vabljenje, ne priletavajo do lovca.

Lovci lovijo tako, da se lovec pre-

ček odleti, se zgodi, da na ponovno vabljenje še dolgo odgovarja, vendar se lovcu nikoli več ne približa na strelno daljavo.

Previden gozdni jereb, navadno tisti, na katerega so že streljali, se ne usede na drevo, ampak na tla in steče v goščavje. Zato je potrebno že pred pričetkom vabljenja izbrati pregledno mesto, ki lovca prikrije od zgoraj in od spodaj.

So tudi »profesorji« med samčki, ki odgovarjajo na vabljenje, vendar se ne približajo lovcu na manjšo razdaljo kot 70-100 m. V takšnem

lajk. S psi jih lovijo predvsem avgusta in v prvi polovici septembra, ko so ptice v jatah večinoma še mlade in ne dovolj previdne, ko ne odletavajo predaleč, sedajo na drevo in zdržijo tudi lajež psov. Ni se težko približati drevesu, kjer sedi gozdni jereb, in ni ga težko opaziti v krošnji drevesa. V bivši Sovjetski zvezi s ptičarjem gozdnega jereba ne lovijo, kajti tudi mlade ptice ne zdržijo stoje psa; bežijo po tleh in nato odletijo daleč proč, kjer posedejo po drevesih.

Ohota i ohotničje hozjajstvo 10/91

Tudi volk ima domovinsko pravico!

Na srečo Slovencem še ni potrebno vzklikati gesla »Vrnimo volka!«, kar se dogaja ponekod v sosedstvu. Dovolj je, da smo se trdno odločili, da mu bomo pomagali preživeti v naših obširnih kraških gozdovih, kjer ta velika, veličastna zver razen miru še najde vse za življenje. Neprecenljiva je njegova selekcijska vloga v gozdnih ekosistemih, ki se je ne da nadomestiti z nobenimi sodobnimi lovskimi ukrepi. Tega, kar je narava milijone let vlagala v razvoj in poslanstvo neke plenilske vrste, ni mogoče nadoknaditi s človeško pametjo! Pravilno je le eno: seznaniti se s pravo vlogo volka, odvreči vse predsodke in pomisleke do njega – in mu postati naklonjen prijatelj. Volk lovcem ne more biti konkurent, ampak le zaveznik. Tam, kjer živi volk, je velika divjad v lovišču zdrava.

Foto: KODIA – JACANA

(Nadaljevanje)

V nacionalnih parkih

Naše žene z nami niso hodile na lov. Želele pa so videti črno Afriko od znotraj, zato smo večkrat šli v nacionalne parke. Kot večina žensk se tudi moja žena boji kač. Čeprav se jih boji, bo vedno govorila o njih in z veliko pozornostjo poslušala, ko je govor o njih. Nikoli ni šla spat, ne da bi pretaknila vse koticke, špranje in luknje, če se ni kam zavlekla kača. Našli so jo celo v klimatskih napravah pri naših sosedih. Ne vem, da bi v naši sosesčini koga pičila.

Šli smo v narodni park Mikumi, ki je bil nam najbližji, oddaljen kakih tristo kilometrov. Nekaj časa iz mesta je asfalt, nato pa cesta, da se bog usmili – zvožen pas med grmovjem. Nenadoma žena zagleda kačo, kako leze čez cesto. Pritisnem na plin, hotel sem jo povoziti, pa se zvije in kot vzmet skoči v zrak preko havbe in izgine v grmovju na nasprotni strani. Ob cesti prometni znak: sloni na cesti.

»Kaj tu sloni hodijo čez cesto?« me vpraša.

»Kot pri nas krave,« pravim.

»Kaj se boš zafrkaval.« Ni mi verjela. Po nekaj kilometrih vožnje, stop: čez cesto je šla čela čreda slonov, veliki, mali. Žena je samo gledala, nato pa dahnila: »Glej, pa res.«

Malo sem zavil s ceste, da pokažem, kako se mi vozimo, ko gremo na lov. Peljem po travi, čez nizko grmovje, pa nenadoma vidim, da se mi čudni rdečkasti ptiči mečejo pod kolesa.

»Kaj pa je zdaj to?«

Pozneje smo ugotovili, da so lovili kobilice, ki so jih dvigali iz trave.

Nastanili smo se v hotelu, ki je bil zgrajen v nizkem slogu. Imel je številne terase in celo odprt bazen. Gradili so ga Francozi. Stal je ob manjšem jezeru, ki je prehajalo v zaraščeno močvirje, kateremu nisi videl konca. V jezeru so bili povodni konji. Ne vem, zakaj jim pravijo konji. Jaz bi rekel, da so prej podobni lepo rejnim svinjam kot pa konjem. Gledal sem velikega zavaljenega samca. Stalno je nekaj letelo od njega; rep je vrtel kot propeler in metal blato kot s trosilcem daleč okrog sebe. Ne bi rad prišel v bližino njegovega velikega gobca, ki ga je parkrat na široko odprl, kot bi

zehal. Pokazali so se za laketi dolgi čekani.

Marjan je rekel, da se bo šel jutraj kopat v bazen. Zgodaj jutraj sem sedel na terasi in gledal, kako so se prihajale živali napajat ob jezero. Sonce je že pripekalo, ko pride Marjan na teraso v kopalkah, z brisačo čez ramena.

Na robu bazena se je počasi, premišljeno prestavljalo več kot dvajset marabujev. To so kakih pet, šest kilogramov težki ptiči, z orjaškimi klinastimi kljuni, golimi glavami in vratovi, kjer imajo golšo, ki jo od časa do časa napihnejo. Črne noge imajo prepleskane z belimi iztrebki, po trebuhu so beli, po hrbtu bolj temni, vendar delujejo umazano. Napajali so se v bazenu.

Sedim v pletenem naslanjaču

in z dvogledom preiskujem obale jezera. Marjan se je ustavil in gledal marabuje, ki so ga z dostojanstveno umirjenostjo opazovali. Marabuji so z zakonom zaščiteni in tako udomačeni, da ti šavsnejo iz roke, če jim kaj ponudiš. Čez čas se je obrnil k meni.

»Ti, kaj so to za eni ptiči?«

»Marabuji.«

»Prekleto, kljune si perejo v bazenu. Kaj pa jejo ti ptiči?«

»Mrhovino.«

»Jebemti, jaz se v tej vodi ne bom kopal.«

In res se ni.

Bog ne daj, da bi v parku pustili banane ali kaj drugega užitnega v odprtem avtomobilu, ker se takoj vselijo vanj babuni, neka vrsta pavijanov. Dokler vsega avta ne premečejo in ne požrejo, kar je užitnega,

ne moreš v avto. Derejo se in ti kažejo zobe, ki so spoštovanja vredni.

Sploh se divjad v parku ne boji. Lahko se pelješ mimo ležkega kongonija, impale ali velikega kuduja, ki te v lovišču ne pusti dvesto metrov blizu. Levi se valjajo in pretegujejo v senci, ko se pelješ mimo. V lovišču se jim težko približaš na strel. To, kar mi gledamo na televiziji, je posneto v nacionalnih parkih.

Ob vstopu v nacionalni park plačaš vstopnino in se vpišeš v knjigo, preden ti dvignejo zapornico. Ob izstopu se ponovno vpišeš. Ta evidenca je zaradi kontrole, če bi se ti kaj zgodilo, da te gredo iskat.

Bili smo v nacionalnem parku Ruaha, zahodno od Iringa. Počasi vozimo po njem, vročina je

Foto: Kodla – Jacana

neznosna. Družina levov leži v senci, nekateri na hrbtu z iztegnjenimi nogami. Divjad se v neposredni bližini prestopa, si odganja mrčes, se pase, kar z daljnogledom zagledam dva belca, ki nekaj prenašata v naročju. Zapeljemo bliže in vidim še landrover, do osi zarit v blatu. Vprašam, kaj je. Lovita sapo. Kamenje, ki sta ga prenašala, sta odvrгла, obližujeta si suha usta in končno izdava:

»Sam Bog vas je prinesel. Od sobote zjutraj smo že v parku.« Našli smo jih v nedeljo popoldne. Zarili so se v blato. Noč so prebili v avtomobilu, popili so že vso tekočino. Dnevno rabiš na lovu šest do osem litrov tekočine. Ženske so zevale v avtomobilu. Dve uri smo rabili, da smo jih porinili in potegnili ven. Objemali so nas kot otroci.

Tisto vpisovanje je bolj za hec. Nihče se zate ne pobriga. Če bi pa sam, neoborožen šel desetine kilometrov po pomoč, je verjetno ne bi priklical, ker bi te prej kaj pobralo. Tako za hec. Sli smo v nacionalni park Ngorongoru na severu države. Leži zahodno od Arushe in prehaja v veliko bolj znan Se-

300 km², je jezero s sladko vodo. Med afriškimi živalmi masajski otroci pasejo svoje grbaste krave z ogromnimi rogovi. Ves dan so nas vozili okrog, hrano so imeli s seboj. Zvečer pa so se landroverji zbrali in smo skupaj v koloni sopihali po strmini navzgor proti hotelom. Nekje na pol poti je počila vzmet na sprednji osi našega avta. Tako nismo mogli ne naprej, ne nazaj. Od hotela smo bili še kak kilometer. Čakamo, da pridejo po nas. Zmračilo se je. Tam se strašno hitro zmračí. Ko sonce zaide, je že tudi noč. Onih pa od nikoder. Predlagam, da gremo peš do hotela. Sofer pa ne dovoli. »Zakaj ne?« sprašujem.

»Po drevju so leopardi, pa vas lahko kateri napade,« pravi. Smejem se.

»Kaj pa ti otroci, ki spodaj pasejo krave?«

»Ja,« pravi, »to so Masajci.«

»Kaj so potem oni?«

»Masajci so nekaj drugega kot mi.«

Masajci

Masajci so res nekaj drugega. S svojimi grbastimi govedi pridejo v mesto in popasejo

cem pa. Rekli so: Tebe lahko pvozijo, Masajca pa ne, ta odskoči kot maček, pa ima že sofer sulico v hrbtu.

Od Masajcev sem kupil sulico, poslikan kožnat ščit in puščico. S to sulico in ščitom sem pozneje hodil po Zürichu. Vedno sem hotel imeti rabljene predmete. Mikala me je hruškasta buča, ki jo Masajke nosijo na hrbtu, vanjo molzejo krave. Kravam na podvezanem vratu s puščico nasekajo žilo, spustijo kri, jo pomešajo z mlekom in to pijejo.

Pogajam se z Masajko. »Bei gani?« Koliko? sva ponavljala in »handlala«. Ko sva se zmečila za ceno, mi je dala bučo s hrbta. Vtaknem nos v odprtino in povoham, mislim sem, da bom umrl, tako je smrdelo. Nisem je kupil.

Od Masajcev sem kupoval posušene kačje kože, ki pa so vse imele luknje. Mi smo želeli imeti kože brez lukenj. »Lahko,« so rekli, »samo da bo takrat koža za 500 šilingov dražja.«

»Zakaj?« se čudimo.

»Mi kače streljamo s puščicami ali nabadamo na sulice,« pravijo, »če hočete, da ne bi imele luknje, jo moramo živo

osemdeset kil. Najdaljši, kar so ga kdaj ujeli, je bil dolg osem metrov in je tehtal prek sto kilogramov. Slišim, da bo letos Camel Trophy v Tanzaniji. To bodo videli, kje vrag z repom opleta, če jih dobi dež. Zemlja je črna, v suši razpokana, da lahko roko porineš v razpoko, ob dežju pa mazasta kot vazelin. Porasla je s trnovim grmovjem, ki ima srebrno bele, kot igla ostre trne.

Sledili smo bivola, ki je togo iztegnjen v težkem drncu tekkel proti močvirju. Imeli smo nov mitsubishi, z novimi michelin-kami. Po nekaj sto metrih dirke po tem grmovju se je avto z vsemi štirimi sesedel na platišča. Več kot šestdeset kilometrov smo vozili po platiščih do misijonske postaje. V črnski vasi ga ne moreš pustiti, ker ga zjutraj, ko prideš ponj, enostavno ni več; nihče v vasi ga nikoli ni videl, o njem nihče ne ve ničesar...

Drugič nas je dobil dež. Zdrsnili smo s ceste, če to lahko tako imenuješ – zvožen pas med grmovjem in travo – pa nikamor naprej. Čeprav je pogon na vsa štiri kolesa, smo se »zarivali« v mazasto blato do osi. Z vitlom ne napraviš nič, ker ne veš, kje bi privezal zajlo, grm se izruva. Rinili smo ga kakih dvesto metrov, da smo prišli na trdna tla. Pri tem sem pustil čevlje v blatu, bil sem brez cigaret in vžigalnika, vsi pa smo bili na debelo prepleškani z blatom, da smo se prepoznavali po glasovih.

Divja goska

Neko popoldne me je Marjan poklical.

»Pridi, imam gosko.«

»Kakšno gosko?«

»Ustrelil sem jo.« Včasih smo naleteli na egiptovske goske. Le kje bi jo ustrelil? Bile so zelo previdne.

Z ženo sva se pripeljala na dvorišče. Marjanova žena je imela okrog hiše polno rož in grmovnic različnih barv in oblik, ki jih premore le tropsko podnebje. Postavil sem avto v senco pod drevo in izstopil. Moja žena je, hvala Bogu, še bila v avtu, ko se črnc začne dreti: »Hatar! Hatar!« in kaže med veje. Ko sem pogledal navzgor, vidim med vejami zvito kačo, ki je stegovala glavo proti meni. Če bi me usekala, ne vem, kaj bi bilo. V hladilniku smo imeli razne serume od ameriške vojske, nisem pa vedel, katerega bi moral uporabiti. Pravijo, da je časa malo, strup hitro deluje. Črnc jo je z dobro usmerjenim udarcem sklatil z drevesa in odvlekel. Marjan je smeje prišel na teraso.

Foto: Kodla – Jacana

rengeti. Obisk je bil namenjen kraterju Ngorongoro, ki je eden največjih na svetu; v premeru meri dvanajst kilometrov, vrhovi obrobe pa segajo prek 3000 m visoko. V okolici je več hotelov, od koder z landroverji vozijo v krater. Cesta – z buldožerji odrinjeno kamenje – je zelo strma. V par minutah pripelejo na osemsto metrov nižji plato kraterja. Strmo pobočje je poraslo s tropsko džunglo, dno kraterja je stepla, trava zelena, na njej pa na tisoče afriških živali, druga ob drugi. V stapi kraterja, ki meri okrog

parke, se selijo po obsežni deželi, in ko jim zmanjka paše, gredo v Ugando, Kenijo, Burundij, ne da bi spraševali za meje. Čez pas in prek ramena imajo vrženo neko kunjjo, navadno rdečo. V roki sulico, zunaj v stapi imajo še lok in puščice, bosí so ali v japonkah, ne bojijo se nikogar. Promet v mestu je gost, vlada zakon močnejšega. Vozijo po levi. Če hočeš čez cesto, se ti nihče ne ustavi. Ko pa gre Masajec čez cesto, se promet ustavi. Vprašam v tovarni moje črnce, zakaj se meni ne ustavijo, Masaj-

ujeti.«

Spraševal sem črnce v tovarni, kako Masajci lovijo žive kače, za pitone je šlo. Rekli so, da Masajci poiščejo luknjo, kjer se piton skriva podnevi. Eden pomoli v luknjo nogo; ko ga kača požira in navleče prek kolena, da ga ne more več spustiti, ga drugi izvlečejo s kačo vred in kačo ubijejo. Seveda je ta lovska. Piton, čeprav ni strupen, zna s svojimi nasršenimi zobmi grdo ugrizniti. Lovijo jih v zanke in posebne pasti. Pitoni dosežejo dolžino pet do šest metrov in so težki do

»Ja, imam jo. Tu na streho je priletela, pa sem jo ustrelil,« mi je ponosno povedal.

»Goska se ti prav gotovo ni usedla na streho,« sem podvomil. Medtem sem se že pomiril. Moja žena pa začuda niti ni kazala kakšnega posebnega vznemirjenja zaradi kače.

»Kje pa imaš gosko?«

»V hladilniku.«

»Kje pa je perje?«

»V jami.« Smeti smo odlagali v posebnih jamah in jih pozneje sežigali. Šli smo gledat. Perje je bilo še v jami. Takoj sem videl, komu pripada. Bila je samica pava. Po mestu se je v parku klatilo nešteto pavov, ki so jih verjetno Indijci prinesli s sabo in so podivjali.

»Pa je to dobro za jesti?« me je skrušeno vprašal Marjan.

»Verjetno je,« pravim. Bolj trdo, žilavo bo. Kdo ve, koliko je bila že stara.«

Mi je nismo jedli, Marjan pa jo je zagotovo pojedel.

Kongoni – trdoživ

Zanimivo rogovje ima kongoni, pravijo mu »trdoživ« ali pa tudi kravja antilopa. Ima podolgovato, od strani stisnjeno glavo, podobno konjski, je rdečkaste barve. Rogova sta spodaj skupaj, nato se naglo razširita in lirasto vzpneti. Od strani sta esasto zavita.

Zagledali smo manjšo skupino, pomešano z gruiji, zebami in gazelami. Počasi smo se jim približali na tristo do štiristo metrov in ustavili avto v senci drevesa. Izstopil sem na drugi strani avta in se jim previdno bližal. Opazili so me ali pa zavohali, ker so dvignili glave in me gledali. Kmalu se je skupina razbežala: samci v eno smer, samice s teleti pa v drugo. Vedno se tako odzivajo, kar sem večkrat opazoval. Po par skokih so se ustavili in me gledali. So zelo previdne, nezaupljive živali, težko se jim približaš na manj kot dvesto metrov. Malomarno sem se jim počasi bližal, nato pa hitro streljal na močnega samca in ga na razdalji sto petdeset do dvesto metrov podrl. Zrušil se je takoj po zadetku. Čim so slišali strel, so se moji pripeljali z avtom do mene. Pokazal sem jim, da kongoni leži. »Gremo k njemu!« so kričali. »Počakajte, da se umiri, otrpne!«

»Saj miruje. Kaj bomo čakali, pojdemo k njemu.« Nisem jih mogel zadržati. Bili smo kakih sto metrov od njega, ko se je pobral in zbežal, kot da sploh ni bil zadet. Z avtom smo mu sledili več kot kilometer, preden sem imel možnost, da sem ponovno streljal nanj. Gre resnično za trdoživo žival.

Naš direktor je bil čez teden dni z drugo skupino, ko so uplenili kongonija. Prišli so z avtom do njega, si umili roke, prižgali cigarete in se razpostavili ob njem za spominsko fotografijo, ko se je kongoni pobral in zbežal. Sledili so mu dva kilometra, ušel je v močvirje in niso ga več videli. Direktor mi je rekel, da tega ne bi nikomur verjel, če sam ne bi doživel.

Prva prikolica

Moja največja želja je bila, da bi uplenil velikega kuduja. To je močna antilopa, ki tehta kakih tristo kilogramov. Ima spiralasto zavita rogovja. Je sivkaste barve, čez trup se ji vlečejo bele proge, ki jih na hrbtu povezuje bela griva, ima bel gobec in bela očala. Čudovita žival. Zelo plašna. Nekajkrat sem jo videl na tristo do štiristo metrov, bliže ji nisem prišel.

Da sem lovec in hodim na lov, sem povedal tudi v tovarni. Dr. Niante, tajnik Motor state cor-

elektrode, so žareče čike odmetavali, kamor je priletelo, in včasih je priletelo drugemu v čevelj. Preden si je čevelj sezul, je bila opekline tolikšna, da je bil mesec dni na bolniški. V tovarni so dobili dva obroka. Zjutraj čaj, včasih s sladkorjem, včasih brez, in toplo matico. Za mnoge, kot so mi povedali, je bilo to vse, kar so na dan pojedli. V tovarno so jih vozili s posebnim avtobusom, ki jih je pobiral po mestu. Plača varilca je bila 800 do 900 šilingov. Za dolar si dobil 150 šilingov. Zabojev piva pa je stal 1.200 šilingov. Mislim, da komentar ni potreben.

Če je kateri začel tolči s kladihom po pločevini, so počasi nehavali z delom in kmalu je pol tovarne plesalo po taktu, da sem kar gledal.

Več težav kot z delavci sem imel z inženirji. Ti so mislili, da so gospodje, ker so napravili šolo in jim sedaj ni treba delati. Bodoči šef proizvodnje je imel zraven mene pisarno. Zjutraj so mu prinesli Daily News.

Nihče jim ni dal dela, pravijo. Kje so foremeni (predelavci), vprašam. Miting imajo, pravijo. Naderem šefa proizvodnje, naj najprej da delavcem delo, nato pa zaradi mene lahko imajo miting.

Pozneje smo na upravi še enkrat »imeli miting«. Zatožil me je, da sem ga pred foremeni nadrl in da sem rasist. Povedal sem, kako je bilo, kar je potrdil dr. Niante, ki je študiral v Angliji, prisotnih je bilo še nekaj višjih uradnikov, ki so prav tako študirali v Evropi in so na stvari gledali nekoliko drugače. Dobil je zapoved, da me mora brez pripomb poslušati in izvajati navodila. Pred njim sem imel mir, delal pa še vedno ni nič.

Imeli pa smo v proizvodnji še druge nevšečnosti. Neurje je podrlo daljnovod, več dni je trajalo, preden so ga popravili, mi pa smo stali. Podrl se je most. Hudournik ga je odnesel. Mosta niso popravili, ampak so čez hudournik delali nasip; ker nismo mogli v tovarno,

Foto: Kodja – Jacana

puration, kateri smo pripadali, mi je obljubil, da me bodo peljali na lov, kjer bom svojega kuduja »prav gotovo uplenil«, kar se bo zgodilo, ko bomo naredili prvo prikolico v Tanzaniji. Z veliko muko se nam je to končno posrečilo.

Tam delavci naredijo veliko manj kot naši, vendar dovolj za plačo, ki jo prejemale, in razmere, v katerih delajo. Varili so bosi, v kratkih hlačah. Zaradi isker, ki so jim letele po nogah, so cepetali in poplesavali. Zahteval sem, da jim kupijo čevlje. Dobili so čevlje brez vezalk in si takšne nadeli. Ko so izrabili

V Tanzaniji imajo tri dnevnike, dva v jeziku svahili in enega v angleščini. Zaprl se je v pisarno, naravnal klimatsko napravo na osemnajst stopinj, da je teklo po šipah, in bral časopis. Delal sem jaz. Direktorju sem rekel, da ta ne bo nikoli obvladal proizvodnje, če ne bo videl, kako se dela. Nagnal ga je v tovarno. Naslonil se je na podboj vrat, si nekaj beležil in kaj kmalu izginil v hladno pisarno.

Pridem v tovarno. Delavci stojijo. Nekaj časa gledam, nato pa le vprašam, kaj se dogaja. Jaz jih k delu nisem priganjal.

smo stali. Pozneje smo se vozili po nasipu. Pride naliv, zajezena voda poplavi okolico, pa smo zopet stali...

Naredili smo prvo prikolico: veselje, malo plesa ob taktu po pločevini. Prikolico je bilo treba pobarvati. Barve pa ni. To bodo pobarvali z ibitolom, so rekli. Zaščito spodaj da, vendar stranice? Z ibitolom vse, so pribili. Dobro, si mislim, to je njihov problem.

Popoldne so veselo, s pesmijo nanašali ibitol na prikolico, da je vse teklo po tleh; sreča, da so hale odprte in stalno piha skozi, sicer bi se zadušili, pod-

nevi pa skuhal. Vročina je tam neznosna.

Zjutraj, ko smo prišli v tovarno, je bilo po prikolicah in po tleh za prst debelo metuljev, hroščev, velikih za otroško pest, in mušic. Celo dopoldne so praskali, preden so jo očistili. Izgleda, da jih vonj privablja, ibitol pa še ni bil suh. Pozneje so barvali dopoldne, da se je barva do noči posušila.

Na tisti lov, kjer bi kuduja »prav gotovo ustrelil«, me nikoli niso peljali. To mi še dolgujejo.

Med črnici, ki so v službi pri belcih, obstajajo kaste. Vsak je točno na svojem mestu. Na vrhu je house boy, prav na dnu so askariji. Pripeljem blago, sadje, pijačo, špecerijo. Z mano je house boy. Izstopiva, on se sezuje, po stanovanju hodi bos. Askari znosi blago do praga, house boy od tu v stanovanje, kjer ga razloži po policah, v hladilnik, kamor pač. Jaz kot gospodar stojim zunaj in delo nadziram. Pravim askariju, naj nese blago v stanovanje, če ga že ima v rokah. Ne! On praga ne prestopi.

Sedim v dnevni sobi, vrata so steklena, da vidiš na vrt. Askari zvonijo pri vratih in mi nekaj kaže skozi steklo. Rad bi imel ogenj. Vstopi, pravim, vrata so odprta. Ne! Jaz sem moral vstati in mu nesti ogenj.

Če želiš ravnati z njimi v skladu z našimi merili in nazor, zrušiš vse. Odnos do tebe spremenijo in postanejo nadležni. Žal, potrebno je obdržati odnose, ki so jih uvedli Angličje, oni so mojstri v tem. Tu ni nasmeha, nobene zasebnosti. Jih pa domačini spoštujejo, se jih bojijo, jih ubogajo in tudi boljše plačujejo kot nas.

Domačini lovijo

Lovili smo v rezervatu v Selo-usu. V vasi smo najeli dva domačina. Šli smo iskat divje svinje, ki živijo v gozdovih, so veliko manjše kot bradavičarke in tudi drugačne. Imajo nesorazmerno veliko glavo, ošiljena ušesa, na njih šop dlak in so brez značilnih čekanov. Nekatere so črne, druge bolj brnaste barve. Imajo pa zelo okusno meso. Spremljal me je domačin. Sam bi se v gozdu izgubil. Vlačiva se skozi goste grmovje. Nenadoma zaslišiva ropot, ki prihaja od spredaj.

»Kaj pa je to?« vprašam domačina.

»Lovijo.«

»Kdo lovi?«

»Vas.«

Torej: vas lovi, kaj lovi, kako lovi? Drli so se kot zmešani, bobnali, ropotali... Človek ni znal drugega jezika kot svahili, tako da ga nisem mogel natančneje izprašati.

Foto: Kodja - Jacana

Še kakšne pol ure sva lezla skozi grmovje, ko vidim, da imajo med drevjem razpeto močno mrežo iz sisala, kak meter visoko. Za mrežo v grmovju so čepeli starci in otroci z debelimi koli v rokah. Odrasli so obkolili grmovje, nato pa z vpitjem, ropotom, bobnanjem gnali divjad proti mreži. Divjad se je zapletla v mrežo, nanjo so planili s koli in jo pobili. Imeli so nekaj malih gazel in eno gozdno svinjo, vse z razbitimi glavami, okrog pa polno krvi. Popoldne smo se ustavili v vasi, ki je štel nekaj iz blata in šibja spletenih hiš, pokritih s slamo, vmes so bili prostori za kure in koze. V blatu okrog hiš smo videli sledove leva in divjih svinj. Govorili so, da so v okolici sloni.

Razveselili so se nas. Poglavar je prinesel zvezek in nas prosil, da se vpišemo vanj, ker smo prvi belci, ki smo po nekaj letih zopet prišli, da postrelimo divjad, ki se je ne morejo obraniti. Lepo so nas prosili, naj postrelimo čim več slonov, po možnosti vse, ker jim ti delajo največ škode in so proti njim brez moči. Vsi so bili pripravljeni, da nam bodo pomagali. Bili so razočarani, ker mi nismo kazali takšne vneme, kot so jo oni izžarevali.

Divjad je zanje nadloga, nezahvalna konkurenca na njivah. Kmetijstvo je na nizki stopnji. Večinoma pridelajo le za lastno porabo. Presežkov ni. Okrog njiv sta trava in grmovje na široko požgana. Na ta način se branijo pred divjadjo. Ko zaideš na takšno požgano področje, kjer iz saj štrlijo redke

zelene bilke, je vročina pod pripeko sonca in sevanja iz tal neznosna, da curkoma teče s tebe. Razgrete saje se pod koraki dvigajo, da si čez nekaj minut črn kot zamorec.

Popoldne so zakurili ogenj in pekli ujeto divjad. Jedli so do onemoglosti, kaj naj bi drugega naredili. Hladilnikov nimajo, čez nekaj ur je meso neužitno, saj izredno hitro zasmrdi.

V prvem mraku smo jim napokali za ducat faraonk-pegatk, ki so posedale po drevju.

Ustrelil sem bivola

V rezervatu Selous smo včasih, v močvirjih ob pritokih Rufije, naleteli na bivate. S privzdignjenimi gobci so nas gledali z varne razdalje in od časa do časa strigli z uhlji. Po njih so navadno plezali neki ptiči. To so velike, dostojanstvene živali, ki se zavedajo svoje moči. Če so v čredi, se ne bojijo niti leva. Vedno se mi je zdelo, da je streljati na bivola, če ga odkriješ, tako kot bi streljal krave na paši, dokler nisem sam streljal nanj. Poslušal sem mnoge zgodbe o tem, da bivol noče pasti. Če ga dražiš ali raniš, napade, je zahrbtn, maščevalen. Iz izkušnje vem, da se tako obnaša vsaka močna žival. Odločil sem se, da bom kljub vsemu ob priliki streljal nanj.

Bili smo zgodaj v stepi, bila je še rosa in prijetna temperatura. Zalezli smo manjšo čredo bivolov, ki se še ni umaknila v močvirje. Med njimi sem zagledal velikega, zavaljenega

bika s sivkasto dlako, s široko razkrečenima, navzgor zavihanima, črno bleščečima rogova. Gobec je imel razčesnjen, po sprednjem delu je bil ves krvav. Ponoči ga je moralo nekaj napasti, verjetno levi. Ko sem izstopil iz avtomobila s puško v roki, se je Marjan začel dreti: »Nemoj, nemoj pucati, lvo! Mi smo pucali na takvog vola devet puta, a on još stoji. Tek smo mu pobegli, kad nas napao.«

Obiskali so ga funkcionarji iz Jugoslavije in jih je peljal na lov. Vedel sem, »kako su oni pucali«: tako kot bi streljal v kopico slame, kamor je priletele.

Položil sem prst na usta in mu pomignil, naj molči. Med grmovjem sem se počasi bližal čredi z napeto puško kal. .30-06, pripravljen, da streljam takoj, če bi planil proti meni ali skušal pobegniti. Približal sem se mu na sto petdeset metrov, mogoče še bliže. Kam naj streljam? Bil je obrnjen proti meni, da razen velikega okrvavljenega gobca in navzgor zavihanih rogov nisem videl ničesar. Ves trup je bil skrit za glavo. Kaj če plane? Me napade? V smrček! Odločil sem se, da streljam v smrček, vse drugo ni nič. Krogla se od rogov, ki pokrivajo možgane kot oklep, odbije.

Nekaj se je prestopal, stresal z glavo in se za trenutek postavil z bokom proti meni. Hitro sem dvignil puško in streljal v pleče s težko, štirinajstgramsko kroglo. Klecnil je na kolena, podrsal z gobcem po tleh in se zavalil na hrbet.

Ostali so v težkem, počasnem teku, z iztegnjenimi gobci na togih vratovih, stekli proti močvirju. Moji so planili iz avta, leteli proti meni in kričali kot otroci: »Gremo k njemu, gremo k njemu!« Komaj sem jih zadržal. Bil sem vznemirjen, nervozen, da so se mi roke in noge tresle. Pozneje sem moral še enkrat streljati nanj. Po dvajsetih minutah je še vedno sopel, trzal s trepalnicami in se skušal dvigniti, ko smo se mu približali. Rogova sta bila ogromna. V širino sta merila meter dvajset. Žal imam le fotografijo. Lepo očiščeno trofejo sem obesil pred hišo in jo pustil v Afriki. Rogovje je bilo preveliko in pretežno, da bi ga lahko spravil domov.

Ko smo se vračali, je bila ob cesti prometna nesreča. Avtobus je zdrsnil s ceste, se ujel s podvozjem na rob ceste in visel v globok jarek. Moj sodelavec Zelko, ki je bil z nami na lovu, se je drl: »Ustavi, ustavi! Jaz bom slikal.« Ustavil sem. Zlezel je iz avta in slikal. Domačin, ki je stal ob avtobusu, se je nekaj drl, nato pa z dvignjeno mačeto teklen proti Zelku, ki ga takoj niti ni opazil, pred očmi je imel fotoaparatus. Ko ga je opazil, se mu je črnc priklizal že na par korakov, besen, agresiven. Zelko ga je zmedeno gledal, ne da bi kaj ukrenil. Skočil sem s puško iz avta, vrgel naboj v cev, se zadržal in pomeril v črnca, kar ga je zmedlo. Ustavil se je nekaj korakov pred Zelkom z dvignjeno mačeto in mu ves razjarjen grozil. Šestdeset do sedemdeset centimetrov dolga mačeta v rokah nepredvidljivega dedca je nevarno orožje. Z nami je bil Šved, ki je ves prizor slikal. Poslal mi je fotografije s pripisom. »To je fotografija, ko si hotel ustreliti črnca«. Črnca ne pustijo, da bi jih slikal.

Večkrat so me spraševali, če bi ga ustrelil. Ne vem, kaj bi napravil. Pri teh napol divjih ljudeh, ki imajo povsem drugačne vrednote, kot jih poznamo in priznavamo mi, nikoli ne veš, kako se bodo odzvali; reagirajo nagonsko. Odločnost in grobost jih zadržijo. Vsekakor bi Zelka branil, pod noge bi črncu vžgal, če bi šlo zares. Na stvari, iz katerih bi mi delali probleme, gledajo črnca povsem drugače, kot bi človek pričakoval. Bili smo v nacionalnem parku. Peljali smo se po kolovozu. Ob strani avtobusna postaja, razširjeno označeno mesto, kjer so stale ženske, vmes moški. Čakali so na avtobus, ki pride ali ne pride. Nekaj sto metrov stran je v senci lenobno poležavala levja družina.

Foto: Kodja - Jacarua

Bil sem gost dr. Niantaja, tajnika kompanije, kjer sem delal. Sedela sva v avtu, pa ga vprašam: »Kaj če bi lev postal lačen, pa bi si enega, ki tu čakajo, vzeli?«

Pogledal me je in povsem resno odgovoril: »Potem bo pač eden manj.« Zaradi tega, če katerega zmanjka, si ne delajo velikih problemov, to je del njihovega vsakdana.

Lovimo obvodno antilopo

Marjanu je v Tanzaniji potekel mandat. Odhajal je na drugo delovno mesto. Bilo mi ga je žal. Postali smo dobri prijatelji. Pri njem sem preživel nešteto večerov, velikokrat mi je bil v oporo. Njegova žena Marija je vnašala v našo enolično afriško hrano s svojimi okusnimi večerjami pravo razkošje in domačnost.

Pred odhodom je hotel ustreliti obvodno antilopo. Šli smo, kot že velikokrat prej, v rezervat Selous Game. Iskali smo jih ob pritoku Rufije. Kmalu smo zagledali mešano čredo divjadi, ob nekem grmu pa močnega samca obvodne antilope, ki je stal in nas gledal. Marjan se je skobacal iz avta in počasi, med redkim drevjem, hlačal proti grmu. Samec ga je mirno gledal. »Zakaj ne strelja?« smo se pritaeno pogovarjali v avtu, bil je dovolj blizu. Kar leze nekam naprej. Bilo je več močnih živali, ki so nas nezaupljivo gledale. Pokažem mu. »Ivo, ti pogledaj, koji ima bolje rogove.« Pokažem mu najboljši primerek. Juma je počasi peljal ob čredi. Čim ustaviš, zbežijo. Dolgo je meril skozi okno tresočega avta, končno le počni in se zakadi nekaj metrov pred živaljo. Čreda se razbeži.

Brez besed peljemo naprej in zagledamo novo skupino. Ko-

liko je v določenih območjih Afrike divjih živali, si človek, ki tega ni videl, težko predstavlja. Pokažemo mu močnega samca.

»Pa kud sad da pucam?«

»Streljaj tu v plečko,« mu kažem. »Po sprednji nogi navzgor, tam v sredino, v plečko.« Meri, se trese, znoji, strelja, pa zopet nič. Besnel je, klet, hotel pa je imeti trofejo. Bilo je že pozno popoldne. Tam je kmalu po šesti mrak, pa naj bo pozimi ali poleti. Tanzanija leži ob ekvatorju. Pred mrakom pa je zelo dobro, če si na cesti. Vsi smo bili že nestrpni. Pa pravi Juma:

»Sefe, pa daj ti pusko njemu, Ivotu, pa on ce ti to odmah ubiti pa da idemo kuci.«

»Ma šuti, j. te Bog, nije to svejedno, ko ubije,« kolne Marjan. »Pa znam ja to, sefe,« se Juma izmika. »Ja necu nikome, bas nikome u ambasadi da kazem. Bogami, sefe, necu.«

V naslednjih dneh ga je nekako dobil. Sam sem mu pripravil trofejo.

Sklep

Dokler sem bil v Tanzaniji, sem lahko imel trofeje. Ko pa sem jih hotel izvoziti, bi moral plačati vsemogoče dajatve in takse kot tujec, kar bi me stalo toliko, da bi velik del tistega, kar sem zaslužil, zapravil. Nujno je bilo, da sem trofeje prethotapil.

Dogovoril sem se s kapitanom naše ladje, ki sem ga že od prej poznal, da mi jih bodo prepeljali v Jugoslavijo. Naložil sem jih v prtljažnik, kolikor jih je šlo vanj, in peljal v pristanišče. Pred vhomom sta me ustavila carinik in policaj. Ko mi je pregledal že vse dokumente, je zahteval, da odprem prtljažnik. »Ne, prtljažnika ne odprem,« sem rekel bolj v šali

in ju skušal zamotiti z raznimi dovtipi. Nič ni pomagalo, sitnarija sta, ne preveč odločno, vendar me nista hotela spustiti v pristanišče.

»Če me spustita,« sem rekel, »dobi vsak dva kosa mila, ko se bom vračal.« Spogledala sta se in eden je zamahnil z roko.

Kapitana sem dobil na ladji. »Čuj, jaz sem onima ob vhodu obljubil, da dam vsakemu dve mili. Nimam ju, nekje mi ju priskrbi.«

Poklical je oficirja in mu naročil, naj poišče skladiščnika in mi da štiri mila. Skladiščnika ni bilo. Odšel je v mesto. Nekaj mornarjev se je prestopalo po palubi, potožil sem jim svojo stisko. Premetali so svoje zaloge in mi prinesli dve še zaviti mili.

»Štiri rabim,« sem moledoval. Mila ni bilo. Eden je našel vrečo pralnega praška.

Ona dva sta me pri vhodu čakala.

»Dečka, imam samo dve mili,« pravim.

»Ja, pa ti si rekel štiri, vsakemu dve,« sta planila.

»Nimam,« sem rekel, »imam pa pralni prašek.«

Nekaj časa sta me gledala, nato pa vzela še prašek in me spustila.

Kožni ščit in sulico, ki sem ju kupil od Masajcev, sem prevahal z letalom. Na letališču v Zürichu sem to nosil v rokah. Ljudje so se ozirali za mano, vendar človeka na letališču nekako sprejmejo. Si popotnik, ki pač prenašaš robo. Prava senzacija pa sem bil na ulici. Resni, zadržani Švicarji niso mogli brzdati svojega začudenja, ko sem hodil oborožen kot vojščak iz tretjega sveta, samo nag bi moral biti. V svoji opravi nekako nisem sodil na ulico. Nazadnje me je bilo kar sram. Sem si pa nenadoma rekel: Ja, komu pa jaz kaj odgovarjam, kdo me pa tu pozna, da bi me moralo biti sram. Saj nas je vendar sram pred znanci. Nato sem tisti ščit in sulico drzno nesel po ulici do hotela in pozneje nazaj na letališče, kot Masajec. Kdor me je gledal, sem ga jaz še bolj drzno gledal, da je umaknil pogled.

Pravi problemi so se začeli doma. Nikakor in nikakor skozi bariero naše carine. Trofeje so mi poslali v Beograd. Minevali so tedni, zavleklo se je čez mesec, dva, da sem že obupal, če bom sploh kdaj prišel do njih. Na koncu mi je priskočila na pomoč Lovska zveza Slovenije in stvar je kmalu stekla. Dobil sem nepoškodovane, in kar je važno, vse... je Ivo Slavič končal svojo pripoved.

Lojze Števanec

LD Adlešiči ima končno svoj dom

15. 8. 1992 je imela LD Adlešiči slavnostno otvoritev lovskega doma. To je bil še posebej pomemben datum, kajti LD Adlešiči je bila ustanovljena prav 15. 8. 1946. leta, torej pred natanko 46 leti. V prvem povojnem letu se je sestalo 15 vnetih ljubiteljev narave in ustanovilo LD Adlešiči, in sicer pri Jankoviču v Velikih Selih. Od takrat pa do danes se je število članov zelo povečalo in sedaj jih družina šteje 65.

Družina gospodari na 5320 ha skupne površine, od katere je je 4500 ha lovne. Glavna gospodarska vrsta divjadi je srnjad. Poleg srnjadi so v lovišču zastopani tudi divji prašič, jelenjad, poljski zajec, lisica, kuna belica in ostala mala divjad. Na obmejni reki Kolpi pa so dobro zastopane vse vodne ptice. Posebnost lovišča je gotovo velika kolonija sivih čapelj v lovišču pri vasi Miliči, imenovanem Hrastovo brdo. Vsaka lovska organizacija si želi zgraditi lasten kotiček, ki bo le njen in v katerem bo doma. Odločili smo se, vendar s precej začetnih nespornostmi glede lokacije, kar pa smo končno vendarle uskladjili in uredili.

Lovski dom ne stoji v naselju, ampak na stečiču gozdnih, kmetijskih in vinogradniških kultur. Zgradili smo ga predvsem z lastnim delom in ob delni pomoči delovnih organizacij z našega območja, kajti vsaka pomoč je dobrodošla. Poudariti moramo predvsem delo lovcev, ki pa jih ne bi radi imenovali, saj se lahko zgodi, da katerega pozabimo omeniti in bi prišlo do zamere. Radi pa bi pohvalili in se zahvalili prav vsem članom LD, ki so kakorkoli pripomogli, da smo dosegli tako zaželen cilj.

Lovski dom ne bo stal samo za sedanjo generacijo lovcev, temveč tudi za naslednje rodove in za druge uporabnike prostora. Prav tako hvala tudi krajanom KS Adlešiči, GD Adlešiči, ki so nam priskočili na pomoč, ko smo je bili najbolj potrebni. Da pa ne bomo preveč sentimentalni, delo je dokončano! Pridite in nas obiščite, Bela Krajina in LD Adlešiči vas vabita in vas bosta vedno veseli!

Slavko Peteh

Z otvoritvene slovesnosti LD Adlešiči

Obnova lovske koče na obronkih Javornikov

28 let je minilo, odkar so lovci LD Prestranek predali v uporabo lovske koče na Trešnji ravni, na obronkih javorniških gozdov. To je bila spodaj zidana koča, na katero je bil postavljen manjši montažni objekt. Zgrajena je bila približno na nadmorski višini 900 m in je bila za takratne čase zavidanja vredna lovska postojanka, ki je bila dolga leta izhodišče za lov v vzhodnem, pretežno gorskem delu našega lovišča.

Postopoma smo dogradili še druge potrebne pomožne objekte, kot so skladišče, drvarnica in kurilnica.

Zob časa pa tudi temu objektu ni prizanesel, saj je montažna konstrukcija kljub rednemu vzdrževanju pričela propadati. Zaradi tega smo se lovci pred dvema letoma odločili, da kočo obnovimo. Poprijeli smo za delo in tudi s pomočjo samoprispevkov lovcev kočo in okolico temeljito preuredili, tako da v prelepi okolici Javornikov sedaj stoji lep zidan objekt.

Pri obnovi lovske koče je bil najbolj zagnan Aleksander Dekleva, ki je bil s svojim delovnim in materialnim prispevkom osnovno gibalno vseh del.

Na slovesni otvoritvi obnovljene lovske koče so se zbrali predstavniki sosednjih lovskih družin: LD Javornik in LD Črna jama iz Postojne ter LD Hrenovice. S svojo prisotnostjo so nas počastili tudi naši zamejski prijatelji, slovenski lovci iz Doberdoba in predstavniki

LD Rogaška Slatina, s katero smo se lovci LD Prestranek pobratili že leta 1989 (ob otvoritvi podobnega lovskega objekta v zahodnem delu našega lovišča). Od takrat so odnosi med obema LD na zavidljivi ravni, saj sodelujemo na vseh področjih lovskega delovanja. Predsednik LD Prestranek Franc Kidrič je ob tej priložnosti od gostujočih lovskih družin prejel priložnostna darila in se vsem zahvalil za zgledne medsebojne odnose,

Obnovljena lovska koča LD Prestranek je osnova za izboljšanje in olajšanje vseh lovske dejavnosti, za razbremenitev vsakodnevnih skrbi, priložnost za ponovno ožvitev dejavnosti v tem delu lovišča in je idealna osnova za razvoj lovskega turizma.

domačim lovcom pa za trud, vložen v dokončanje objekta.

V svoji sredi smo pozdravili naše najstarejše lovce, Janeza Gržina in Franca Bizjaka, ki sta bila pred 47 leti med ustanovitelji naše LD, ter našega člana Antona Jeršina, ki je bil med prvimi člani LD Lijak na Goriškem. Oba sta v preteklem letu praznovala 70-letnico rojstva, zato smo jima zaželeli trdnega zdravja in še dolgoletno lovsko udejstvovanje.

POPRAVEK

V članku Državno prvenstvo lovcev v streljanju z lovske risanice (Lovec, 12/92, str. 362) nam je ponagajal tiskarski škrt v predzadnjem stavku, kjer sta izpadla dva sponzorja. Pravilno se glasi: Prehodni pokali za zmagovalce v posameznih disciplinah pa so bila darila EURO HIP d.o.o. Nova Gorica, Koptex d.o.o. - Bilje in ZLD Gorica, Nova Gorica. Darovalcem se opravičujemo.

Uredništvo

Slovesnost je popestril Lovski oktet iz Postojne, pevci pa so poskrbeli tudi za prijetno vzdušje ob tovariškem srečanju in lovskega okrepčila, ki je sledilo prireditvi.

Radoš Sluga

Lovstvo na kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni

Sodobni lov je del gospodarskega, socialnega in kulturnega življenja naše skupnosti. Lov je bil tisočletja pomemben vir hrane za ljudi. O problemih lovstva lahko sodi samo človek, ki se zaveda posledic ogrožanja narave. Toda pogoj je, da razpolaga z verodostojnimi informacijami.

Lovci ob reki Muri se tega zavedamo s polno mero odgovornosti. Prav zaradi tega smo že pred 30 leti pripravili lovske razstave na prvem kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni. Skoraj vsa ta leta smo prisotni na sejmu.

Od ustanovitve Zveze lovske družin Gornja Radgona so razstave

prapravljale njene lovske družine. Na prvem kmetijsko-živilskem sejmu so v ta namen tudi postavile prijetno razstavno brunarico, ki je bila nekaj let razstavni prostor za lovske razstave.

Ob preselitvi sejma na novo (sedanja) lokacijo je vodstvo sejma postavilo poseben paviljon za lovske razstave. Prvi dve razstavi smo takrat skupaj pripravili lovci Zvez lovske družin Gornja Radgona in Prekmurje. Med tem časom je prišlo do združitve področne Lovske zveze Gornja Radgona in Lovske zveze Ljutomer v Zvezo lovske družin Prlekija. Tako smo lovci te Zveze pripravili nekaj skupnih razstav, na katerih so prisostvovali tudi ribiči Lovske družine Gornja Radgona in Gojitveno lovišče Fazan-Beltinci z razstavo žive divjadi. Zadnjo razstavo za posebno počastitev 30. jubilejnega mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma pa smo pripravili skupaj z lovci Zvez lovske družin Prlekija,

Člani LD Adlešiči pred lovskim domom

z Zvezo lovskih družin Prekmurje in Lovsko zvezo Slovenije. Lovci vsa ta leta, ko pripravljamo na sejmu našo razstavo, želimo, da bi z njo vzbudili širši interes za ohranitev in varstvo divjadi, ki potrebuje prehrano, življenjski prostor, mir in razumevanje ljudi. Lovci pa potrebujemo več razumevanja za svojo dejavnost in odgovornost.

Že nekaj let v času sejma in lovske razstave v ta namen skupaj z LZS in njenimi strokovnjaki organiziramo strokovna predavanja, na katerih se lovci srečujejo s kmetijci in gozdarji. Ta predavanja so zajela gojitev male divjadi, ekološka vprašanja in pomen povezave pri gospodarjenju med vsemi, ki jim je naloga ohraniti naravo in naravno okolje.

V letošnjem letu je bila organizirana okrogla miza na temo Lovstvo na Slovenskem včeraj, danes in jutri. Podana je bila tudi kratka informacija o pripravah na novi zakon o lovu in opravljena konferenca z novinarji.

Z našimi razstavami, predavanji in strokovnimi posvetovanji smo želeli – in vsaj delno nam je to tudi uspelo – informirati, povečati vednost in znanje ljudi, predvsem pa mladih, da bodo bolje razumeli položaj divjadi, naloge lovcev v današnjem času in pomen lova kot gospodarsko pomembne dejavnosti.

Kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni si iz leta v leto ogleda več obiskovalcev. Lovska razstava je vedno zelo dobro obiskana. Če si vsaj 30% obiskovalcev ogleda tudi lovsko razstavo, je naš namen dosežen. Doseženo pa bomo dopolnjevali tudi z razstavami na prihodnjih sejmih. Naša velika želja je, da bi na kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni pripravili tudi mednarodno lovsko razstavo, ki ima na njem gotovo svoje mesto, skupaj z ribiči, kmetijci in gozdarji, skupna naloga in cilj katerih je pridobivanje hrane in ohranitev narave ter njenega okolja za naš lepši vsakdan.

Inž. Ožbalt Rožanc

LD Loka pri Žusmu odprla svoj lovski dom

Lovska družina Loka pri Žusmu upravlja lovišče, veliko 3150 ha. Meje lovišča so od ustanovitve LD leta 1946 nespremenjene. Lovišče

Za lov in odstrel redkega risa, ki sem ga po dolgem hrepenenju uplenil 1. 12. 1992 v Starem Logu, se želim posebej zahvaliti prijatelju Mišu Horjaku, svojemu lovskemu učitelju in velikemu lovskemu mojstru. Zahvala pa gre tudi celotnemu kolektivu Gojivnega lovišča Medved – Kočevje, ki je ob vsaki priliki dokazalo svojo visoko lovsko kulturo, profesionalnost in prisrčno gostoljubnost.

Pri tem se spominjam tudi Mišovega očeta, lovskega zanesenjaka, ki je žal prav ta dan za vedno zapustil našo zeleno bratovščino.

Fausto Pelizzato (Italija)

meji na LD Podčetrtek, Pristava, Kozje, Dobje pri Planini in Šentvid pri Grobelnem. Z vsemi sosednjimi lovskimi družinami imamo dobre in prijateljske odnose.

Poglavitna divjad v lovišču je srnjad. Pred nekaj več kot desetimi leti so se v lovišču pojavili gamsi, številčnost katerih ocenjujemo na okrog 20 živali. Upamo, da bomo z dobrim gospodarjenjem in v dogovoru s sosednjimi družinami ter skupno gojitvijo povečevali številčnost te divjadi.

Središče kraja in lovišča je hrib Žusem z dvema vrhoma – Veliko Špičko, 669 m, in Malo Špičko, 596 m. V sedlu med vrhoma so daleč vidni cerkvi in manjše naselje.

Prav tu, na robu zaselka, so lovci zasadili prve lopate za izgradnjo lovskega doma. Začetek gradnje sega v leto 1974. Pri gradnji lovskega doma so poleg lovcev sodelovali tudi krajani, ki so prispevali del lesa in prostovoljno delo. Ve-

prireditve je nastopil ansambel Lojzeta Slaka s Fanti s Praprotna ter »podokničar« Franc Pestotnik.

Lovci LD Loka pri Žusmu se zahvaljujemo vsem, ki so pomagali pri gradnji doma, in jih vabimo, naj ga ob priložnosti tudi obiščejo, saj je namenjen tudi za razne prireditve in družabna srečanja.

Marian Skale

Nasmejana Diana

Zveza lovskih družin Maribor, ki že vrsto let tesno in uspešno sodeluje s Klubom prijateljev lova iz Celovca, je v lanskem jeseni vnovič pripravila srečanje z našimi rojaki onstran državne meje. Gostiteljica srečanja je bila Lovska družina Paloma s Sladkega Vrha. Slovenski lovci iz avstrijske Koroške, vključeni v Klub prijateljev lova iz Celovca, so se najprej skupaj z domačimi lovci iz Palome in predstavniki ZLD Maribor zbrali na lovskem domu, kjer je zbranim izrekel dobrodošlico starešina LD Paloma Franc Polanec. Po krajšem lovu in pozdravu uplenjeni divjadi so se zbrali na prijetnem družabnem srečanju, na katerem sta spregovorila Mirko Kumer, predsednik Kluba prijateljev lova, in dr. Stane Krajnc, predsednik ZLD Maribor. Oba sta izrazila veliko zadovoljstvo, da se

Člani LD Loka pri Žusmu so se fotografirali pred svojim lovskim domom.

čino del smo opravili lovci sami z več kot 10.000 urami prostovoljnega dela.

Dela je vodil gradbeni odbor, ki mu je predsedoval starešina LD Anton Gajšek, kasneje pa podpredsednik LD Srečko Polšak. Lovski dom je bil dokončan preteklo leto, žal pa so odprtje preprečile vojne razmere v Sloveniji. Več časa pa nam je omogočilo, da smo s pomočjo sponzorjev dokončali ploščad pred domom in uredili okolico že v lanskem letu.

18. julij 1992 bo ostal v spominu naših lovcev kot najlepši lovski praznik. Tega dne smo slavnostno odprli lovski dom Žusem. Člani lovske družine in drugi občani so za svoje delo pri gradnji prejeli posebna priznanja LD Loka. Slavnostne prireditve so se udeležili praporščaki in številni člani sosednjih lovskih družin, predstavniki SO Šentjur pri Celju in KS Loka pri Žusmu. Pri programu so sodelovali rigisti ZLD Celje in pevski zbor Krnica-Dobrina. V zaključnem delu

ZANIMIVOST, KI NEKAJ POVE!

V lanskem decembrski številki štajerske lovske revije Der Anblick je v prispevku Aus Hugo's Jagd-Zeitung, November/Dezember 1892, med drugim objavljeno tudi poročilo o šolanju na Strokovni šoli za puškarsko industrijo v Borovljah na Koroškem.

V šolskem letu 1891–92 je to šolo obiskovalo 34 šolarjev. Od teh jih je bilo 28 iz Koroške, 2 iz Tirolske in po eden iz Štajerske, Kranjske, Zgornje Avstrije in Švice. Od teh 34 šolarjev je bil materinski jezik **25 slovenski**, 8 nemški in enega francoski.

Ali ni to dober dokaz o narodnostni sestavi prebivalstva avstrijske Koroške ob koncu preteklega stoletja?

V.V.

Lovski dom LD Loka pri Žusmu med pripravami za slavnostno otvoritev 18. 7. 1992.

Člani kluba prijateljev lova iz Celovca in LD Paloma – Sladki Vrh pred lovino. Foto M. Toš

sodelovanje krepki in razvija in da tudi nove generacije ne pozabljajo, da je takšno sodelovanje obojestransko potrebno in koristno. Zbrani so bili še posebej veseli, ker se je srečanja udeležil tudi pobudnik tega sodelovanja Ivo Skerlovnik, kljub letom še vedno poln moči in dobre volje.

Marjan Toš

Lovska družina Vurmat z Duha na Ostrem Vrhju je tudi bogatejša za nov in prostoren lovski dom. Pridni in marljivi člani te LD, ki gospodari v bogatem lovišču na Kozjaku, so ga zgradili na Kavranovem. V domu imajo lepo sejno dvorano, kuhinjo, sanitarije in nekaj manjših prostorov, ki rabijo tako lovcem kot tudi številnim obiskovalcem tega dela Kozjaka. Na otvoritvi lovskega doma je poleg starešine LD Vurmat Maksa Holcmana spregovoril tudi predsednik ZLD Maribor dr. Stane Krajnc, ki je posebej orisal prizadevanja lovske organizacije na Slovenskem za prilagajanje novim zahtevam in odnosom v prostoru. Člani LD Vurmat

z Duha na Ostrem Vrhju so otvoritev novega lovskega doma na Kavranovem popestrili s prijetnim kulturnim programom in družabnim srečanjem lovcev in kmetov, ki so jim pri gradnji doma veliko pomagali.

Foto: M. Toš

Zahvala Lovski družini Ormož za petnajstletno sodelovanje!

Svoboda je, kot vemo, največja dobrina človeštva. Njeno najgloblje bistvo je razcvet njene notranje težnje po lepoti. Kjer vlada nasilje, ta studenec svobode ponikne. Človek je namreč ponižan, saj izgubi svoje dostojanstvo ter zato ob izgubljeni svobodi tudi sam izgine v temo!

Slovenija je svobodna in neodvisna, ker je zadržala svoje dostojanstvo. Mi, Avstrijci, se ne počutimo samo kot vaši sosede, saj vemo, da smo glede svobode z vami v določeni meri tudi usodno povezani. Naravno povezanost lahko najlepše izrazimo z resničnim prijateljstvom.

Tako prijateljstvo in prisrčnost osebno doživljam pri vas že več kot 20 let, vse odkar me je poklicna pot zanesla v Slovenijo. Izjemno dobro se počutim med svojo dolgoletno lovsko tovarišijo v Ormožu.

Naravnega, enkratnega in ekološko varnega ormoškega okolja ne odlikujejo le bogat lov, plen in lepe trofeje, temveč tudi odkritost in prijaznost članov ormoške lovske družine. Zato zaradi lovskega užitka pa tudi zaradi gostoljubnosti domačinov že več kot 15 let prihajam v goste v to čudovito okolje.

Posebna zahvala gre predsedniku lovske družine g. Stanku Frankežu in sodelavcu, g. Frančku Zidariču. Seveda tudi vsem drugim članom družine, ki so dobro razumeli pomen vzornega lova, kakršnega že veliko let uresničujejo z dobrim sodelovanjem.

Srečni smo vsakokrat, ko smemo kot gostje loviti v ormoških lovskih revirjih, ko se vračamo na naše Tirolsko, pa notranje obogateni. Zato se želim srčno zahvaliti tudi v imenu svojih številnih lovskih tovarišev, ki so me doslej radi spremljali v Ormož.

Domov, preko meje torej, se ne vračamo samo s trofejami in lovskimi užitki, ampak predvsem s nepozabnim notranjim bogastvom. Lov nam torej pomeni predvsem čudovito prijateljstvo s pristnim domačim počutjem ob resnični prijaznosti gostiteljev. Dragi ormoški lovski prijatelji!

V sodobnem času nova tehnika vse bolj prodira v vse pore človeškega življenja, vse več je pohlepa po bogastvu. To vnaša med ljudi zmedo in je zato zelo nevarno za ohranitev danih naravnih bogastev. Zato se moramo odločno upreti ponorelemu postopnemu uničevanju svobodnega življenja ljudi kjerkoli na našem planetu.

Zato vse ljudi, torej tudi slovensko in tirolsko lovsko družino, čakajo nove naloge: kmetije, gozdarji, lovci in drugi ljubitelji narave se morajo zbrati, da bodo lahko obvarovali tudi zeleno lovsko bogastvo in s tem čudovito božje stvarstvo!

Samo tako se namreč še sveti luč za vse, ki sta jim svoboda in naravna lepota resnična svetinja.

Dragi ormoški lovski prijatelji, hvala vam!

Lovski zdravo!

Tirolska, decembra 1992

Erhard Krois

JUBILANTI

Franc Kosi je 10. 4. 1992 praznoval svoj sedemdeseti rojstni dan. Rodil se je 10. aprila 1922 v kmečki družini v Vogričevcih ob idiličnem vznožju obronkov Slovenskih goric, obraslih s prelepimi gozdovi. Še mlad je prevzel domačijo, kjer še danes živi s svojo

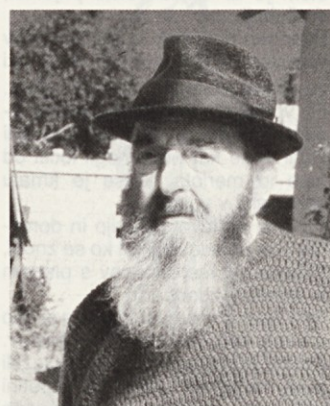
nadvse skrbno ženo. Kot vzoren gospodar si je tu uredil sodobno kmetijo. Mladost je preživel doma. Poleg trdega kmečkega življenja je spoznaval lepote svojega okolja in divjad, ki mu je še danes najbolj pri srcu. Življenje in delo, smisel za opazovanje dogajanja v naravi in odnos do ohranitve divjadi v okolici njegove domačije so ga pritegnili, da je leta 1959 vstopil v Lovsko družino Bučkovci. Zaradi delavnosti pri delu v LD je od leta 1971 do danes član izvršnega odbora. Od leta 1973 do leta 1985 je vestno opravljal funkcijo gospodarja. Od leta 1985 do danes je član gospodarske komisije, v kateri je bil predsednik. Od leta 1973 do danes je uspešen vodja lovov za domače in tuje lovce. Lovstvo mu je poleg dela na kmetiji najpomembnejše. Jubilant ima nedvomno tudi veliko zaslug za to, da smo zgradili lovsko zavetišče, voljero, sodobno strelišče in druge objekte.

Za prizadevno delo ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge (1975) in z redom za lovske zasluge III. stopnje (1986). Posebno priznanje za delo pa je sprejel tudi od Lovske družine Bučkovci.

Njegov dom je vedno gostoljubno odprt zeleni bratovščini. V njem smo, ko še nismo imeli svojega lovskega doma, preživeli lepe in vesele trenutke res pravega lovskega tovarištva, medsebojnega zaupanja in spoštovanja ter vsega tistega, kar je krepilo našo lovsko organiziranost.

Dragi Francček, ob tvojem jubileju ti želimo, da bi še dolgo čil in zdrav prihajal med nas ter s svojo vedrino in zgledom krepil med nami nesebičnost, pravo lovsko tovarištvo in družabnost. Želimo ti še veliko zadovoljnih let, čvrstega zdravja in vedrine ter zanesljiv korak, ostro oko in mirno roko na lovskih stezah.

LD Bučkovci – Š. J.

V krogu lovskih tovarišev, še poln moči in dobrega zdravja, je 17. 8. 1992 praznoval 90-letnico naš prijatelj **Ludvik Vrhovnik** (Blagojet), soustanovitelj, mentor in starosta LD Boč na Kozjaku. Kot starosta naših članov in verjetno tudi ko-

banskih lovcev je po stažu najstarejši lovec.

Že v mladosti ga je pritegnila lepota narave; pridružil se je očetu lovcu in bil lovec že v stari Jugoslaviji. Leta 1946 je bil ustanovitelj in prvi starešina LD Boč na Kozjaku. Leta 1949 sta se s starešino LD Selnica ob Dravi, pokojnim Jožetom Gomivnikom, dogovorila o združitvi obeh lovskih druženj v LD Boč na Kozjaku. Po združitvi je bil Jože Gomivnik dolga leta vzoren starešina, Ludvik Vrhovnik pa gospodar naše LD (1949–1959). Ob praznovanju 90. jubileja nam je naš slavljeneц Blagojet ves razvnet popisal svojo lovsko pot in obudil precej pozabljenih lovskih spominov na love na lisice in njemu najljubše love na zajce. Doživetij na nekdanjih lovih se spominja do podrobnosti in jih pripoveduje tudi z veliko mero lovskega humora. Natančno se spominja nekdanjih rastišč velikega petelina, v kateri globači je bilo največ jerebov, kdaj se je v lovišču pojavil prvi jelen, divji prašiči in gamsi. Žal pa se, kot ugotavlja, stalež divjega petelina in jereba v lovišču vsako leto manjša. S posebnim veseljem in ponosom zna kljub visoki starosti prijatelja lovca napotiti na lov na srnjaka, ki jih ima v okolici domačije preštete. Kljub častitljivi starosti se vsa leta udeležuje skupnega lova pri svoji domačiji, pri Blagojetu, kjer je tudi vsa leta lovovodja. Predvsem zaradi

srečanja z njim in lepega sprejema na njegovi domačiji je našim članom udeležba na tem lovu najljubša. Zbor lovcev in nagovor našega jubilara sta za udeležence lova vsako leto nepozabno doživetje.

Kljub temu da je bolj redko prisoten na posvetih in skupščinah, pa nam je ob svojem praznovanju svetoval o gojitvi in krmljenju divjadi, poudaril pa je tudi, da naj prijatelju lovcu ne bomo nikoli nevoščljivi ob uplenitvi.

Dragi Ludvik! Lovci LD Boč na Kozjaku zelo cenimo tvoj prispevek k lovstvu v našem okraju in ti želimo še naprej obilo zdravih let in dobrega počutja med nami.

LD Boč na Kozjaku – J. Ž.

V lovski koči na Toškem Čelu je bilo sredi septembra nadvse prijetno in slovesno, ko smo najprej s strelsko tekmo stari-mladi in nato z družabnim srečanjem počastili jubilej našega staroste, **Danijela Čuka** (31. 8. 1912), in njegovih 80 plodnih življenjskih let. Najprej se mu je predsednik LD Toško Čelo Bor Keršan zahvalil za dolgoletno delovanje in zvestobo zeleni bratovščini, nato pa so mu od srca čestitali k osebnemu prazniku, prijatelji, znanci in številni gostje. Pripravili smo mu skromno razstavo lovskih fotografij kot ilustracijo k opisu njegove bogate življenjske poti, na kateri je ostal ves

čas zvest trem svojim največjim ljubeznim: ženi Nuši in družini, delu in ustvarjanju na področju gradbeništva ter boginji lova – Di-ani. Ustvarjalnega dela se je lotil takoj po končani srednji tehnični šoli. Se danes je aktiven sodno zapriseženi cenilec gradbene stroke. Pred drugo vojno in po njej je obredel številna delovišča v Sloveniji in nekdanji Jugoslaviji in se naposled vključil v Lesnino, v katere razvoj je vtkal svoje najvišje in najštevilnejše strokovne dosežke. Dane je svojo strastno navezanost na naravo, divjad in lov podedoval po očetu in dedu, rudarskih strokovnjakih in lovcih. Še danes se enako vneta kot v rani mladosti udeležuje naših poljskih in gozdnih lovov. Vendar ni nikoli samo jemal

iz lovišča, temveč mnogo vračal. Četrto stoletje je bil med najbolj dejavnimi delavci in funkcionarji LD Toško Čelo. V treh lovskih družinah: Senovem, Polhovem Gradcu in pri nas je opravljal 25 let najbolj odgovorne funkcije: od starešine in tajnika (leta 1974–1977 in tajnik 1972–74) ter predsednika nadzornega odbora (1964–71, 1986–87, 1989–91) in disciplinskega razsodišča (1982–83). Bil je med vodilnimi načrtovalci našega lovskega doma, njegovimi graditelji in dograjevalci. Gre mu za sluga, da ima danes LD Toško Čelo prijeten lovski dom, ki je postal hkrati priljubljena ljubljanska izletniška točka. Za svoje plodno delovanje je Dane prejel številne pohvale in priznanja na delovnem mestu, družbena priznanja in priznanja naše lovске organizacije. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge in z redom III. stopnje. Zdaj je naš častni član.

Cenimo ga zlasti zaradi njegove prizadevnosti, poštenosti, predanosti in zvestobe.

Dragi Dane, če te bodo pritiskala bremena let in bolel občutek, da se ne cenijo mnoge vrednote, s katerimi si doslej živel in ustvarjal, naj ti bosta v oporo ljubezen tvojih domačih in spoštovanje tvojih dolgoletnih prijateljev in lovskih tovarišev! Iskrene čestitke in najboljše želje!

LD Toško Čelo – L. P.

LOVSKI OPRTNIK

Večer na Meserojcah

Meserojce so kraj lepih spominov in doživetij članov naše LD Motnik-Špitalič. Kočo, ki stoji že skoraj 40 let, so zgradili, dograjevali in posodabljali člani naše LD s prostovoljnim delom. Vsi se zatekajo vanjo. Uporabljajo jo tudi za letni dopust z družinami. Mnogim lovcem in gostom je tu minilo veliko prijetnih, družabnih uric.

Poseben dogodek je bila otvoritev vodovoda v kočo, kar je, še zlasti za Menino planino, izjemna stvar. Po vodovodu je najprej pritekel vipavski merlot. Presenečeni so bili žejni in se kar niso mogli ločiti od pipe in merlota, ki se je kmalu spremenil v vodo.

Pri koči se lovci ustavijo in dome-nijo, kje bo kdo lovil. In ko se znoči, prihajajo z vseh koncev s plenom in lovskimi zgodbami.

Prvi vikend v avgustu lani pa je bilo pri koči še posebno veliko gostov. Pozno popoldan so se lovci razšli vsak na svojo stran. Na vzpetini vrh jase, zadnja ura sončnega dne. Pred menoj na jasi izstopi srna z mladičem, naprej desno v kotu druga z dvema mladičema. Vodita jih na sočno pašo. Sonce že tone za obzorje, od daleč se slišijo posamezni strelji, pred menoj pa srnjak ni izstopil. Opazoval sem, kako se je zadnji delček rdeče sončne kroglice skril mojim

Rogovje srnjaka (147,60 točk), ki ga je 26. 8. 1992 v Nadlistniku, LD Motnik-Špitalič, uplenil Jože Gorenjak. Foto: T. Bukovec

očem. Ves zahodni nebesni svod je škrlatno zažarel. Obnemel sem, ko sem sedel na vzpetini in gledal, kakor bi gledal v večnost... H koči sem se vrnil v trdi temi. Vsi so se vračali še za menoj, postava za postavo se je pred kočo izluščila iz teme. Mize in klopi iz kostanjevih polovnjakov pred kočo... in kurisče, kjer prasketa ogenj... iskreči se ogorki se dvigajo pod nebo ter čarajo lepote noči. Janez in Miha okuhavata in čistita trofeje uplenjenih srnjakov. Ogledujejo si jih in ocenjujejo. Steklenica za steklenico vipavca prihaja na mizo. Vrsti se pripoved za pripovedjo. Drago, legenda, ki ve vse o šegah in navadah, se razgovori. Poslušalce popelje od Kamnika do Stalingrada... in številnim zgodbam v planini ni ne konca ne kraja.

Miza je obložena z dobrotami. Vsak razstavi vse iz svojega narbrtnika. Siri, salame, kraška slanina, dalmatinska slanina pa navadna slanina, vse je na mizi... vzemi si, Drago... postreži si, Drago, ga silijo. Drago odvrta pogled... gospa Miša: »Res Drago, kako je s tvojim špehom...?« »Zgrizel bi ga...« se hučuje Drago. Zopet Drago s pripovedjo zavije v drugo svetovno vojno, v Ukrajino, v Stalingrad... in gospa Miša vpraša: »Drago, kaj je bilo s tvojim špehom...?«

Vsi Dragu ponujajo špeh... pa Miša še tretjič: »Kaj je bilo s tvojim špehom, Drago...?« Ko vidi, da se

ne bo izmotal, končno pove: »Pri kmetu sem kupil doma vzrejenega prašiča, da bi imel domač prekajen špeh. No, ponudil se mi je, ti ga bom jaz peljal sušit, posebej ti ga bo pripravil. Po mesecu, dveh, treh špeha od nikoder. Povprašam domnevnega mesarja... nikoli nisem nič prevzel v sušenje... mi pove mesar.«

Pozno v noč pogovor ob ognju, dogrevajoči plamen ožarja srečne obraze lovcev in njihovih družic. Otroci so se v igri utrudili in pogleli k nočnemu počitku. V bukovje nad kočjo je priletela sova in zabobnala, češ spravite se spat. Pogleli so tudi lovci. Komaj so zatislili oči, že jih budi budilka. Razšli so se vsak v svojo smer. Približal sem se visoki preži. Bil sem tik ob lestvi... še je trda tema... kakor grom tik pod prežo ustrahujoči baeu... baeu... baeu... Tega jutra dlake več nisem videl. Toda drugje so bili strelji uspešni. In kako bogato je nagradila Diana lovca Jožeta Gorenjaka za delo v lovišču in ljubezen do narave, je videti na fotografiji.

Janez Podgornik

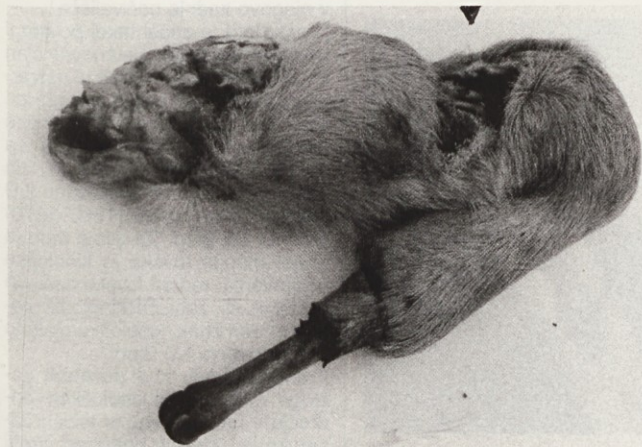
Skrivnostni invalid

LD Dobrna, članica SK ZLD Celje, že od nekdaj slovi po naravnih razmerah za gojitev srnjadi, zato ji posvečamo tudi največ pozornosti. Vsako leto pri načrtovanju odstrela načrtujemo tudi nekaj glav srnjakov za tuje goste. Ponavadi jih re-

Ker se mimo tega predela lovišča večkrat vozim, mi je kasneje vedno ušel pogled na to senožet, vendar od takrat dalje srnjadi na tem predelu ni bilo več videti.

Pričeli so se vroči dnevi in večkrat sem šel v ta predel v upanju, da najdem tega srnjaka, čeprav razpadajočega. Minili so trije meseci, pričel se je prsk. V zgodnjem nedeljskem jutru me je pot zanesla mimo senožeti, kjer je bil srnjak streljan. Dvogled mi v mraku pokazal dvojce srnjadi ob robu gozda. Ko se premakneta, mi zastane dih, prepoznam sem srnjaka, ki ga je streljal omenjeni gost. Imel je povešen, vendar zdravnan vrat, hodil pa je le po eni prednji nogi. Za strel je bilo prepozno, ker se je pomaknil za grmovje. Čakal sem ga zvečer, dokler se je videlo, zopet drugo jutro, ponovila pa se je paša v temi. Skratka, pasel se je v temi ter ob robu gozda. Drugi dan pa ga je čar srnine ljubezni le pritegnil na jaso še podnevi, kar je bilo zanj usodno – toda rešilno. Srnjak je po strelu obležal v ognju. Prišel sem do njega, ga obrnil ter onemel nad prizorom, ki se mi je nudil. Levo prednjo nogo je imel mrtvo – suho; zapestni sklep s tetivo je bil stisnjen, dlančnica pa suha, obeljena. Strel mu je presekala tetive na podlahtnici, zato je ohromel. Rana je bila suha, neokužena, kar kaže tudi slika. Srnjak niti ni bil pretirano shujšan, kajti gibal se tudi ni dosti. Pasel se je samo v mraku ter postal nezaupljiv do vsega, kar ga je obdajalo.

Norbert Pann

zervira tuji gost, ki hodi v Dobrno že vrsto let. Z lovom pri nas je zadovoljen, kajti vedno je uplenil dobre srnjake. Čeprav starejši, je do sedaj dobro streljal, lani pa mu je spodletelo že na začetku.

Prišel je že 17. maja ter z vodičem prvi večer streljal na dobrega srnjaka. Ker srnjak ni obležal v ognju in ker je tudi slabo nakazal strel, sta šla pogledat na nastrel in našla kapljico krvi. Drugi dan smo zbrali preverjenega in uporabnega krvo-sledca ter par članov, med katerimi sem bil tudi jaz. Po temeljitem pregledu nastrela je vodnik dal psa na sled. Pes na slednem povodcu je potegnil v gozd, poln nepreglednih grap ter zaraščenih posek. Krvnega sleda je zmanjkalo, pa še domnevna sled se je prepletla s sledovi zdrave srnjadi. Po večkratnem vračanju in napornem iskanju smo morali sledenje opustiti.

Lisjak

Bilo je decembra 1988. leta. Bil sem še lovski pripravnik, saj sem bil v LD Fram na svojo prošnjo sprejet februarja istega leta. Branko, ki mi je bil dodeljen za mentorja, je izreden človek, obenem pa tudi strasten in zelo pravičen lovec. Po mesecih, ki sva jih preživela skupaj na delih v lovišču in na dolgih lovskih pohodih po pohorskih gozdovih, sva se sprijateljila in še danes sva dobra osebnostna in lovski prijatelja. Ker je tudi on, kakor sem spoznal, zaupal meni, mi je tistega dne v decembru predlagal, da greva loviti lisico. Bil sem ves na trnju in že sem se videl kot uplenitelja kapitalnega lisjaka. V mislih se mi je kot film zavrtelo vse, kar mi je povedal o lisici, njenih navadah in življenju. Spomnil

sem se, kako sva jih v maju zalezovala pred lisičino, kako so se mlade lisice igrivo preganjale in uprizarjale čudovite igrice pod budnim očesom matere lisice, ki jih niti za trenutek ni izpustila izpred oči. Spomnil sem se tudi vseh svojih prejšnjih srečanj z lisico, njene zvitosti in previdnosti. Glede na to mi je tudi upanje, da se bo lov uspešno končal, vedno bolj plahnelo. Vendar, moj mentor mi je dal zeleno luč, da prvič v življenju lahko uplenim lisico! Že to je bilo zame kot za pripravnika nekaj, kar

me je navdajalo z željo, da bi bil moj lov uspešen. Iz tega sanjarjenja me je zbudila mentorjeva odločna beseda: »Greva!« Zopet sem bil na trdnih tleh, in ko sva korakala po tihem zimskem gozdu, mi je Branko dajal še zadnje napotke, kako naj tiho čakam na preži, kako naj merim s šibrovko, kateri naboj naj uporabim in kako naj ukrepam takoj po strelu v primeru uspešne uplenitve. Mnogokrat se je namreč že zgodilo, da je lovec lisico sicer zadell, vendar mu je nato pobegnila, ali pa se je ranjeni neprevidno približal in ga je celo ugriznila. Tega pa ne bi rad doživel. Zato sem ga pozorno poslušal in si poskušal vse dobro zapomniti. V globokem gozdu sva se naposled ločila. Še pred tem mi je dejal: »Jaz bom tukaj v bližini, ti pa pojdi na prežo nad krmiščem za divje prašiče, oponašaj le mišji cvilež, in če pride lisica, glej, da ne boš zgrešil! Pa oboer pogled in mirno roko,« mi je še zaželel.

Ko sem, kolikor sem pač mogel, tiho korakal proti preži, sem si mislil, da bom oboje verjetno zelo potreboval. Čeprav je bil 27. december, snega še ni bilo, bilo pa je zelo mrzlo in neprijazno vreme. Tiho sem se povzpел na prežo, pripravil bokarico in se udobno nastilil. V ušesih so mi zvenele mentorjeve besede, ki jih slišim še danes: »Pazi, da ne boš zgrešil!« Počasi je pričel legati mrak; tudi jaz sem se umiril. Prišel sem oponašati mišje cviljenje, ob tem pa sem budno opazoval okolico preže, predvsem pa ozki gozdni kolovoz. Nič se ni dogajalo, samo tišina je vladala nad gozdom. Že sem hotel narediti križ čez današnji lov, ko je tišina gozda nena-doma prepadlo svarilno oglašanje kosa. Spremenil sem se v eno samo uho in oko, in ko sem na kolovozni poti zagledal nekaj rjavega z velikim belim čopom na koncu košatega repa, nisem mo-

gel verjeti, da vidim prav. Mislim sem, da sanjam! Zato sem se ugriznil v ustnico, puška pa je kar sama zletela k ramenu. V tišino gozda je odjeknil strel. Zdela se mi je, da odmev traja neskončno dolgo, nato je zopet nastopila grobna tišina. Mrak se je pričel počasi spreminjati v temo in gozdne sence so vedno bolj temnele. Približno 20m od preže pa je na svojem zadnjem lovu obležal čudovit lisjak. Ko sem se mu po približno desetih minutah previdno približal, sem videl, da prekanjeni lovec na-

ših gozdov mrtev leži pred mano. Spomnim se, da so me takrat obdajale najrazličnejše misli, in nena-doma nisem bil nič več ponosen nase. Med nama ni bilo več enakovredne borbe. V tistem trenutku sem se zavedel, kakšno moč ima človek v rokah nad vsem, kar ga obdaja.

Naposled so se ob meni ustavili koraki in pred menoj je stal moj mentor. »Lovski blagor,« mi je dejal in že sva bila na poti proti njegovemu domu, kjer sva še isti večer dala lisjaka iz kože.

Danes ima moja žena čudovito lisičjo ovratnico in vsak, ki jo vidi, reče: »Oh, kako čudovit lisjak!« Jaz pa se ob tem vedno spomnim na 27. december 1988.

Branko Kanižar

OPRAVIČILO

Uredništvu Lovca, še posebej njegovemu tehničnemu uredniku, se opravičujemo za nepravilen barvni tisk na str. 22 in 23 Lovca 1/93. Pomotoma smo namisto svetlorjave tiskali živo rdečo barvo osnovo. V bodoče se bomo potrudili, da do take napake ne bo več prišlo.

Tiskarna Ljudske pravice

Ob otožni melodiji lovskega roga smo se 30. 6. 1992 na podgorskem pokopališču poslovili od **Tona Knapa**, ustanovnega člana LD Podgorje pri Slovenj Gradcu.

Rodil se je 11. 1. 1916 v Podgorju, po domače pri Kolarju. Ko smo po vojni gradili našo novo lovsko organizacijo, je bil Tone med prvimi pobudniki lovske organizacije na novih osnovah. Lovci so sicer prevzeli stare običaje in tradicije pri lovu, potrebna pa je bila nova organizacija v društveni dejavnosti. Kmalu smo spoznali, da je Tone sposoben še za kaj več, zato smo ga že leta 1958 izvolili za gospodarja lovske družine, kar je bil polnih 20 let. Pozneje je opravljal razne društvene funkcije, bil je starešina in član različnih komisij – vedno pa je bil član IO LD. Težko je naštet, kaj vse je bil in kaj vse je dobrega storil za varstvo divjadi in narave. Ker je bil društveno zelo aktiven, je že leta 1971 predlagal skupščini LD, naj ustanovi lovski pevski zbor. Po ustanovitvi pevskega zbora, ki še danes aktivno deluje pri LD kakor po vsej Sloveniji, je bil tudi njegov podpredsednik. Pri lovskih prireditvah in srečanjih je vedno dobrodošla lepa slovenska pesem, ki jo je Tone zelo ljubil.

Kot lovec je bil zelo navezan na naravo, saj skoraj ni bilo skupnega lova, na katerem ne bi bilo Tona. Ko bodo lovski rogovi na skupnih lovih oznanjali začetek pogona, se ga bomo vedno spominjali.

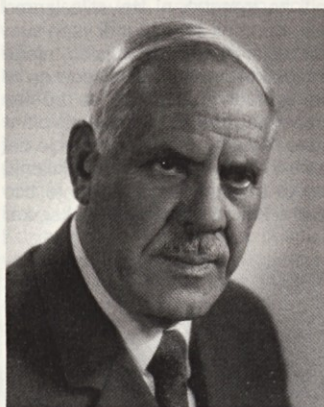
Njegov dom pri Kolarju je bil naš skupni dom, saj smo se ob lovskih sezonah srečevali skoraj vsak dan. Tam imamo zbiralnice za uplenjeno divjad, si pišemo obvestila o dogajanju v lovišču in podobno. Upamo in vemo, da bomo tudi v bodoče dobrodošli na njegovem domu, saj je vsa njegova družina z nami.

Za vestno in požrtvovalno delo je Tone prejel več pisnih pohval, priznanj in lovskih odlikovanj, med drugimi od LZS znak za lovske zasluge in reda III. in II. stopnje, za delo v pevskem zboru pa Galusovo značko.

Tone, hvala ti za vse, kar si storil za LD Podgorje, za divjad, naravo in prijateljstvo.

Ohranili te bomo v najlepšem spominu!

LD Podgorje – I. Š.

Otožno so zadoneli rogovi Pohorskih rogov, ko smo lovci LD Hoče in mnogi drugi prijatelji pospremili k zadnjemu počitku dragega lovskega tovariša **Viktorja Planinšca**, ki je umrl 18. 7. 1992. Rodil se je 6. 12. 1908 v Šentilju pri Mislinji. Med II. svetovno vojno je kot narodno zaveden Slovenec sodeloval v odporu proti okupatorju, leta 1944 pa odšel med partizane. Za svoj prispevek k osvoboditvi je prejel številna odlikovanja. Žal ga je vojna prikrajšala za zdravje, vendar je tudi kot vojni invalid opravljal pomembna opravila in kljub obremenjenosti in skrbi za številno družino še našel čas za lovsko udejstvovanje.

Leta 1946 je bil med ustanovnimi člani LD Mislinja in njen prvi tajnik do leta 1950.

Po preselitvi v Maribor se je vključil v LD Hoče, kjer je bil tajnik (1951–56), blagajnik (1956–77) ter predsednik NO (1981–86).

V letih od 1981 do 1985 je bil tudi član NO pri ZLD Maribor.

Ves čas je bil Viktor lovec z veliko mero razumevanja do narave. Z vso vestnostjo je tudi skrbel za ugoden materialni položaj družine, kar se je neposredno odražalo pri uspešni gojitvi divjadi. Njemu gre tudi velika zasluga, da je LD uspelo pridobiti manjšo kmetijo na Pohorju, ki smo jo kasneje preuredili v lovsko kočjo.

Za neutrudno delo je prejel številna družinska priznanja. LZS pa ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Ob slovesu se Ti, Viktor, lovci zahvaljujemo za svetel zgled, v imenu Narave pa za neumorno delo pri ohranjanju žal vedno bolj ogrožene divjadi.

LD Hoče – P. K.

Sklonjenih glav in z žalostjo v srcih smo se poslovili od našega solovca in prijatelja **Maksa Keniga**, ki je umrl 13. 7. 1992. Rojen je bil 28. maja 1911. leta. V lovske vrste je vstopil leta 1953 in čez dve leti opravil lovski izpit. Lovci smo ga upravičeno imeli za lovskega veterana, saj je skoraj 40 let aktivno in uspešno deloval v naši LD.

Ker je bil znan po natančnosti in vztrajnosti ter po tem, da ni odstopal od svojih načel, mu je družina poleg rednih zadolžitvev v lovišču nalagala tudi primerne funkcije.

V letih od 1956 do 1957, 1958 do 1961 in od 1963 do 1965 je bil predsednik, v letih 1957–58 pa član nadzornega odbora. Član disciplinskega razsodišča je bil od 1967. do 1971. leta in od 1970. do 1977. leta uspešen in vesten tajnik LD.

Njegova predanost, delovna vnema, pošten odnos do organizacije in sodelavcev, predvsem pa pokončna drža so mu dajali moč in voljo za tako ploden prispevek v LD.

Za nadvse uspešno delo v lovišču in družini ga je na predlog LD Borovnica LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge. LD Borovnica mu je izkazala največje možno priznanje, ko ga je leta 1988 proglasila za svojega častnega člana. Za lovsko tradicijo je Maks poskrbel tudi v svoji lastni družini, saj je oba svoja sinova vzgojil v poštena in spoštovana lovca, ki uspešno stopata po njegovih stopinjah.

Dragi Maks! Zapustil si nas v trenutku, ko bi bilo potrebno preizkusiti moč piščali za klic srnjaka. Toda namesto piščalke so se oglašili strelji iz pušk tvojih lovskih tovarišev in turobni glas lovskega roga je zate naznanil konec lova.

Tak, kakršen si bil, nam boš ostal v spominu in zato naj ti bo Diana naklonjena tudi na poslednjem stojišču.

Lovci LD Borovnica

Dne 5. 7. 1992 smo k zadnjemu počitku na pokopališču v Dobrničju pospremili dolgoletnega člana naše lovske družine **Antona Smoliča** iz Vrbovca. Umrl je 3. 7. 1992.

Rodil se je 21. 9. 1909 v majhni vasi Šahovec nad Dobrničem. Takoj po vojni, v kateri je aktivno sodeloval na strani NOB, se je leta 1946 vključil v zeleno bratovščino. Opravljal je funkcije; v letih 1956–59 je bil tajnik, 1961–62 gospodar in 1962–64 blagajnik lovske družine. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Lovci se ga bomo spominjali kot vestnega lovca in dobrega tovariša. Zaradi bolezni zadnjih nekaj let ni več hodil na skupne love, lovci pa smo se vsako leto enkrat pred brakado zbrali pri njegovem domu. Vesel nas je bil in vedno zbral moči, da je z nami pokramljal in nam ponudil kozarček kratkega.

Tudi zadnjo jesen je bilo tako; kar slutil je, da je zadnjič, saj je to neštetokrat izrekel.

Naj mu bo rahla domača gruda, v kateri počiva. Hvala mu za vse, kar je storil dobrega za lovstvo.

LD Dobrnič – S. G.

Popoldne, 16. avgusta 1992, smo se lovci in prijatelji zbrali na blejskem pokopališču, da se poslovimo od **Franca Mandelca**, ustanovnega člana LD Bled.

Rodil se je na Mlinu pri Bledu, kjer je odrasčal, si zgradil dom in družino. V svojem kraju in tudi širše, v občini in regiji, je vse življenje deloval na lovske, kulturne in gasilskem področju. Za svoje delo je prejel številna priznanja in odlikovanja. V častitljivem 82. letu starosti je lovski rog oznanil zadnji Francetov lov, lovci pa smo mu v slovo položili vejice s klobukov in njegovo zadnje počivališče.

Lovsko pot je začel takoj po drugi svetovni vojni kot ustanovni član LD Bled. V lovskih vrstah je ustvarjalno deloval do svojih poznih let. Opravljal je številne pomembne funkcije v LD. Omenimo naj le, da je bil kinolog (1946–48 in 1952–60), 4 leta gospodar LD (1948–52) in 10 let (1960–1970) član IO LD Bled. Za svoje delo je prejel mnoga lovska in kinološka odlikovanja: red za lovske zasluge (LZS) III. st., zaslužni kinološki srebrni in zlati znak, kinološko plaketo in odlikovanja LD Bled.

Franca Mandelc ima posebne zasluge kot pionir na kinološkem področju v našem kotu. V težkih časih, ko je bilo šele potrebno utrditi pot lovske kinologije, je vodil tečaje za vodnike lovske psostv in tako širil poznavanje te pomembne stroke lovstva. Vsi, ki smo poznali Franca, se ga spominjamo kot vestnega lovca, strokovnjaka in dobrega prijatelja. Z njim smo izgubili človeka, ki je lovsko družino ustanavljal in gradil. Pri tem mu nobeno delo ni bilo pretežko. Za vse, kar je storil dobrega za našo lovsko družino, se mu na ta skromen način zahvaljujemo. Ostal nam bo v trajnem spominu kot prijatelj in solovec.

LD Bled – J. G.

11. 8. 1992 je preminil **Karol Majz**, zadnji ustanovni član LD Nova vas. Že leta 1946 je skupaj z lov predanimi Bločani ustanovil Lovsko družino Nova vas. Zaradi svojih organizacijskih sposobnosti je bil stebel lovstva na Bloški planoti. Rodil se je 26. 3. 1911 v Velikih Blokah. Otroška leta je preživel doma. Strokovno znanje v trgovini si je pridobil v Mariboru, dopolnjeval pa ga je doma, v trgovini. Tudi druga svetovna vojna mu ni prizanesla. Okusil je fašistična in nacistična taborišča, vendar je vse preživel. Po vrnitvi domov se je zaposlil v Kmetijski zadrugi Nova vas, kjer je bil na vodilnem mestu vse do upokojitve.

Ves čas članstva v LD je bil delaven. Posebno pa si je prizadeval, da bi bila LD čim uspešnejša v vseh pogledih. Ker je bil pravičen do vseh, so člani njegovo mnenje vedno upoštevali, grajal je napake, pa tudi pohvala mu ni bila neznanca.

Zadnja leta ga je bolezen prikovala na bolniško posteljo, tako da je svoje delo v LD prepustil mlajšim članom.

Od ustanovitve LD leta 1946 do leta 1953 in v letih od 1955 do 1957 je bil tajnik, od 1946. do 1967. leta pa je še opravljal delo blagajnika. V letih od 1973 do 1982 je bil član nadzornega odbora. Za svoje delo v lovski organizaciji je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge ter redom III. stop-

nje. Sama LD pa ga je leta 1986 priznala za častnega člana.

Članstvo zelene bratovščine se je dostojno poslovilo od svojega dolgoletnega solovca. Njegov spomin pa bo trajno živel med njegovimi lovskimi tovariši.

Naj mu bo lahka bloška zemljica.
Bloški lovci – J. P.

Prof. Stanko Lapuh, član in častni član LD Begunjsčica ter LD Kropa, rojen 24. 5. 1905 v Zagrebu, je

umrl 26. 9. 1992 v bolnišnici na Jesenicah, torej v 88. letu starosti.

Večino otroških let je preživel v Zasi, rojstnem kraju svoje matere.

V Ljubljani je končal klasično gimnazijo in leta 1930 diplomiral na oddelku za zemljepis in zgodovino filozofske fakultete. Kot profesor je služboval v Mariboru, Ljubljani in Radovljici, tu tudi kot ravnatelj nižje gimnazije. Po upokojitvi leta 1971 je še poučeval kot zunanji sodelavec na oddelkih ekonomske srednje šole in na delavski univerzi.

Organiziran lovec je bil vseskozi od l. 1930, razen med okupacijo, torej nad 50 let. Po vojni je bil najprej član LD Sred. Dobrava, ki se po dveh letih preimenuje v LD Kropa. Sedanji kronist te LD ima zabeleženo, da je bil Lapuh v upravnem odboru LD Kropa in njen tajnik 5 let (1958–63). Bil je tudi vsestransko delaven član LD Radovljica in tudi njen tajnik 3 leta (1952–55). Po razformiranju te LD l. 1956 se je večji del njenega članstva pridružil LD Begunje, ki se je preimenovala v LD Begunjsčica in

prof. Lapuh je bil vse do svoje smrti, to je 36 let, njen kronist.

Pri Lovski zvezi Gorenjske oziroma ZLDG je 8 let (1984–92) sodeloval kot član disc. razsodišča in član komisije za izobraževanje.

Udejstvovanje prof. Lapuha je v lovstvu vsekakor zapustilo vidne sledi. Da je bil njegov prispevek upoštevan, dokazujejo tudi njegova priznanja in odlikovanja: znak za zasluge, red za zasluge II. in I. stopnje Lovske zveze Slovenije; plaketa ZLD Gorenjske; srebrna in zlata plaketa LD Begunjsčica.

Prof. Lapuha pa slovenski lovci in širša javnost poznajo predvsem kot pisca številnih člankov in pisatelja večjih del. V reviji *Lovce* je sodeloval že od l. 1936. Svoje spomine na otroška leta je zbral v knjigi *Med lovci in pastirji*. Delo je izšlo leta 1939. Leposlovni oris gorske divjadi Črni svatje je izšel v Mariboru, toda okupator je l. 1941 2/3 knjig uničil. Knjiga je l. 1985 ponovno izšla pri Mohorjevi družbi v Celju. Tudi Lapuhova povest *Žena s Poljan* je v knjižni obliki izšla dvakrat. Povest iz davnih dni Svobodnjak Hribar, ki je izhajala v LVII. letniku *Lovca*, je skrajšana različica *Žene s Poljan*.

Lovska zveza Slovenije je prof. Lapuhu dala še posebno priznanje za njegovo pisateljevanje, ko mu je podelila srebrno plaketo revije *Lovce*.

Stanka Lapuha so položili k večnemu počitku v Radovljici z vsemi lovskimi častmi. Pogreba so se udeležili številni lovci z več lovskimi prapori. Med njimi so bila tudi vodstva LD Kropa, LD Begunjsčica in ZLD Gorenjske, Lovsko zvezo Slovenije pa je zastopal njen predsednik inž. Bruno Skumavc.

*LD Begunjsčica,
LD Kropa, ZLD Gorenjske
in Uredništvo
glasila Lovce*

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Marjan Furlanič, LD Padež, * 31. 7. 1913, † 6. 11. 1992.

Alojz Ilnikar, LD Dobrič, * 18. 5. 1943, † 10. 11. 1992.

Franc Klančar, LD Cerknica, * 30. 5. 1931, † 4. 12. 1992.

Franc Koželj, LD Jošt, * 4. 2. 1916, † 3. 8. 1992.

Mirko Hvalič, LD Rakek, * 7. 5. 1954, † 9. 10. 1992.

Jože Rajh, LD Ljutomer, * 9. 11. 1942, † 30. 9. 1992.

Milan Pudgar, LD Koprivna-Topla, * 2. 12. 1929, † 24. 11. 1992.

Franc Šiško, LD Križevci, * 8. 8. 1897, † 13. 7. 1992.

Mirko Belec, LD Križevci, * 13. 7. 1899, † 4. 10. 1992.

Franc Sagaj, LD Križevci, * 21. 2. 1911, † 26. 11. 1992.

Zlatko Gojčič, LD Starše, * 1. 8. 1922, † 22. 9. 1992.

Mihael Mauri, LD Vrhnika, * 30. 9. 1907, † 3. 10. 1992.

Jože Kop, LD Hoče, * 27. 8. 1927, † 18. 7. 1992.

Ivana Mlinarič, LD Muta, * 25. 5. 1921, † 11. 10. 1992.

Jože Fabjan, LD Plešivica-Žužemberk, * 24. 11. 1928, † 17. 12. 1992.

Umrli časten spomin!

LOVSKA KINOLOGIJA

Organizacija in izvedba praktičnih tečajev za vodnike lovskih psov

Razvoj lovstva na Slovenskem pred drugo svetovno vojno in po njej je narekoval slovenskim lovčem-kinologom poleg specializirane vzreje tudi specialno šolanje lovskih psov glede na njihovo uporabnost. To področje slovenske lovske kinologije je bilo domena raznih kinoloških klubov in društev. Po drugi svetovni vojni se je s to dejavnostjo največ ukvarjalo Društvo ljubiteljev ptičarjev; pri društvu je to nalogo zelo uspešno opravljal znani kinolog, pokojni Bogdan Sežun.

Z organizacijo in izvedbo tečajev

za vodnike lovskih psov sem se iz osebnega veselja pričel ukvarjati pred nekaj več kakor petnajstimi leti. Izkušnje, ki sem si jih pridobil v tem času, želim posredovati organizatorjem tovrstnih tečajev, bodočim tečajnikom in slušateljem s pripombo, da so v sestavku opisane le osnovne organizacije in izvedbe tečaja, ki pa jih je mogoče prilagoditi potrebam in željam organizatorjev. Navedel bom nekaj osnovnih zamisli in izkušenj pri organizaciji in izvedbi tovrstnih tečajev.

Tečaj je prirejen potrebam priučevanja vodniških veščin za vodnike lovskih psov ter šolanja lovskih psov vseh pasem, s poudarkom na praktičnem prikazu učenja lovskega psa v vajah poslušnosti. Tečaj za vodnike lovskih psov je

najbolje organizirati med januarjem in aprilom v tekočem letu, t.j. v času nelovne sezone, ko lovci še niso polno obremenjeni z deli v lovišču. Poleg tega ta čas ustreza za šolanje psov tudi glede na njihovo starost, t.j. večina psov je stara približno od 9 do 14 mesecev. Tečaj naj sestoji iz dveh delov, in sicer:

A) priučevanje vaj poslušnosti in B) uvajanje psa v lov (šolanje v lovišču).

V prvem delu vodnikom in drugim slušateljem tečaja v skrajšani obliki posredujemo osnovne pojme o poznavanju kinologije, vzreji in vzgoji psa, sledi pa intenzivno učenje vaj v poslušnosti. Z vajami poslušnosti psa naučimo pravilnega odnosa do vodnika, do okolja, v katerem živi, predvsem pa obna-

šanja na lovu. Pes mora biti na lovu poslušen, ubogljiv in vodljiv. Da bi bil lovski pes takšen, kakršnega si želimo, mora obvladati naslednje vaje poslušnosti: »poleg« (hoja ob nogi), poleg z obrati, »sedi«, »sem« – t.j. odzvojen, »prostor«, prostor z odločitvijo in privajanje na strel. To so vaje, ki jih mora obvladati vsak lovski pes, ne glede na pasmo, da je lovsko uporaben! Psi prinašalci in ustavljači morajo poleg gornjih vaj obvladati še prinašanje, šarivci in ptičarji pa dodatno vajo »down« – doli.

Tečaja za priučevanje opisanih vaj poslušnosti se lahko udeležijo vodniki s psi različnih lovskih pasem, saj so vaje in elementi teh vaj za vse lovske pse, ne glede na pasmo, povsem enaki.

Potek priučevanja vaj poslušnosti naj bo prirejen tako, da vodniki s svojimi psi v prisotnosti vseh sodelujočih vodnikov in drugih slušateljev posamič izvajajo vaje pod strokovnim vodstvom predavatelja. Vaje se izvajajo tako, da vsak slušatelj lahko zasleduje del vsakega posameznega vodnika in njegovega psa. Tako lahko večkrat vidi praktični prikaz pravilno izvedene ene in iste vaje z vsemi popravki napak, ki jih pri izvedbi naredita vodnik ali njegov pes. Ko vodniki in njihovi psi obvladajo prvi del vaj poslušnosti po opisanem zaporedju, izločimo iz tečaja vodnike psov goničev in krvosledcev ter jih s psi napotimo na dopolnilno šolanje – uvajanje psa v lov (šolanje psa v lovišču).

Tečaj nadaljujemo z vodniki psov prinašalcev z vajami v prinašanju (aport). Ko psi v nadaljevanju tečaja obvladajo prinašanje, izločimo iz tečaja vodnike s psi jamarji in retrieverji ter jih napotimo na uvajanje psa v lov, t.j. na nadaljevanje šolanja v lovišču.

V nadaljevanju tečaja ostanejo le še vodniki s psi ptičarji in šarivci, ki jih naučimo vaje »down« – doli, zatem pa jih tako kakor druge napotimo na uvajanje psa v lov, t.j. na šolanje v lovišču.

Angleški ptičarji in španjeli, ki so v nelovskih rokah, morajo prav tako obvladati vse osnovne vaje poslušnosti, ne zahtevamo pa od njih, da obvladajo vajo »down« – doli, niti jih ne uvajamo v lov v lovišču. Vse to pa pod pogojem, da pravilniki za del psov teh pasem ne določajo drugače!

Psi ustavljači (ptičarji) morajo vaje poslušnosti obvladati do pričetka pomladanskih preizkušenj, psi drugih pasem pa vsaj dva meseca pred pričetkom jesenskih tekem oziroma lovne sezone.

Pri organizaciji tečajev je pomembno tudi to, da si predavanja oziroma prikazi vaj sledijo v razmiku tedna dni, tako da vodniku in njegovemu psu omogočimo vsakodnevno vadbo (3–5-krat dnevno po 10–15 minut) in ponavljanje vaj med tednom do naslednjega predavanja, ko bosta predavateljem in slušatelji pokazala uspeh enotedenskega šolanja.

Priporočljivo je, da predavatelji po zaključku tečaja po potrebi še naprej sodeluje z vodniki psov, predvsem prinašalcev in ustavljačev, da se odpravijo morebitne pomanjkljivosti pri priučevanju vaj ali pri uvajanju psa v delo v lovišču.

Priporočljivo je tudi, da se tečaja kot redni slušatelji udeležijo vsi lovski pripravniki. Na takem tečaju se prav gotovo nauče o kinologiji več kakor pa npr. na kakšni kinološki razstavi, kjer pravzaprav samo »zbirajo podpise« za pripustitev k opravljanju lovskega izpita. Pripravniki naj se udeležba na tečaju prizna za udeležbo na kinološki prireditvi ter se vpiše v njegov lovski dnevnik.

V drugem delu tečaja, ko psi že obvladajo zgoraj opisane vaje poslušnosti, pričnemo, kakor že rečeno, z uvajanjem psa v lov (šolanje v lovišču).

Uvesti lovskega psa v lov pomeni združiti njegove prirojene lovske zasnove s priučeni veščinami v vajah poslušnosti, kar v končni fazi izkazuje stop-

njo uporabnosti lovskega psa v lovišču.

Zaradi specifične uporabnosti posameznih pasem lovske psov v tem sestavku ni zajeto »uvajanje psa v lov«, t.j. šolanje psa v lovišču. To je terensko delo, ki pa je sestavni del šolanja lovskega psa. Glede na specifično uporabnost pasem lovske psov (npr. goniči, jamarji, ptičarji itd.) pse priučujemo za delo v lovišču po posameznih pasmah tako, kakor to zahtevajo določila pravilnikov za delo posameznih pasem. Če je le mogoče, pričnemo z uvajanjem psa v lov takoj zatem, ko sta vodnik in pes uspešno zaključila učenje vaj po-

njimi LD. Med starejšimi pa tudi med mlajšimi lovci je še vedno zelo zakoreninjeno mišljenje »Ta divjad je naša« (od članov naše lovske družine). Divjad pa ne pozna meja posameznih lovske družin in se svobodno giblje v naravi; obenem je tudi naravno bogastvo vsake države.

Na brakadi prijateljstva je bilo poudarjeno čim večje število prisotnih lovske psov goničev in brakazbečarjev, torej čim več vodnikov omenjenih psov. Na to brakado smo povabili tudi rogiste iz Domžal, ki jih je vodil že znani rogist in vodja Matevž Oman in so obogatili lov z lovske šegami in navadami.

Na zbornem mestu, pred veliko brakado prijateljstva, ki jo je 11. 10. 1992 v svojem lovišču organizirala LD Porezen-Cerkno.

slušnosti po zahtevah in zaporedju, kakor sem navedel v uvodu. Priporočljivo je, da vodniki učijo pse v lovišču (vsaj v začetku) pod strokovnim vodstvom sodnikov za določene pasme psov ali pod vodstvom izkušenih vodnikov.

Toliko na kratko o tečaju za vodnike lovske psov. Morda se bo komu zdela zadeva nekoliko prezahtevna ali celo odveč; vedeti pa moramo naslednje: lovskega psa, ki vaj poslušnosti ne obvlada, ne moremo uspešno uvesti v lov. Takšen pes je na lovu neposlušen, divjak, lovi le »zase« in nam je na lovu bolj v napoto in škodo kakor v korist! Pripraviti psa, da je lovsko uporaben, pa pomeni tudi upoštevati vsa določila o lovski kinologiji, ki so predpisana z Enotnimi gojilnimi smernicami (kinologija) v Sloveniji in ki so pričela veljati že 1991. leta.

*Peter Pečnik
kinol. sodnik*

Brakada prijateljstva

Pred dobrimi osmimi leti, točneje 7. 10. 1984, je bila prva brakada prijateljstva, ki smo jo izvedli lovci LD Porezen-Cerkno in LD Gorenja vas. Brakado smo priredili vsako leto do leta 1992, in to izmenično, eno leto je bila organizator LD Gorenja vas, drugo leto pa LD Porezen-Cerkno, in sicer vsaka na svojem terenu. Lovci vemo, kako občutljiva je ravno lovska meja med lovske družinami. Zato se je LD Porezen-Cerkno že pred osmimi leti najbolj spoprijateljila s sosed-

V nedeljo, 11. oktobra 1992, se je ob 7. uri zjutraj na Počivalu pod Črnim vrhom pri Cerknem zbralo preko 110 lovcev in 5 rogistov. Med njimi je bilo tudi 60 vodnikov s psi goniči. Rogisti so oznanili zbor vseh lovcev, ki so se zbrali, kot zahteva lovska etika. Gospodar LD Porezen-Cerkno, ki je bil obenem tudi vodja brakade prijateljstva, je pozdravil vse prisotne, predvsem pa goste iz drugih LD. Sledila je obrazložitev poteka lova, kje, kako, kaj in kdaj se bo lovilo, in razpored lovcev strelcev na stojišča ter gonjačev s psi goniči. Vodja lova je vsem zaželel obilo lovskega užitka in dober pogled. Ob 7.45 so rogisti vrh Črnega vrha že naznanili začetek lova na malo divjad. Zvoke rogistov so slišali prav vsi lovci. Komaj so rogovi utihnili, že se je zaslišalo zvonjenje psov goničev, ki je trajalo vse do 11. ure. Medtem ko je trajal lov, se je slišalo okrog 30 strelcev, vendar pa so tri ure hitro minile. Zbor rogistov je moral spet naznaniti konec lova. Nekateri lovci so prišli na zborna mesto že pred koncem lova, drugi ob zvokih rogistov, tretji pa so nekoliko zakasneli. Pred hotelom tik pod Črnim vrhom smo se spet vsi zbrali in eden drugemu pripovedovali o vsem, kar smo lovskega doživeli v teh zelo kratkih urah. Lovski pripravniki LD Porezen-Cerkno so pripravili mesto za pozdrav lovin na travniku z redkimi gorskimi macesni. Spet so bili na vrsti rogisti, ki so objavili zbor pred lovino. Vodja lova, stoječ ob vodji gonjačev, je vsem prisotnim lovcem in gonjačem s psi goniči povedal, da je zadovoljen s potekom lova,

predvsem pa zelo vesel, ker je 60 psov goničev v treh urah dokazalo, da v naših loviščih še obstaja mala divjad, in se ozrl na lovino, kjer so na smrekovih vejah, položenih na tla, ležali dve lisici in trije zajci. Po končanih zvokih rogistov z melodijo Pozdrav lovinu se je vodja lova odkril, se ozrl na lovino in zaukazal pozdrav lovinu. Vse lovce je povabil na zadnji pogon v hotel pod Črnim vrhom, kar so z zadovoljstvom sprejeli.

Predvsem gostje in lovci iz sosednje LD Gorenja vas so bili zelo zadovoljni in začudeni nad brezhibnim potekom in organizacijo. Na zakuski in ob kozarčku vina

smo poslušali še razne melodije rogistov. Že dolgoletni sodelavec Radia Cerkno Božan Verbič je ves potek lova posnel na video kaseto. Vsak lovec si bo kaseto lahko kupil. Lovci LD Porezen-Cerkno si jo bomo ogledali skupaj po končani letni skupščini.

Anton Razpet

Lovci LD Lendava so se tudi tokrat izkazali

LKD za Pomurje je za jesen 1992 razpisalo naslednje jesenske ptičarske preizkušnje: za mlade pse (stare do dveh let) jesensko vzrejno preizkušnjo (JZP), za starejše poljsko (PP) in širšo poljsko preizkušnjo (SPP), v soorganizaciji z Društvom ljubiteljev ptičarjev in španjelov, ki deluje za območje Republike Slovenije, tudi najzahtevnejšo, vsestransko uporabnostno preizkušnjo ptičarjev (VUP).

Za to obsežno kinološko prireditev smo dobili na razpolago lovišče LD Lendava, katere člani so sodelovali že pri pripravi nanjo. Nekaj dni pred preizkušnjo smo v Črnem logu (domovanje kapitalnih jelenov in divjih prašičev) ob pomoči Rudija Toplaka, ki pozna vsako drevo te divjane, strasirali proge za ocenjevanje dela po krvnem sledu, marljivi lovci in pripravniki LD Lendava pa so medtem pripravili za preko, preko katere mora pes na VUP-u prinesiti mrtvo odraslo lisico.

Cita Bračič, ažurna tajnica LKD, je pravočasno povabila sodnike, g. Karla Reisenchoferja in g. Eduarda Zotterja iz Avstrije ter naše, Ivana Cafu, Vladimirja Pfeiferja in Franca Kosija. Oba dneva preizkušnje so sodelovali kinološki sodniški pripravniki Dragan Zemljčič, Tina Jež in Otto Liebmann iz Avstrije, drugi dan na VUP-u pa tudi Vlado Vesel. Podpisani sem bil na zboru sodnikov določen za vodjo sodniškega zbora.

V soboto 17. oktobra smo se v deževnem jutru zbrali pred domom LD Lendava. Po pripravljenem planu smo oblikovali tri sodniške skupine. V tri skupine smo razdelili tudi privedene pse. Ob pomoči poštvovalnih vodij terenov smo vse pse, tudi tiste, ki so tekmovali na VUP-u, na polju in v vodi preizkusili do 17. ure. V loviščih je bilo dovolj male pernate divjadi, nekoliko nam je nagajalo le vreme. Ko je deževalo močneje in so se fazani umaknili v gosto zarasle gozdičke, smo za preizkus stoji uporabili fazane iz umetne vzreje, ki jih je kupilo Lovsko kinološko društvo. Vodniki so po predhodnem dogovoru prinesli s seboj že ustreljene poljske zajce za vlečke in le tako je bilo mogoče, da smo JZP, PP in ŠPP brez zastojev izpeljali še istega dne. Naravnih fazanov, zajcev in rac nismo streljali, tako da lovska družina ni imela škode, in menim, da je tak način organiziranja bodočih jesenskih preizkušenj tudi poročstvo, da nam bodo pomurski lovci radi in brez težav odstopili svoja lovišča.

Vodstvo LD Lendava in njihovi poštvovalni člani so nam malico pri-

Nemški žimavec ARI, zmagovalc letošnje JZP, ki je bil letos uspešen tudi na Hegewaldu v Nemčiji. Foto: Š. Luter

pravili na terenu, zvečer pa so nas v prijetno ogretem lovskem domu pogostili z odličnim bogračem. Zaradi težav, ki so nam jih povzročili psi, ki na JZP vodnega dela niso opravili in smo jih prekvalificirali v skupino, ki je opravila le poljsko preizkušnjo (PP), smo rezultate preizkušeni prvega dne razglasili šele pozno zvečer. Bili so naslednji: starejša kratkodlaka ptičarka je z II. nagradnim razredom opravila ŠPP. S prvim nagradnim razredom je ŠPP opravil izredno lep bodoči avstrijski plemenjak. V soglasju s strokovno komisijo Zveze nemških kratkodlakih ptičarjev Avstrije smo tega psa ocenjevali po njihovem pravilniku. Poljsko preizkušnjo je opravilo 5 nemških žimavcev in trije kratkodlaki ptičarji in kar 6 jih je doseglo prvi nagradni

razred. Na JZP je bilo uspešnih 14 nemških žimavcev in nemških kratkodlakih ptičarjev. Prireditelj se je odločil, da bo ob pisnih diplomah, ki so jih prejeli vsi udeleženci, še posebej nagradil vodnike mladih psov, preizkušenih na jesenski vzrejni preizkušnji. Najboljši je bil domačin **Jožef Štihec** z nemškim žimavcem **Arijem**, ki je dosegel 191 točk. 187 točk je dosegel izkušeni vodnik **Edi Štaman** z žimavcem **Borom Prleškim**, sledil mu je **Franč Feuš z Beno Prleško** s 186 točkami. Enako število točk je dosegla gostja iz avstrijskega Gradca **g. Frejeva** z nemško kratkodlako ptičarko slovenske vzreje **Drino Obsoteljsko**. Navedeni so prejeli praktične nagrade, zmagovalc pa še lep pokal Zveze nemških kratkodlakih ptičarjev Avstrije, ki mu ga je izročil kinološki sodnik Karl Reisenchofer.

Ob svitu naslednjega dne smo se sodnika F. Kosi ter podpisani in sodniški pripravniki zbrali na mostu Ginje v Črnem logu. Tam nas je čakal navdušeni vodnik krvosledcev **Jože Šafarič** iz Radencev, ki je prinesel kri srnjadi in v dobri uri in pol so bili umetni sledovi položeni. V domu LD Lendava so nas domačini pričakali ob prijetno toplu kaminu ter nas navsezgodaj pogostili z »močnim« zajtrkom. Do devete ure so prišli še vodniki, ostali sodniki in številni domači lovci, ki jih je zanimalo delo psov na tej najzahtevnejši ptičarski preizkušnji. Ocenjevanje smo pričeli z obnašanjem psa na stojišču in pri prinašanju lisice čez zapreko. Sodnik Kosi in dva sodniška pripravnikarja so nato ocenjevali delo na vlekah lisice in zajca. Sodnika Caf in Reisenchofer pa sta preizkusila pse v šarjenju in grmarjenju ter malih gozdnih predmetih. Sam sem s sodniškima pripravnikoma T. Jež in Zemljčičem pse preizkusil v najzahtevnejšem opravilu za ptičarje – delu po krvnem sledu. Ob 12. uri, ko smo z delom že zaključili, je pričelo ponovno deževati, mi pa smo se zadovoljni ponovno zatekli pod gostoljubno streho Lendavčanov. V dobri uri smo pripravili in izpolnili vse zahtevne obrazce in razglasili rezultate. Vsi, žal le trije psi, ki so se udeležili te letos edine vsestransko uporabnostne preizkušnje, so pokazali odlične lovske zasnove, dobro izšolanost in vsestransko lovsko uporabnost. Dosegli so dovolj točk za prvi nagradni razred, ker pa sta

imela dva po en popravek na krvnem sledu, sta dosegla le drugo oceno. Najboljša, s 311 točkami in doseženim prvim nagradnim razredom, je bila nemška kratkodlaka ptičarka **AJDA** z lastnikom in vodnikom **Miroslavom Baumanom** iz Lenarta v Slovenskih Goricah. Iz rok avstrijskega sodnika je vodnik prejel tudi njihov pokal. Drugi, s 322 točkami in drugim nagradnim razredom, kot uspešen pokazatelj izgubljenega je bil nemški žimavec **DIK Središki** z lastnikom in vodnikom **Ivanom Travnom** iz Vodice pri Ljubljani. Pes je dosegel na polju za predmet stoji oceno odlično 4i, kar je zbor sodnikov v poročilu tudi posebej zapisal. 305 točk in II. b oceno je dosegel odlično zasnovani nemški kratkodlaki ptičar **ADI Radenski**, ki je letos svojo vsestransko uporabnost pokazal že na jubilejni VUP tekmi nemških kratkodlakih ptičarjev v Gotwigu v Avstriji. Njegov lastnik in vodnik je predsednik LKD za Pomurje **Anton Skledar** iz Murske Sobote. Adi je tudi oče letos najboljši nemške kratkodlake ptičarke na PZP v Lendavi, Pande, pri kateri se mi je v članku o tej preizkušnji napačno zapisalo, da

Nemška kratkodlaka ptičarka AJDA, potomka Čine Gomanjske in Baska V. Steinbrucka, zmagovalka CUP ptičarjev v Lendavi. Foto: D. Purgaj

je potomka znanega avstrijskega plemenjaka (se opravičujem!).

Po razglasitvi rezultatov so se k nagovorom priglasili starosta slovenske lovske kinologije Ivan Caf, g. Karl Reisenchofer iz Avstrije, Vlado Pfeifer, starešina lovske družine Lendava, in zmagovalc Miroslav Bauman. Ob zahvali domačinom in organizatorju so vsi poudarili pomembnost prirejanja VUP ter najzahtevnejših ptičarskih preizkušenj ali »pasjih univerz«, kot jih je imenoval eden od govorcev. Prav te najzahtevnejše ptičarske preizkušnje so v državah zahodne Evrope vrhunec dokazovanja kakovosti ptičarjev in znanja njihovih vodnikov. Za državo Slovenijo trdim, da imamo predvsem slednjih odločno premalo!

*Vodja sodniškega zbora
Vojko Pirher*

NOLD

d.o.o. **DOBOVA**
Selska c. 2
fax, tel. (0608) 67-461

NUDIMO:

- lovsko orožje, samokrese, plinske pištole
- vse vrste nabojev:
- krogelne (Igman)
- šibrene (Italcaccia)
- MK ter diable
- lovske dvoglede
- strelne daljnoglede
- lovska oblačila, obutev
- športno opremo
- ribiško opremo

Ob drugi obletnici delovanja podjetja se zahvaljujemo dosedanjim partnerjem širom Slovenije za sodelovanje.

Komercialno zastopstvo in predstavništvo

BELA TRADE p.o.

Brajnikova 31, Ljubljana, tel. (061) 576-084.

PREDVIDENA LEGLA LOVSKIH PSOV

Lovski terierji (SR LT):

o: 5/I, m: 5/I, leglo 6. 2. 93. Rejec Maks Dolničar, Partizanska 44, 61000 Ljubljana.
o: 5/I, m: 4/I, leglo 11. 12. 92. Rejec Zdravko Zabavnik, Pod Grčno 35, 65000 Nova Gorica.
o: 5/I, m: 4/I, leglo 5. 1. 93. Rejec Franc Zajšek, Nad izviri 53, 62204 Miklavž.
o: 5/I, m: 5/II, leglo 18. 12. 92. Rejec Jaka Logar, Gozdna pot 16, 62380 Slovenj Gradec.
o: 5/I, m: 4/I, leglo 25. 12. 92. Rejec Rudi Majcen, Kokrica, Galetova 6, 64000 Kranj.

Resasti jazbečarji (SR Jri):

o: 5/I, m: 5/II, leglo 4. 12. 1992. Rejec Rudolf Bauman, Sp. Dobrenje 36/b, 62211 Pesnica.
o: 5/II, m: 4/II, leglo 31. 12. 92. Rejec Marjan Tavčar, Zg. Pirniče 13, 61215 Medvode.
o: 5/II, m: 5/II, leglo 15. 12. 92. Rejec Peter Belehar, Virje 14, 64290 Tržič, ali Ljubljanska 10, 64000 Kranj.

Istrski resasti goniči (SR Gri):

o: 5/I, m: 4/I, leglo 23. 1. 93. Rejec Janko Lovrečič, Boršt 55, 66273 Marezige.

Brak-jazbečarji (SR Bj):

o: 5/I, m: 4/I, leglo 5. 2. 93. Rejec Stane Kristan, Javornik 10, 64000 Kranj.

Hanovrski barvarji (SR HB):

o: 4/I, m: 4/I, leglo 5. 2. 93. Rejec Ivan Česnik, Harije 81 a, 66250 Ilirska Bistrica.

Bavarski barvarji (SR Bb):

o: 5/I, m: 4/I, leglo 20. 1. 93. Rejec Slavko Legan, Ajdovec 9, 68361 Dvor pri Žužemberku.

Nemški kratkodlaki ptičarji (SR Pki):

o: 4/JZP 188 tč., m: 5/JPP 139 tč., leglo 26. 3. 93. Rejec Franc Škofljanc, Brege 52, 68273 Leskovec pri Krškem.

Epagneul bretoni (SR EB):

o: 5/PZP, m: 5/PZP, leglo 12. 2. 93. Rejec Franc Strniša, Vodovodna 1, 69250 Gornja Radgona.

Golden retrieverji (SR GR):

o: 5/III, m: 5/III, leglo 24. 1. 93. Rejec Marina-Janez Zabajek, Polje, C. XXII/14, 61260 Ljubljana-Polje.

Koker španjeli (SR KŠ):

o: 5/I, m: 4/I, leglo 18. 1. 93. Rejec

Anton Šilc, Gradišče 13, 61291 Škofljica.

Špringer španjeli (SR ŠŠ):

o: 5/I, m: 4/I, leglo 14. 2. 93. Rejec Jože Krevelj, Dolenja vas 30, 68270 Krško.

Nemški prepeličarji (SR Pr):

o: 4/II, m: 5/III, leglo 12. 2. 93. Rejec Drago Senekovič, Strma ulica 5, 62241 Sp. Duplek, Maribor.

Kinološka zveza Slovenije

MALI OGLASI

Prodam lovskega terierja, starega 18 mesecev, dobrih staršev. Je miren, telesno ocenjen in odličen za lov. Jančar, Tomačevica 4, 66223 Komen, tel.: (067) 78-526, zvečer.

Izdelam vam lovske gube iz jelenjega rogova (po vaših željah) in vam jih pošljem po povzetju. Informacije po telefonu (061) 631-293, zvečer, A. Intihar.

Prodam tricevko Sauer-Suhl kal. 7×57R/12-12, s strelnim daljnogledom Zeiss-Jena 4×32 (tovarniška, suhl montaža), **gravirano karabinko CZ** kal. .300 winch. mag., s strelnim daljnogledom Zeiss-Jena 6×40 in v kranjski puškarni zamenjanim kopitom. Prodajam tudi šibrenico CZ 12-12 z obdelanim angleškim kopitom. Informacije po telefonu (061) 483-599, Lampej.

Prodaj (ali zamenjam) trap puško Zolli. Zamenjam jo za risanico kal. .233 rem. ali podoben kaliber. Informacije po telefonu (061) 372-630, Kovič.

Prodaj novo lovske omaro (s šestimi rezbarijami z lovskimi prizori). Velika je 142×125×50. Informacije po telefonu (064) 241-425.

Prodaj lovske šibrenice CZ kal. 16-16. Informacije po telefonu (0602) 646-47.

Ugodno prodaj češko bokarico kal. 16/7×57R z menjalnimi cevmi 16/16. Cena 1500 DEM. Gabrič Zlatko, Cesta prvih borcev 25, 68280 Brestanica. Tel.: (0608) 79-076.

Prodaj izbijačice za izbijačje Berdanovih netilk. Cena 250 DEM za kos. Tel.: (0601) 22-597, Dežman.

Prodaj nestrupene kače, eksotične ptice in ribe. Tel.: (061) 106-577; vsak delavnik od 9.-12. in od 15.-19. ure.

Prodaj mladega nemškega prepeličarja. Starša imata v rodovniku vpisano 2× CACIB, rez. CACIB, 10× CAC, rez. CAC in 3× I. nagr. razred v delu. Informacije po telefonu (044) 42-096 ali (044) 742-888, Dejanovič.

Prodaj 2 psički, lovske terierke, stari 5 mesecev. Stane Sanabor, Ozeljan 75, 65261 Šempas; tel.: (065) 48-629.

Prodaj malo uporabljano rusko bokarico kal. 12/12. Puška je odlično ohranjena, nošena le eno sezono. Informacije po telefonu (068) 73-104, Zajc.

Prodaj boroveljsko bokarico (polizdelek) kal. 12/7×57R, z menjalnimi cevmi 12/12 in montiranim strelnim daljnogledom Habicht (6×40). Informacije po telefonu (063) 21-335, popoldne, Cvahte.

Prodaj karabinko CZ, kal. .223 rem. s strelnim daljnogledom 6×42 in ameriško fiksno montažo. Puška je popolnoma predelana v Borovljah (nova, daljša cev böhler rasant) in je izredno natančna. Tel.: (065) 75-665.

Prodaj boroveljsko bokarico kal. 16/7×65R, s strelnim daljnogledom Kahles Helia 4 S-2 (suhlska montaža). Tel.: (064) 714-394, popoldan.

Prodaj leto dni staro šibrenico CZ kal. 16-16 (650 DEM) in rusko **MK puško** (350 DEM). Tel.: (068) 42-639, Jerele.

8. 2. 1993 pričakujem v **psarni Knežja leglo nemških kratkodlakih ptičarjev**. Mati CAC, 2× VUP I. n.r., opravljena tekma po umetnem krvnem sledu in večkrat uspešna po naravnem krvnem sledu; oče rez. CACIB, CAC, JZP 184, IKP 2. Goran Peršin, Mlaka 37/c, 61218 Komenda.

Prodaj novo karabinko CZ kal. 6,5×57, s polnim olesjem in montiranim strelnim daljnogledom Zeiss-Jena 4×32 (suhlska montaža). Informacije po telefonu (061) 328-229.

Prodaj karabinko Witworth, kal. .30-06 s strelnim daljnogledom Habicht 6×42 (suhlska montaža) in **češko bokarico** (stari tip) kal.

7×57R/16 s strelnim daljnogledom Zeiss 6×32, suhlska montaža. Obe puški sta odlično ohranjeni. Informacije po telefonu (061) 373-791, Kavčič.

Prodaj resasto terierko, staro 7 mesecev. Je zelo lepa! Tel.: (0602) 53-314, Albert Ogris, Zg. Legen 45, 62383 Šmartno.

Prodaj rodovniškega lovskega terierja, starega 18 mesecev, dobrih staršev, odlično telesno ocenjenega. Pes je miren in odličen za lov. **Zamenjam ga** tudi za mladega **koker španjela**. Jančar, Tomačevica 4, 66223 Komen. Tel.: (067) 78-526, zvečer.

Prodaj lovske puške šibrenico Monte Carlo, kal. 12-12. Tel.: (062) 511-690, Konrad.

Kupim mannlicher schönauser, druge starejše puške, orožne kataloge in lovske revije do leta 1945. J. Hartman, T. Čečevce 7, 63000 Celje. Tel.: (063) 29-706.

Popravim vam zračno, športno orožje. Informacije po tel.: (061) 172-166 – Zadnikar Jože, Črna vas 205, 61000 Ljubljana.

Izdelujem pasti dvigalke za lov kun in pižmovk. Informacije po tel.: (061) 264-103.

Kupim šolane goniče za lov na divje prašiče. Obvezen prekus v Istri. Iščem tudi lovca, ki bi imel poznanstva na Češkem ali Madžarskem za nakup takšnih psov. Pisne ponudbe z vašo telefonsko številko pošljite na naslov: Franco Moratto, Seča 52, 66320 Portorož.

Prodaj mlado foksterierko, staro 7 mesecev, z rodovnikom, odličnih staršev. Informacije po telefonu (063) 855-696.

Prodaj suhlovo tricevko, kal. 16-16/7×65R s strelnim daljnogledom Kahles (suhlska montaža). Cena 2800 DEM. Informacije po telefonu (061) 574-418 Jakič, med 9. in 14. uro od ponedeljka do petka.

Prodaj češko bokarico kal. 16/7×57R. Informacije po telefonu (061) 317-834.

Kupim karabinko CZ kal. .300 winch. mag. (brez strelnega daljnogleda). Ponudbe sprejemam po telefonu (061) 744-143.

Revir & Voda

19.-21. MARCA 1993

STROKOVNI SEJEM O NARAVI, LOVU IN RIBIŠTVU

 **Grazer Messe
International**

Vodja projekta: Mag. Wallner, Messeplatz 1, A-8010 Graz, Tel.: 0316/80 88-0, Fax: 0316/80 88-250

Trgovina Lovec

**Prešernova 17
Nova Gorica**

tel.: (065) 21-915

JOŽE ŠINIGOJ

Bilje 135/a. Renče 65292
tel./fax. (065) 53-284

Nudimo vam vse za lov, ribolov in lokostrelstvo

- * Lovsko orožje in loke vseh vrst
- * Lovsko strelivo, krogelno in šibreno vseh kalibrov
- * Na zalogi imamo lovske kombinirke, šibrenice in ekspres bokarice (krogla/krogla)
- * Lovska oblačila: obleke, hlače, pumparice, srajce, kravate, nogavice, klobuke, jopiče, telovnike, pelerine, puloverje, lovske rokavice itd.
- * Lovsko obutev
- * Glinaste golobe, trap naboje, pokale, medalje in plakete
- * Vse optične pripomočke in montažne dele

Cene so ugodne!

Delovni čas: vsak dan od 8.-18. ure
sobota od 8.-12. ure.

BAVARIA WOLLTEX

COMPANY d.o.o., 62341 LIMBUŠ

Podgornikova 9

V prostorih uredništva glasila Lovec smo 22. 12. 1992 opravili 1. žrebanje »lovskih srečelovov BWC«, ki smo jih ob predstavitvah naših volnenih izdelkov organizirali po lovskih družinah v času od 10. 11. do 21. 12. 1992. Komisija, ki je izžrebala nagradence, je bila v sestavi: Eva Strajnar, Boris Leskovic, Bojan Himelreich in Igor Žunkovič. Izmed vseh, ki ste se v tem času udeležili naše predstavitve in lovskih srečelovov, smo izžrebali 10 nagradencev:

1. nagrada – lovska puška – št.: 10030
– Franc Strniša, LD Gornja Radgona

2. nagrada – strelni daljnogled – št.:
12775 – Dane Jagodic, LD Jezersko

3. nagrada – lovski dvogled Tasco
– št.: 12641 – Slavko Brodnjak, LD Sp.
Ptujsko polje – Sobotinci

4. nagrada – lovski dvogled Tasco
– št.: 12932 – Jakob Adam, LD Radlje ob
Dravi

5. nagrada – volneni lovski telovnik
BWC – št.: 12907 – Avgust Posnic, LD
Kungota

6. nagrada – volneni lovski telovnik
BWC – št.: 12963 – Branko Horvat, LD
Cirkovce

7. nagrada – volneni lovski telovnik
BWC – št.: 10271 – Viktor Zorec, LD
Velika Nedelja

8. nagrada – pas za šibrene naboje
– št.: 10013 – Milan Babič, LD Ljutomer

9. nagrada – lovska kravata – št.: 10034
– Janez Rajh, LD Gornja Radgona

10. nagrada – žepna lovska stekle-
nička – št.: 10427 – Srečko Podlesnik,
LD Ruše

Vsem nagradencem čestitamo v imenu BWC in uredništva Lovca.

Nagrade lahko nagradenci prevzamejo osebno na naslovu:

BAVARIA WOLLTEX COMPANY d.o.o., Podgornikova 9, 62341 Maribor, Limbuš,
ali se predhodno domenijo po telefonu: (062) 631-509;

za dvig nagrad potrebujete: osebno izkaznico in odrezek z lovskega srečelova.

Vse lovce obveščamo, da bomo s predstavitvijo naših izdelkov po lovskih družinah še nadaljevali. Naslednje žrebanje bo 22. 1. 1993 v uredništvu Lovca, rezultati pa bodo objavljeni v Lovcu 3/93.

Vabljeni na naša srečanja!

NOVO!

**PRIBOR ZA ČIŠČENJE
IN ZAŠČITO OROŽJA**

PASTA ZA ČRNO BRINIRANJE

Za vas smo pripravili postopek in izdelali pasto (oz. raztopino) za črno briniranje posameznih jeklenih delov in izdelkov, kot so:

lovsko, vojaško in športno orožje, posamezna orodja, deli strojev, muzejski in umetniški izdelki, veliki kosi, ki jih ni mogoče obdelovati v kadeh itd.

Briniranje izdelkov je bilo do sedaj možno le v raztopinah, pri čemer so morali biti vsi izdelki razstavljeni. Prav tako ni bilo mogoče brinirati samo dela orožja (na primer dela z odrgnjeno brinilo).

Z našimi postopki, ki so novi tudi v evropskem merilu, smo te tehnične probleme odstranili.

IZDELUJEMO TUDI POSEBNE VRVICE Z ZANKO IN UNIVERZALNE PALICE ZA ČIŠČENJE OROŽJA, KI NE POŠKODUJEJO USTJA CEVI.

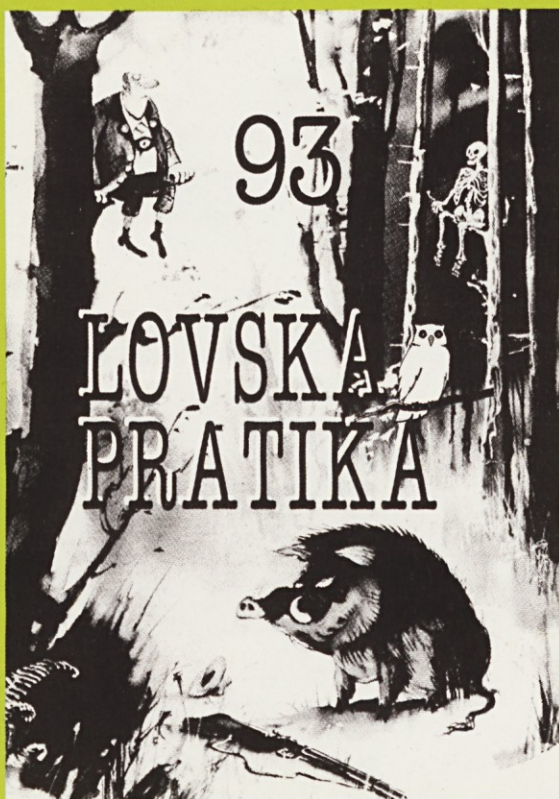
NARAVNO NESTRUPENO POLIRNO SREDSTVO ZA KOVINE

POSEBNO OLJE IN ZAŠČITNI LAK ZA NEGO, ZAŠČITO IN SKLADIŠČENJE OROŽJA

**POKLIČITE NAS IN SE
PREPRIČAJTE!**

TRIMA d.o.o. Partizanska cesta 32 64000 KRANJ

tel.: 064/49097 ali (064) 212-203

Dobite jo še v kioskih DELA in TOBAKA, ali pa na naročilo po telefonu (061) 553-775

AVTO TECH d.o.o.

PRODAJA VOZIL

61291 ŠKOFLJICA, Ahlinova 1
Pooblaščen servis SUZUKI, kleparska in mehanična dela

AVTOSERVIS JORDAN

TEL.: 061/666-348, 666-359
FAX: 061/666-348

SUZUKI

SUZUKI SAMURAI (mehka streha)	22.500 DEM
SUZUKI SAMURAI (trda streha)	23.968 DEM
SUZUKI VITARA (klima naprava)	31.870 DEM
SUZUKI VITARA (s petimi vrati)	40.500 DEM

Prodaja na leasing

Za člane Lovske zveze Slovenije priznavamo 10% popust pri servisnih storitvah (mehaničnih in kleparskih) na delo. Izkaz: potrjena lovška članska izkaznica!

Vsem lovcem želimo srečno vožnjo!

DELOVNI ČAS: od 8.-12. IN OD 13.-16.30
V SOBOTO: od 8.-12.